NATIONAL LIBRARY
SEP 18 1972
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE

B103/A/40/3

LATVIJA AMERIKĀ

35. N-RS. Trešdiena, 1972. g. 23. AUGUSTS 22. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

LATVIAN LANGUAGE WEEKLY
NEWSPAPER FOR ALL LATVIANS

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telefones: 465-7902. United States Editoral Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. SIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

WEDNESDAY, AUGUST 23, 1972

Republikāņu konvencija uzklausa nacionālitātes

Pazīstamais „Copley Newspaper Chain" ievadnieks Dumitrijs Danielopols, kuŗa ievadrakstus iespiež ik nedēļas pāri par 120 laikrakstu no krasta līdz krastam, savā analizē par demokratu platformas ārpolītisko daļu saka, ka liela daļa no tās varētu būt tikpat labi rakstīta Maskavā, kā Hanojā vai Pekingā. Viņš uzsveŗ, ka beznosacījumu kapitulācija, Mekgavernam braucot uz Hanoju lūgt mieru, nozīmētu visas Dienvidaustrumāzijas nodošanu komūnistu rokās un nepārredzamu asinaiņu izrēķināšanos ar ikvienu, kas gribējis dzīvot brīvos apstākļos un spējīgs pats domāt. Protams, ka šāda kapitulācija nozīmētu arī Eiropas satelītu pilnīgu nodošanu krievu imperiālisma izmantošanai un Baltijas valstu jautājuma likvidēšanu, atzīstot tās par Pad. savienības (Krievijas) integrālu sastāvdaļu.

Demokratu platforma ir komūnistiem labvēlīgāka pat par to, ko Hanoja prasījusi. Tā ir solījums un aicinājums sarkanajiem pārņemt varu ikvienā Āzijas daļā un garantija, ka Savienotās Valstis nekad vairs neiejauksies sarkano agresijas plānu un soļu apturēšanai. Ja īstenotu demokratu platformas solījumus, līdzīgs liktenis skartu arī Grieķiju, jo plānots izbeigt jebkādu šī NATO sabiedrotā militāru atbalstīšanu. Tas atvērtu ceļu krievu imperiālisma ekspansijai visā Eiropas dienvidu daļā, jo Sav. Valstu sestai flotei vairs nebūtu neviena atbalstpunkta Vidusjūŗā. Tas nodotu Turciju un Izraēlu pilnīgai Maskavas atkarībai. Demokrati, t.i. Mekgaverns, ir solījuši pārtraukt jebkādus chroma iepirkumus no Rodēzijas un pārtraukt līgumu ar Portugali, tā iznīcinot arī Sav. Valstu flotes bazi Azoru salās, atstājot šo Atlantijas okeana daļu bez aizsardzības.

Tajā pašā laikā, acīm redzot, lai nezaudētu žīdu balsis vēlēšanās, tiek apsolīta Izraēlas aizsardzība, bet nekur nav paskaidrots, kā tā būtu iespējama, ja ASV uzdod iespēju aizsargāt Vidusjūŗas apgabalu — šo vitālo un stratēģisko rajonu pret krievu imperiālismu.

Interesanti ir lasīt, ka demokratu platforma „varonīgi" sola mobilizēt pasaules sabiedrisko domu okupētās Eiropas daļas labā, tajā pašā laikā prasot ASV vienpusīgu atbruņošanos, labi zinot, ka Pad. savienība un komūnisti respektē vienīgi spēku. Atbruņošanās gadījumā pašas Sav. Valstis būtu padotas Maskavas izspiešanas un draudu politikai. Šādas platformas liekulīgā demagoģija ir pārāk saskatāma, lai tai varētu ticēt. Danielopols savu ievadrakstu nobeidz ar konstatējumu, ka Mekgaverna uzvaras gadījumā notiktu tūlītēja Āzijas pilnīga nodošana komūnistu rokās. Turcija un Izraela būtu atkarīgas no krievu žēlastības, Portugale izolēta, kā arī visi Maskavas satelīti nodoti pilnīgai izmantošanai, bet Baltijas valstu jautājums aprakts un izbeigts uz visiem laikiem, ļaujot krieviem ar genocīda palīdzību izbeigt latviešu, igauņu un lietuviešu tautu eksistenci.

Kā zināms, demokratu platformas komiteja ne tikai neinteresējās, bet arī neaicināja nacionālitāšu pārstāvjus, lai uzklausītu viņu domas. Pretēji tam, ar speciālu prezidenta Niksona atbalstu, republikāņu partija aicinājusi visas etniskās grupas izteikt savus uzskatus un prasības atklātām platformas komitejas sēdēm Miami no 14. līdz 16. augustam. Vēl vairāk, republikāņu nacionālitāšu padomes politiskās un platformas komitejas priekšsēdis Voldemārs Korsts aicināts un piedalījies vairākās republikāņu platformas teksta izstrādāšanas sēdēs Vašingtonā. Ir pamatotas cerības, ka pirmo reizi Savienoto Valstu pilītisko partiju vēsturē republikāņu platformā būs speciāla nacionālitāšu domu un prasību nodaļa, republikāņu partijas konvencijas akcepta. Šajā sakarā, lieciot visu nacionālitāšu uzdevumā, V. Korsts 14. augustā nodeva atklātu liecību ārpolītiskos jautājumos un dienu vēlāk iekšpolītiskajās problēmās. Izteikt savus uzskatus 16. augustā bija aicināta arī Amerikas latviešu apvienība, kuŗu reprezentē tās priekšsēdis Dr. Ilgvars Spilners, asistējot prof. Daumantam Hazneram. Līdzīgas liecības nodeva arī lietuviešu un igauņu pārstāvji.

B. B.

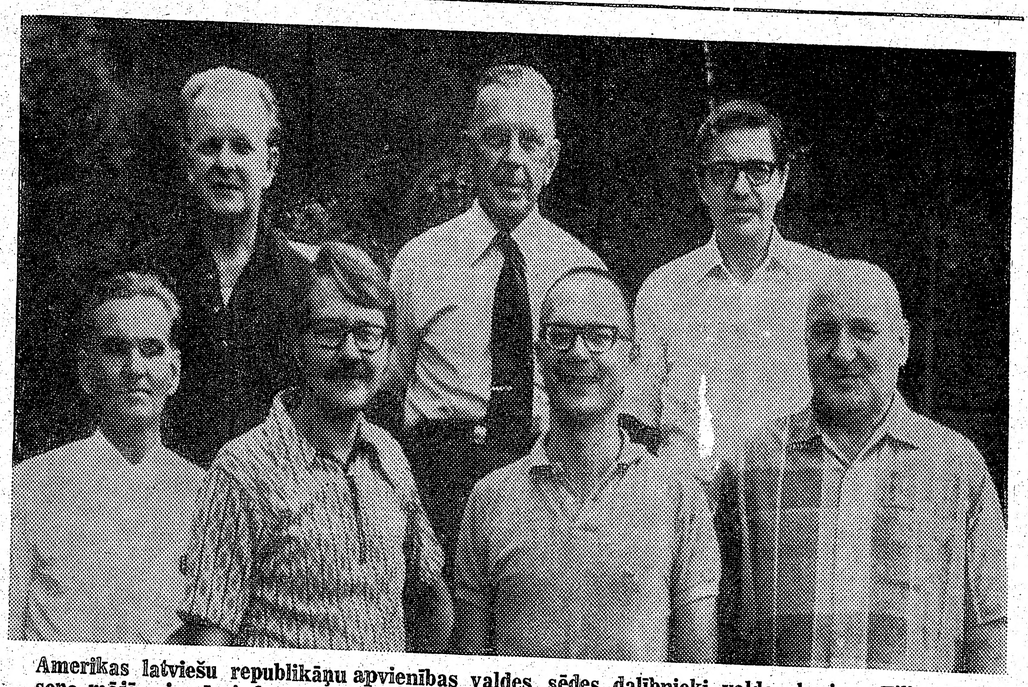

Amerikas latviešu republikāņu apvienības valdes sēdes dalībnieki valdes kasiera Filipa Jansena mājā, pirmā rindā no kreisās: informācijas daļas vadītājs Dr. Aleksandrs Berķis, priekšnieks Daumants Hāzners, advokāts Ivars Bērziņš un kasieris Filips Jansens; aizmugurē — biedrzinis Toms Šulcs, goda priekšsēdis Voldemārs Korsts un padomes pārstāvis Uldis Kalniņš.
Foto: Ed. Vilnis

Jauniešu salidojums Anglijā

ZIŅOJUMS LATVIJAI AMERIKĀ NO LONDONAS

Nekad vēl visā trimdas laikā nebija bijusi izdevība redzēt tik lielā pulkā mūsu jaunatni, dzirdēt tik daudz jauniešu runājam latviešu valodu. No visām debess pusēm 14. un 15. augustā Holovejas kolledžā Londonas tuvumā pulcējās latviešu jaunieši, lai labāk izprastu savas tautas un zemes šī laika problēmas, lai kopīgi pārrunātu, kā šīs problēmas risināt un lai labāk saskatītu to ceļu, kas katram latvietim atsevišķi un arī tautas kopībā būtu ejams.

2. Vispasaules latviešu jaunatnes kongress sākās 15. augustā, bet oficiālā atklāšana notika 16. augustā. Pirmā diena bija domāta kongresa darba ievadījumam, prezidija vēlēšanām un savstarpējai dalībnieku iepazīstināšanai. Bija ieradušies jau pāri par 400 dalībnieku, klāt bija arī vairāki referenti. Plašajās un ērtajās kolledžas telpās skanēja latviešu valoda — kaut arī ar dažādiem īpatiem akcentiem!

Kongresa ievadrunu teica rīcības komitejas loceklis V. Liepiņš (Latviešu nacionālās jaunatnes apvienība Kanadā), apsveikdams dalībniekus komitejas vārdā. Norādījumus par kongresa kārtību un sarīkojumu norisi deva rīcības komitejas loceklis V. Grigulis (ELJA).

Par prezidija priekšsēdi ievēlēja Mārtiņu Zandbergu (ASV), priekšsēža 1. vietnieku Ojāru Rozīti (Vācija), 2. vietnieku Jāni Dūšeli (Austrālija), sekretāriem Mārīti Kļaviņu (Kanada) un Indru Rolavu (Austrālija). Kongresa pirmā diena beidzās ar iepazīšanās vakaru V. Griguļa vadībā.

Uz kongresa oficiālo atklāšanu bija ieradies Latvijas sūtniecības lietvedis Lielbritanijā T. V. Ozoliņš, aicinātie referenti Dr. Bruno Kalniņš, valodniece V. Rūķe-Draviņa, latviešu preses pārstāvji u.c. Kongresa prezidija priekšsēdis M. Zandbergs aicināja LAK EC prezidija priekšsēdi P. Reinhardu kongresu atklāt. Viņš savā runā norādīja, ka šoreiz latviešu jaunatne pulcējas demokratisko brīvību zemē un ka kongresa norise netiks pārtraukta, kā tas bijis pirms 4 gadiem Berlīnē.

„Jūsu kongress pašreiz notiek īpatā politiskā gaisotnē, tāpēc arī neviens no jums šo gaisotni nevar neizjust, nedz arī izvairīties reaģēt uz tās ietekmi", teica runātājs. „Šo gaisotni rada notikumi starptautiskā politikā un Maskavas ierosinātā Eiropas drošības konference." Tālāk runātājs sīkāk apskatīja pēdējos ievērojamākos notikumus starptautiskā politikā, norādīdams uz to sekām attieksmē uz mūsu tautas problēmām. Viņš atzīmēja, ka Ķīna ir vienīgā komūnistiskā valsts, kas piemin Baltijas valstis kā Maskavas agresīvās politikas upuŗus Eiropā. Turpinājumā LAK EC priekšsēdis tuvāk apskatīja ASV un Rietumvācijas politiskos gājienus un citu valstu reakciju. Runas beigu daļā P. Reinhards apskatīja iespējas aizstāvēt mūsu tautas tiesības paredzētajā Eiropas drošības konferencē. Par katra latvieša, un sevišķi jaunatnes uzdevumu runātājs atzina pienākumu uzsvērt sarunās un demonstrācijās Latvijas, Igaunijas un Lietuvas tiesības uz neatkarību. Latviešu trimdas

(Turpinājums 13. lp.)

Uz spēles ir vairāk nekā prezidenta vēlēšanas

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO VAŠINGTONAS

NIKSONS IR PAR 28% PRIEKŠĀ MEKGAVERNAM. ● DIVAS KAŖA MORĀLES ● JA SAVIENOTĀS VALSTIS IEGRIMTU IZOLĀCIJAS PURVĀ

Republikāņu partijas „invāzija" Miami sākās jau pagājušās nedēļas nogalē. Partijas delegātu kongresa kulminācijas punkts būs prezidenta Niksona kandidātūras akceptēšanas runa. Tā kā Niksonam kongresā nav neviena oponenta, tad dažī demokratu zobgaļi republikāņu sanāksmi jau paspējuši nodēvēt par „karaļa Ričarda I" oficiālu kronēšanas ceremoniālu.

Vairāki sabiedriskās domas pētīšanas institūti pēc tūkstošiem vēlētāju iztaujāšanas pagājušā nedēļā konstatēja, ka prezidents Niksons vēl joprojām ir tālu priekšā demokratu partijas kandidātam senātoram Mekgavernam. Pašā pēdējā aptaujā populārais nedēļas žurnāls Time atzīst, ka par Niksonu šodien izteicas 28% vairāk amerikāņu vēlētāju nekā par

(Turpinājums 20. lp.)

LATVIJA AMERIKĀ

Trešdiena, 1972. g. 23. AUGUSTS 35. N-RS.

Latviešu nedēļas laikraksts. Iznāk trešdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. Šīmane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50 tekstā $5.00 pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

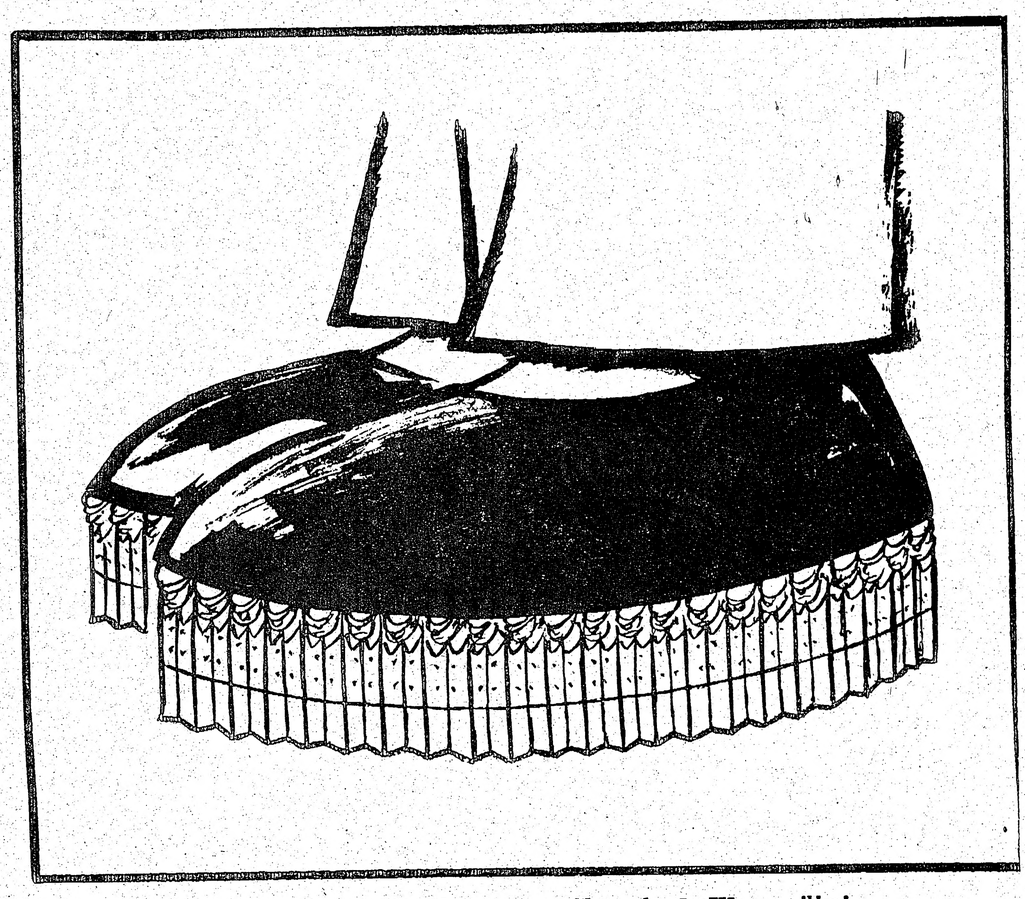

Mao biezās kurpju zoles, kuŗas veido sarkanās Ķīnas miljoni.

Ed. Keiša zīmējums

Norberts Trepša

Eiropas drošības konferenci gaidot

Eiropas drošības konference, par kuŗu Pad. savienība jau gadiem runāja, pēc pēdējā gada Maskavas kampaņas un rietumu valstu visai pasīvās pretošanās sāk ieplesties kā draudīgs melns mākonis pasaules politiskajās debesīs. Helsinkos turpmākos mēnešos sagaidāma ieinteresēto valstu pārstāvju sanāksme konferences priekšdarbu veikšanai.

Ko Pad. savienība sagaida no konferences? Varšavas pakta valstu sanāksmē Prāgā šāgada sākumā tika ļoti skaidri deklarēts: konferencei sanākot, jābūt skaidrībā, ka pašreizējās Eiropas robežas ir galīgas, pastāvīgas un nediskutējamas, tātad arī visi grozījumi, kas izdarīti kaŗa laikā.

Varētu teikt, ja jau 27. gadā pēc Otra pasaules kaŗa beigām Pad. savienībai pēkšņi ir vajadzība raizēties par Eiropas valstu robežām, vai nebūtu laiks domāt par miera konferenci, kas izšķirtu galīgi un nediskutējami robežu jautājumus? Tas ir parastais veids, kā jaunākos laikos izbeidz kaŗus.

Pad. savienība tomēr pēc miera konferences neilgojas, jo tanī piedalītos daudz valstu ārpu Eiropas, kas izjauktu no līdzsvara pašreizējo Pad. savienības spēka bloku — satelītus un labu grupu Eiropas mīkstčaulīgo valdību, kas bilaterālajās sarunās ir pierunātas spēlēt Pad. savienības „bubličku" ansamblī.

Miera konference pašreiz nav vēlama Pad. savienībai vispirms tāpēc, ka tai būtu jāsāk apspriest lietas no sākuma, no priekškaŗa stāvokļa. Status quo būtu Eiropa un pasaule pirms Otra pasaules kaŗa. Tā būtu pasaule ar neatkarīgu Latviju, Igauniju un Lietuvu. Jārunā būtu par Molotova-Ribentropa paktu. Pad. savienība vēlētos to visu aizmirst pati, kā arī palīdzēt citiem to aizmirst. Tāpēc viņa grib runāt ne par sākumu, bet par beigām, par pašreizējo stāvokli. Stāvoklis, pie kāda pasaule jau pieradusi 27 gadus un ko ar klusuciešanu — tā boļševiki cer — apstiprinās Eiropas drošības konference, kļūs tad par jauno starptautisko status quo stāvokli normālai, saskanīgai dzīvei Eiropā.

Pad. savienībai ir arī daudz citu iemeslu steidzināt šo konferenci. To vidū: NATO padrupināšana vai likvidēšana; pieaugošie draudi Tālajos austrumos liek vairāk domāt par Eiropas drošību; jāizmanto prezidenta Niksona pasāktā koeksistences apaugļošana ar jauniem sadarbības veidiem, kur sarunās vienmēr atlec pa kādam kompromisam u.t.t. Taču galvenais, gan pēc pašu boļševiku deklarējuma, gan mūsu vērtējumā ir šis mēģinājums pārvērst pašreizējo Eiropas politisko ģeografiju par vispārpieņemtu normālu status quo stāvokli.

Redzam, kāds ārkārtīgs drauds šī konference ir Baltijas valstīm un visai Eiropai. Ja tā būs sekmīga, tad veselai paaudzei uz priekšu tiks izplānota dzīve, un daudzas tautas Pad. savienības robežās, visai pārējai Eiropai un ASV pievienojoties, tiks novēlētas verdzībai kā starptautiski atzītam stāvoklim. Pad. savienība savukārt ieietu dziļi Eiropas dzīvē ar labdaŗa un nākotnes plānotāja masku, drupinot un ārdot tautu sadzīvi, kamēr „lielā māte Krievija" būs visus aprijusi. Tie paši meli un darbiem nesegtie skaļie vārdi, kas šodien apdullina Pad. savienībā ieslēgtās tautas — verdzenes, tad atbalsosies visā Eiropā. Baltijas valstīm, baltiešu tautām tas viss sola iznīcināšanu — klusu, starptautiski attaisnotu, „iekšēju lietu" kārtošanas kārtībā.

(Turpinājums 14. lp.)

Lasītāju vēstules

ĶIRPIS UN ĀMURS MONTREALAS IELĀS

Latviešu sabiedrību varbūt varētu interesēt kāds novērojums, ko piedzīvoju 4. augustā, braucot no Montrealas ceļā uz Toronto. Esot jau ārpilsētā, uz šerbrūka ielas, centra virzienā pretī uz divriteņiem brauca ap 30 bērnu, vecumā no 12 — 16 gadiem. Brauciens likās organizēts. Rindas galā kāds zēns turēja vidēja lieluma karogu, kas bija sarkanā krāsā ar sirpi un āmuru centrā. Kā karoga sarkanā, tā sirpja un āmura dzeltenā krāsa un izveidojums bija nevainojami pareizs, kādu to lieto komūnistu zemēs. Likās, ka procesija neizsauca nekādu vērību gaŗāmgājējos, lai gan to tajā vietā nebija daudz un mans novērošanas posms nebija ilgs. Personīgi man tas bija spilgts atgādinājums, ka Kanadā tomēr ir cilvēki, kas neguļ un kas zina, ko viņi dara.

V. Upeslācis, Toronto

JAUTĀJUMS IR DAUDZ NOPIETNĀKS

Juris Kaža „L.A." 26. jūlija n-rā savā vēstulē raksta: „Ja nemaldos, paša J. Čipāna Ontario provinces speciālā komisija atzinusi marihuanu par 'nevainīgu' un ieteica tās legālu pārdošanu ar tādu pašu valsts kontroli kā alkoholam."

Nekas neliecina, ka J. Kaža pirms sava apgalvojuma būtu papētījis, kādi bijuši šīs komisijas zinātnisko pētījumu rezultāti. Marihuanas pārdošana valsts kontrolē vēl nepadara tās lietošanu nekaitīgu, tāpat kā alkohols ir alkohols, vienalga, kā to izplata.

„Alcoholism and Drug Addiction Research Foundation of Ontario" pētījumi liecina par marihuanas kaitīgumu un ka daudzi tās lietotāji ķeŗas pie LSD. Arī neuroloģista Dr Gralla, kas sniedzis interviju kādā nopietnā vācu žurnālā, pētījumi liecina par marihuanas kaitīgumu. Pārbaudot tos, kas vienu mēnesi smēķējuši tikai trīs cigaretes dienā, viņu smadzenēs konstatēti bojājumi. Sekas — atmiņas zušana, kustību palēninājumi, infantilisms, aknu palielināšanās un lielākai daļai gremošanas organu traucējumi. Šādas pārmaiņas atrastas pie 70 proc. no izmeklētajiem pusaudžiem, kas smēķējuši marihuanu. Divu zemju pētījumi apliecina tās kaitīgumu.

J. Kažas apgalvojums, ka marihuanas lietotāju ir samērā ļoti maz un ka tie ir Dieva radīti „drug oriented personalities", nepārliecina. Dažādu faktoru ietekmē, it sevišķi apgalvojumu dēļ, ka marihuana ir nekaitīga, tās lietošana ļoti izplatīta arī starp normāliem jauniešiem, daudziem kļūstot par nastu sabiedrībai, tos ar nodokļu maksātāju līdzekļiem ārstējot un uzturot.

Jānis Čipāns, Grimsbijā, Ont.

ES NEVARU KLUSĒT

Latviešu valodas kursu literātūras seminārā Rietummičigenas universitātē lektora aizstājēja bijusi dzejniece Velta Toma, kā to ziņo laikraksts Laiks 9. augusta numurā. Biju ieskatos, ka šajos kursos latviešu valodu jauniešiem māca nacionālā garā. Tos materiāli līdz šim atbalstījusi nacionāli noskaņota latviešu sabiedrība un organizācijas, kas cīnījušās par nacionāliem mērķiem.

Ar Rīgas apmeklēšanu, uzstāšanos turienes sarīkojumos, intervijām un rakstiem padomju propagandas izdevumos, ko „klaida" (turienes vārds) tautiešiem piesūta bez maksas, dzejniece tādā kārtā atbalstījusi mērķus un idejas, kas nacionāli noskaņotiem latviešiem nav pieņemami. Rietummičigenas universitātes seminārā savus darbus lasīja arī V. Krāslavietis, par kuŗu Mirdza Čuibe Vācijā iznākošajā latviešu laikrakstā Latvija 5. augusta numurā raksta, ka tas piedalījies lūgtiem viesiem domātā „Kultūras sakaru biedrības" rīkotā vakarā Rīgā. Viņš devies „simtkāja" apkampienos, „šķielēt un tielēt" pēc izņēmuma stāvokļa un okupācijas varasvīru atzīšanas žēlastības. Seminārā piedalījušies arī daži citi literāti, par kuŗiem zināms, ka tie vairākas reizes bijuši Rīgā, bet kas par šiem apmeklējumiem pārāk lielu troksni nav sacēluši.

Kā nacionāli noskaņots latvietis nevaru atzīt, ka jaunatnes audzināšanā piedalās cilvēki, kas pauž idejas par sadarbošanos ar tās varas pārstāvjiem, no kuŗas esam bēguši un pret kuŗu idejām esam cīnījušies. Jaunatne viegli var piesavināties šos uzskatus. Latviešu valodas kursos par sabiedrības naudu māca idejas, no kuŗām mēģinām norobežoties. Vai latviešu jaunatnei vajadzīgi padomju propagandas lapās iespiesto dzejnieku darbi un vai tai 75 minūtes būtu jāklausās okupētās Latvijas dzejnieku panti, ir jautājumi, uz kuŗiem varētu atbildēt kursu rīkotāji. Iecerētās filmas „Mērnieku laiki" izrāde šajā gadījumā liekas kā maigs joks. Kāpēc mūsu centrālajām organizācijām jāpūlas ar grāmatu izdošanu, ja līdzīgos gadījumos tās bez piepūles varētu saņemt no okupētās Latvijas?

V. Irbe, Ņujorkā

PAKLANĪŠANĀS

Filma „Mērnieku laiki", kas izgatavota okupētā Latvijā, nav saņemta. ALJAS valdes priekšsēdis M. Zandbergs pasteidzies informēt, ka to izrādīšot rudenī, ja vispār saņemšot. Filmas izrādes organizētāji ASV liekas sāk dziļi klanīties Kultūras sakaru komitejas priekšā, lai par katru cenu iegūtu šo filmu, kas „apskaidrotu", kā padomju kultūra zeļ okupētā Latvijā. Kas par to, ja strādnieki fabrikās un kolchozos vada nožēlojamas dienas nebrīvībā un bezcerībā, bet Latvijā tagad izveidojusies izlases šķira, kas dzīvo pārticībā un bezrūpībā. Pie tās pieder propagandisti, partijas aktīvisti, izcilākie padomju rakstnieki u.t.t. Tie iepērkas īpašos preču veikalos, dzīvo lepnās vasarnīcās, tiem nekā netrūkst. Mēs nu sākam ar viņiem sadarboties... Kā būtu, ja mēs vairāk atbalstītu tos, kas smok Sibirijas tundrās un vergu darbu nometnēs, lai viņi varētu saņemt kādu saini vairāk. Bet ko nu par tiem, tāda runāšana sadusmotu Kultūras sakaru komitejas vīrus!

G. S. Grand Rapidos

DIPLOMĀTISKAIS PASTS UN FILMA

ALJAS sekretāre Ilze Pičukāne paskaidrojusi, ka okupētā Latvijā ražotā filma „Mērnieku laiki" nav izrādīta ASV tādēļ, ka tā nav pienākusi Pad. savienības sūtniecībā, jo diplomātiskais pasts darbojoties lēnāk nekā parastais. Filmu cerot izrādīt rudenī, ja to vispār saņemšot. Brīnums gan! Es biju iedomājies, ka diplomātiskais pasts ceļo ātrāk par skaņu, sevišķi vēl, ja rīkojas krievi, kuŗi taču pārspēj visus.

Līvu Justs Rokfordā, Mič.

Aivars Ruņģis

Debašu nozime sabiedriskajos procesos

UR VAI NAV PIECAS MINŪTES PIRMS DIVPADSMITIEM

„Trimdas latviešu sabiedrība — 5 minūtes pirms divpadsmitiem?" ir kādas paneļdiskusijas temats dažādu sarīkojumu virknē, kas būs 25., 26. un 27. augustā Sidrabenē, Kanadā

Īpaši pēdējo pāris gadu laikā publiskās debatēs, ziņojumos laikrakstos un pat virsrakstos parādās negātīvi konstatējumi, kas satrauc cilvēkus un krīzē, piemēram, 3 referenti un 11 klausītāji, 5 minūtes pirms divpadsmitiem un tā joprojām.

Pēc agrāko trimdas gadu standartiem tai vajadzētu būt savu vājumu atklāšanai un līdz ar to nevajadzīgai, kaitīgai trauksmes celšana. Tai vajadzētu būt pānikas radīšanai vai pat krišanai pānikā. Taču jau fakts, ka šīs te rindas lasām latviešu laikrakstā, liecina par pārmaiņām sabiedrisko procesu izpratnē.

Viena no lielākām trimdas latviešu sabiedrības problēmām ir tā, ka mēs visai maz mēģinām ieskatīt un izprast savas mazās grupas patieso situāciju pasaulē citu tautu vidū. Mēs vai nu baidāmies atzīt, ka mūsu situācija ir bēdīga, vai baidāmies šo bēdīgo situāciju atklāt citiem, kas to varētu izmantot savtīgos nolūkos. Mēs it kā noliedzam to, ka dzīvai sabiedrībai ir savas dzīvošanas problēmas, kas prasa dažādus atrisinājumus.

Mēs it kā ieņāžam galvu smiltīs un sakām, ka, piemēram, trimdas latviešu skaits jau dubultojies, ka vidējā un jaunā paaudzē ir daudz akadēmiski izglītotu cilvēku, vai kaut ko līdzīgu. Tas viss var būt tiesa. Bet, izmantojot piemēram minēto, jājautā, cik no divkāršotā trimdas latviešu pulka uzlūko sevi par latviešiem? Cik akadēmiski izglītoto cilvēku palīdz latviešu sabiedrības kopējos pasākumos?

Patiesās problēmas manuprāt, mēs ignorējam, kaut gan jāapzinās, ka kādu problēmu nevar ātrāk atrisināt, iekām nav atzīts, ka tā eksistē. Varbūt tāpēc vispirms jāvienojas, vai nu mums ir vai nav kādas problēmas.

No otras puses — ja ieskatām kādu problēmu, tad galvenā tendence tās risināšanā ir raudzīšanās pēc naudas. Kaut gan jāapzinās tas, ko liecina pieredze — nekad nebūs pietiekami daudz naudas un ne vienmēr nauda ir vienīgais nepieciešamais līdzeklis, un dažreiz nauda ir vismazāk vajadzīgā lieta.

Lai risinātu trimdas sabiedrības problēmas, dzīvošanas problēmas (bojā aiziet var bez jebkādas piepūles), lai rastos darbu darītāji un līdzekļu atvēlētāji, debatēs jāpanāk visu sabiedrības locekļu līdzdalība un, galvenais, jāatraisa viņu iztēle.

Mums vienmēr jāapzinās, ka mums nav totālitārās iekārtas (un mēs to arī nevēlamies), kurā sabiedrības locekļiem iespējams uzspiest „pareizo" rīcību.

Tāpēc katram pat kontroversālākās pārrunas jāuzlūko nevis par pānikas celšanu, bet par to, kas demokratiskā sabiedrībā debates ir, proti, tās ir dzīvības un darbības zīmes. No šīm publiskām debatēm nav jāprasa tas, kas tās nevar būt — problēmu atrisinājums.

Impresijas par Karinas Eglītes-Bērziņas dzejoļu krājumu „Sirds"

Karinas Eglītes-Bērziņas dzejoļu krājumu Sirds izd.,Anglijas latviešu grāmatu apgāds Alga, 1971. gadā. Krājumā ap 70 dzejoļu, rakstīti laikā starp 1940. — 1970. gadu. Nodaļu ievados autores vāka zīmējums un vinetes. Patīkama stilizētā vāka apdare, (traucē pelēkā, ietinamam papīram līdzīgā vāka iekšpuse). Skičveida zīmējumi nodaļu sākumos gan vairāk šķiet piemēroti ievadiem vēstulēs draugiem (kā to dažs mūsu mākslinieks arī mēdz sarakstēs darīt), un būtībā dzejniece šeit mēģinājusi apvienot rokraksta teikumus ar (panaivo) zīmējumu. —

Dažos dzejoļos ieskanas īstas dzejnieces balss, — piem., 10. lp. Sargā mani sākuma rindās: Sargā mani/ turi manas saknes/ upes gultne/, bet — pārāk bieži — nevajadzīgi atkārtojumi, kas nevis kāpina, bet „šķidina" pārdzīvojuma tēlojumu. Pazib arī daudz pagalam nodeldētu klišeju, tās, protams, izteiksmes spēku vājina, sasniedzot pat salkanas „pop" dziesmiņas lipīgumu, piem., 15. lp. Vairs ne: es dzeru/ no tavām kvēlajām lūpām./ Tomēr — dzejniece dažkārt var rakstīt pārliecinoši izjusti, skat 13. lp. „Sapņu zirgi".

Karinas Eglītes - Bērziņas valoda visumā gramatiski pareiza, latviska, bet arī bez izkopta stila savdabības. Varētu novēlēt dzejniecei atbrīvoties no liekvārdības, klišejām — un tā sasniegt blīvāku, tiešāku pārdzīvojuma atveidu.

Šīs apceres beigās gribētos piebilst, ka rakstniekam jāmācās „mest pāri malai": un jo vairāk atbrīvojas no liekā svara, jo laiva kļūst vieglāka. Un var tālāk aizbraukt. Pat līdz zemes malai. Un to taču tik daudzi dzejnieki, arī Karina Eglīte - Bērziņa, mēģina.

Vēl jāpiebilst, ka nesen iznācis dzejnieces otrs dzeju krājums, kuru gan šimbrīžam neesmu lasījusi.

Guna Ikona

Ielūgums uz pieminekļa atklāšanu Kastaņolā

Raiņa un Aspazijas pieminekļa komiteja ielūdz visas latviešu organizācijas, laikrakstu redakcijas un ikvienu latvieti uz Raiņa un Aspazijas pieminekļa atklāšanu, kas notiks 9. septembrī plkst. 3 pēc pusd., Šveicē, Kastaņolā (Lugāno) uz šādu norisi:

1) RAPK priekšsēža prof. Kārļa Dzelzīša un Kastaņolas pilsētas galvas Dr. Pelice Solari un citu uzrunas un apsveikumi;

2) Mākslinieciski priekšnesumi;

3) pieņemšana pilsētas namā;

4) Svinību kopmielasts Kastaņolas viesnīcā Mueller's Belmonte plkst. 6 p. p. Piedalīšanās maksa kopmielastā 28 Šveices franki no personas; piedalīšanās jāpieteic vismaz trīs dienas iepriekš pa pastu vai tālruni 5140-33 minētai viesnīcai.

Lai taupītu RAPK līdzekļus, atsevišķus ielūgumus neizsūtīs.

Personām, kas vēlas palikt pa nakti vai ilgāk uzturēties Kastaņolā - Lugānā, ieteicams jau laikus rezervēt istabas Muellers Belmonte vai kādā citā viesnīcā.

Uz redzēšanos skaistajā Kastaņolā, mūsu lielo dzejnieku trimdas vietā!

Raiņa un Aspazijas pieminekļa komiteja

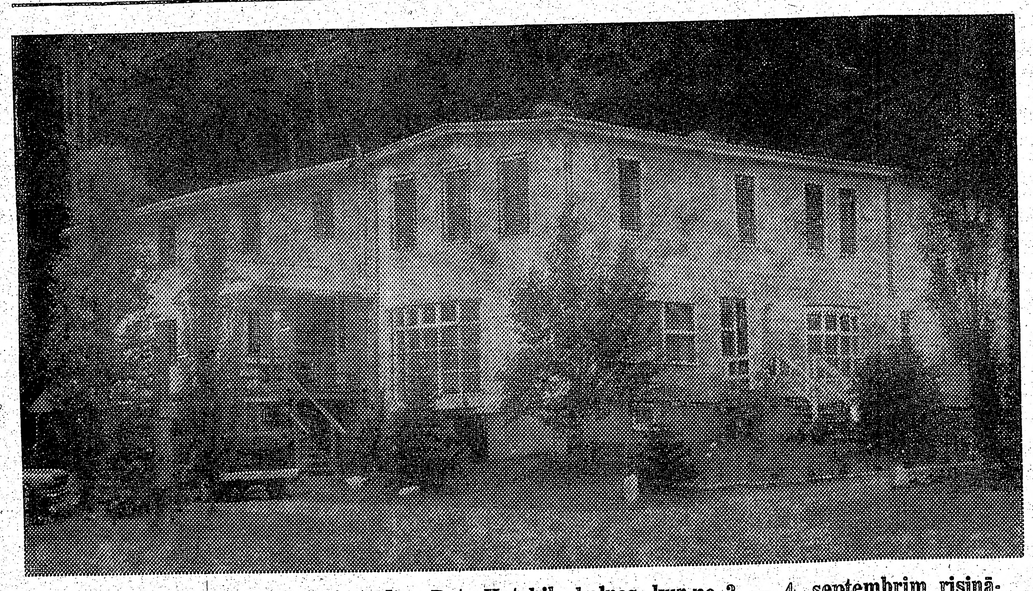

Latviešu karņa invalidu atpūtas mītne Rota Katskiļu kalnos, kur no 2. — 4. septembrim risināsies 2. Literātu un žurnālistu kongress. Foto: J. Liģers

Ta Gwehta

Grahmata

Jeb

Deewa Gwehtais Mahrds/

Kas

Wreekſch un pehz ta Kunga WEſus Kriſtus ſwehtas Beedſinſchanas no teem ſwehteem Deewa Zilwekeem/ Praweeſcheem/ Ewangeliſteem jeb Preezas-Mahzitajeem un Apuſtuleem uskraſtihts/

Tahm latweeſchahm Deewa Draudſibahm par labbu iſtaiſita.

KJGA/ Gedruckt bey Johann Georg Wilcken/ Königl. Buchdrucker/ M DC LXXXIX.

Glika bībele jaunā iespiedumā

Latviešu ev. lut. draudžu apvienība Amerikā un Baznīcas virsvalde, lai atzīmētu pirmās latviešu bībeles iznākšanas 300 gadu atceri, izdos bībeli jaunā iespiedumā, kas neatšķirsies no tās pirmā izdevuma. Par šī vēsturiskā izdevuma jaunu iespiedumu LELDAA apgāds publicējis īpašu aicinājumu, kas piesūtīts arī laikrakstu redakcijām līdz ar bībeles pārspieduma parauglapām.

LELDAA apgāda vadītājs māc. E. Ķiploks par šo vēsturisko izdevumu Latvija Amerikā redakcijai izteicās:

Pēc kāda gadu desmita apritēs 300 gadu, kopš latviešu valodā iznākusi bībele. Tai bijusi milzīga nozīme ne vien latviešu ieaugšanā kristietībā, bet arī mūsu literātūras attīstībā.

Latviešu ev. lut. draudžu apvienība Amerikā ir nodomājusi kopīgi ar Baznīcas virsvaldi atzīmēt šo notikumu divējādi: vispirms ar E. Glika tulkotās bībeles izdošanu par jaunu gluži tādā veidā, kā to ar zviedru ķēniņa atbalstu iespiedis J. G. Vilkens no 1685.—1689. gadam Rīgā.

Otrkārt, ar īpašas piemiņas grāmatas izdošanu, kurā būs plašs prof. E. Dunsdorfa pētījums par bībeles tulkošanas gaitu, balstīts uz rūpīgiem pētījumiem Zviedrijas archīvos, kā arī citi speciālistu raksti kā par šo, tā vēlākiem latviešu bībeļu izdevumiem.

Ar Glika tulkotās bībeles pārspiešanu būs sagādāts vērtīgs materiāls pētniekiem. Tāpat pārspiedums būs noderīgs uzskates mācības līdzeklis latviešu skolām un arī piemērots rotājums baznīcas altārim. Arī latviešu ģimenes mājās tas būs kā simbols, kas šai un nākošām paaudzēm liecinās: kamēr latvieši turēs cieņā bībeli un savus kultūras darbiniekus pagātnē. tie pastāvēs kā tauta.

Pārspiešanu veiks ar tehnisku rūpību. Pēc iepriekšējas kalkulācijas šis bībeles izdevums, kopā 2493 lp., iesiets maksās 50 dol. Visi eksemplāri būs numurēti un tiem būs pievienota brošūra ar īsu latviešu bībeles vēsturi un subskribentu sarakstu. Brīvā pārdošanā šī bībele nebūs dabūjama.

Subskribcija ir spēkā līdz 1972. g. 1. oktobrim. Bībele iznāks apm. līdz 1973. g. rudenī. Subskribenti var iemaksāt visus 50 dol. uzreiz vai arī pa daļām, pēdējo maksājumu izdarot līdz 1973. g. 15. martam. Čeki rakstāmi ar „Federation of Latvian Ev. Luth. Churches" vārda un nosūtāmi māc. E. Ķiplokam, P.O. Box 7253, Minneapolis,MN. 55407.

Vēl piezīmējams, ka šai izdevumā ietilpst Vecās derības apokrifu grāmatas, kas jaunākajos latviešu bībeles izdevumos vairs nav ievietotas.

Bībeles piemiņas grāmatu iespiedīs 1974. gadā, un par tās iznākšanu iepriekš ziņos.

Herta Krauja

JAUNĀ DIENA

Es pamodos naktī
un atvēru logu,
lai rītam vieglāka ietikšana
istabas tumsā.
Kad otrreiz atvēru acis —
no saules strūklakas
zelta ūdeņi lējās pār mani
un Najāde smējās
burbuļainus zelta smieklus . . .
Rīts bija ienācis istabā.
Bet aiz loga zils putns
ar knābi kā jautājuma zīmi
klauvē un atbildi gaida —
dienas brīnuma atslēgu prasa.
Ēnu vārti kad pavērsies
dienas gaŗajai jūdzei —
Najāde smiedamās
pasviedīs atbildes,
pasviedīs atbildes
dienas slēptajai mīklai . . .

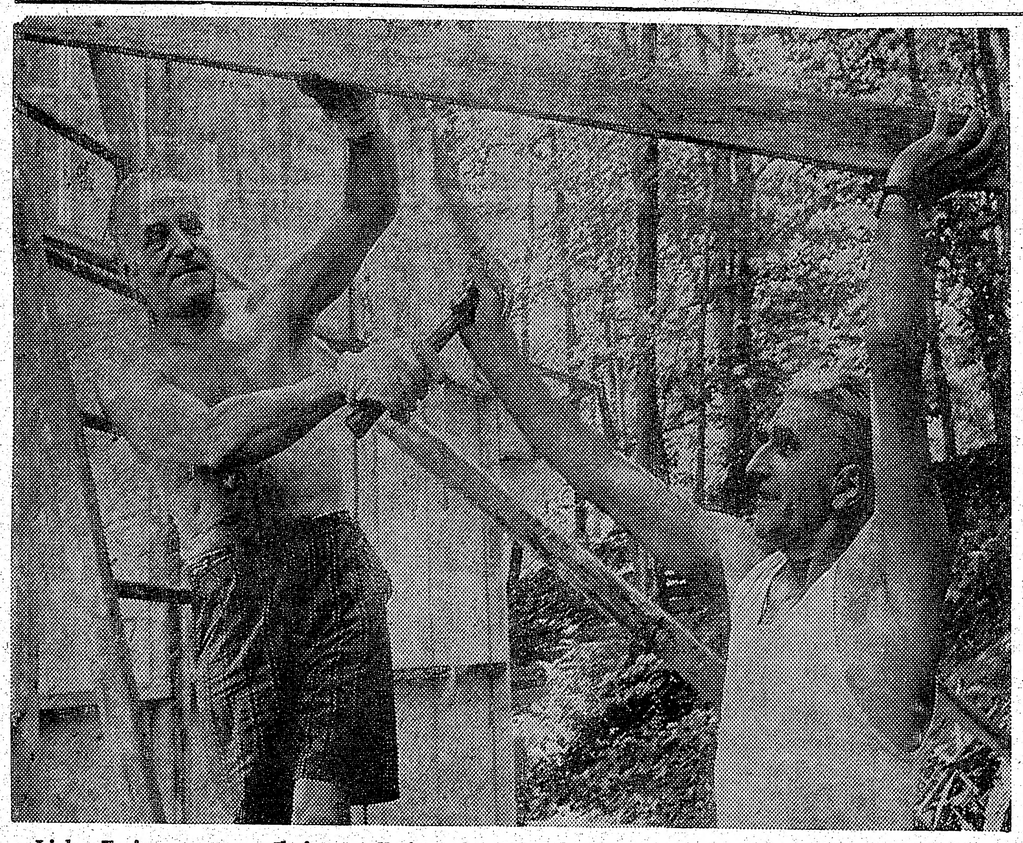

Lielsarīkojumam — sarīkojumu talkai, kas no 25. līdz 27. augustam risināsies Sidrabenē un būs lielākais šīs sezonas sarīkojums, bija vajadzīgi arī sagatavošanas darbu talcinieki. Augšējā attēlā pa kreisi Osvalds Tambergs un Arturs Gulbis paplašina skatuvi teātŗa izrādei.
Foto: J. Liģers

Koraļļu pils nav pārdodama

Latvieši Floridā visvairāk interesējas par Edvarda Liedskalniņa izveidoto koraļļu pili Homstedes pilsētā, dienvidrietumos no Miami. Pirms divi gadiem parādījās ziņa, ka pašreizējais īpašnieks S. Levins Čikagā gribot Floridas īpašumu pārdot. Bez koraļļu pils tiktu pārdots arī viss zemes gabals.

Šāgada jūlija otrā pusē koraļļu pils pārvaldnieks izteicās, ka Levins pili nepārdošot arī par pusmiljonu dolaru. Ja pienāktu brīdis, ka no īpašuma būtu jāšķiŗas, viņš to atdāvinātu Floridas pavalstij. Pirms divi gadiem Levins pili gribēja pārdot latviešiem ar visu zemi par 300.000 dolariem vai ar mezāku zemes platību par lētāku cenu. Ja tiešām latviešiem gadītos nopietns pircējs, domājams, ka ar pašreizējo īpašnieku būtu iespējams vienoties.

Koraļļu pils atrodas pie ASV 1. ceļa, kas no Meinas ved cauri Amerikai uz Kīvestu, tālāko ASV dienvidu punktu. Pats ceļš gar pili iekārtots uz Liedskalniņa toreizējās zemes, ko Floridas pavalsts atsavinājusi ceļa iekārtošanai. Pēc lietpratēju vērtējuma par ceļa gabalu Liedskalniņš varēja saņemt ap 3500 līdz 4000 dolaru. Pēc Liedskalniņa nāves 1951. gadā 35 simtsdolaru zīmes atrastas metalla galda kājā, kas varētu būt saņemtā nauda par zemes gabalu. Avīžu rakstos naudas summa minēta dažāda, tomēr pils pārvaldnieks apmeklētājiem vienmēr minējis šādu summu.

Pēc Liedskalniņa nāves īpašumu un pārējo mantoja viņa brālēns Mičigenā. (Bija vairāki mantojuma pieprasītāji, bet tiesa tos neatzina.) Pārvaldnieks zināja stāstīt, ka mantojuma saņēmējs jauno īpašumu vēlējies iespējami ātrāk pārdot. Viņš to pārdevis pašreizējam īpašniekam Levinam 1953. gadā, bet pirkuma summu neviens nevēlējās atklāt. Jāpieņem, ka tā nav bijusi augsta, jo pārvaldnieks vairākas reizes apgalvoja, ka jaunais īpašnieks iespējami ātrāk vēlējies tikt no sava īpašuma vaļā.

Levins uzlabojis pils apkārtni, iedēstījis jaunus kokus, krūmus un puķes, uzcēlis nojumi tūristiem ar piemiņlietu un kartīšu veikalu, kā arī vienistabas biroja telpu. Aiz koraļļu pils sētas iekārtots labi kopts parks, kur reiz Dienvidfloridas latvieši svinējuši Jāņus.

Daļa no koraļļu pils veidojumiem cietuši vētras postījumos. Viens no akmens galdiem tā bojāts, ka nav iespējams to atjaunot. Divi citi koraļļu akmens veidojumi salaboti ar cementu. Cauri kādam akmens galdam auga palma, bet to sešdesmito gadu sākumā nolauzusi vētra. Toreiz tās vecumu lēsa ap 30 gadu. Bojāta arī aka, kas izveidota pēc vecā latviešu parauga ar griežamo rulli. Tāpat bojāts pagrabs, kas nekad nav bijis pabeigts. Ieeja pagrabā tagad nosprostota.

Koraļļu pilī uzņemti četri televīzijas raidījumi un sešas filmas. Sevišķi iecienīts uzņēmumiem ir koraļļu akmens pusmēness, kur parasti iesēžas skaita meitene. Uz koraļļu mēnesi var nokļūt pa kāpnītēm, kas pieslietas sētas otrā pusē.

Pēdējos divi gados uzlaboti arī uzraksti, kas norāda ceļu uz koraļļu pili. Vairākos ielu stūŗos Homstedē ir vairāku rindu uzraksti par šo pili. Samērā daudzās vietās atrodamas brošūras par latvieša Edvarda Liedskalniņa izveidoto īpašumu. Pirms 15 vai 20 gadiem Floridas ceļojumu kartēs šī vieta bija atzīmēta par ievērojamu atrakciju, bet tagad tāds nosaukums nozudis.

No rīta un pēcpusdienā te pietur speciāli autobusi, kas brauc no Miami uz „Mērkaķu džungļiem". Sevišķi šo vietu nāk skatīties latvieši.

Liedskalniņš atstājis Latviju, jo iecerētā bija atteikusi. Tāpēc tas meklējis laimi Floridā. Sākumā nopircis zemi Floridsitijā, kas ir kādas pāris jūdzes uz dienvidiem no pašreizējās koraļļu pils. Jau tur viņš sācis veidot koraļļu bluķus, ko vēlāk pārvedis uz jauno īpašumu Homstedē. Pēc tam koraļļu bluķos sācis kalt savas dzīves sapņojumus ar gultām, krēsliem, galdiem vai citiem veidojumiem sev, sievai un trim bērniem. Floridas pavalsts atveids iekalts vienā no galdiem, ieskaitot lielāko Floridas ezeru — Okičobī. Daļa no akmens bluķiem sver 20 — 30 tonnas.

Visus darbus viņš veicis viens ar primitīviem darba rīkiem, kas lielāko tiesu veidoti no vecām auto daļām

V. Irbe

Tautas dziesmas zem gingko koka

TREŠAIS BALTIEŠU FESTIVĀLS ŅUJORKĀ

UBA-BATUN izkārtojumā 3. Baltiešu festivāls 12. augustā bija pulcinājis apmēram pusi no iepriekšējo divu baltiešu festivālu apmeklētāju skaita. Tie toties bija ar plašu vērienu un devīgu roku, tā ka vismaz ienākumi apmēram tādi paši. Žēl, ka šis programmas, laika un vietas ziņā tik labi izdevies sarīkojums pagāja daudziem secen. Varbūt vaina meklējama rīta cēlienā, kas bija mazliet apmācies. Bez tam bija izplatījušās baumas, ka apkaime, kur festivāls notika, neesot no drošajām. Īstenībā jau vairākus gadus Ņujorkas noziegumu statistika rādījusi tieši šo rajonu kā visdrošāko visā pilsētā.

Programmu vadīja Ints Rupners. Šogad sevišķi izcēlās Ņujorkas igauniešu ritmoplastikas grupa Anu Parmingas vadībā. Viņas daļēji atkārtoja Toronto lieluzveduma programmu; priekšnesumā vērojām atraisītās un precīzās kustības. Dažbrīd tikai meiteņu melnās pēdas liecināja, ka viņas šad un tad pieskaŗas arī zemei un tikai izskatās, it kā viņas lidotu.

Latviešu tautas deju grupa Trejdeksnis Zigrīdas Gaujenieces vadībā, kā aizvien, rādīja latviešu tautas dejas no labās puses, šoreiz demonstrējot iepriecinātajai publikai Sešdanci, Rucavieti, Maģo danci un Jautro pāri. Lietuviešu tautas deju grupa „Šatrija" Birutes Radzivanas vadībā uzrādīja milzīgu progresu un jau labi prata piemīlīgi līgano, lietuviešu tautas dejām rakstutīgo soli, kas liek domāt par dainotā Nemuna ūdeņiem.

Ņūdžersijas igauņu meiteņu kvartets Kajas Parmingas vadībā uzstājās ar četrām tautas dziesmām, pierādīdamas ne tikai savu mūzicēšanas mākslu un igauņu tautas dziesmu daiļskanību, bet arī vecās Huntingtonu pils verandas apbrīnojami labo akustiku.

Pirms programmas sākšanās bija izziņota arī „Pirmā baltiešu bērnu konference". Ar sanākušajiem nodarbojās Maija Šķiņķe, Dr. Jānis Priedkalns, Nansija Umbrazas, Mārtiņš Dūms, Laimdota Sausais, Dr. Jānis Zemjānis, Leida Juks, Ilze Rupnere un igauņu, latviešu un lietuviešu jaunieši, kuŗu festivālā netrūka.

Daudz atzinības iemantoja baltiešu ēdienu galds Ņujorkas vanadžu priekšnieces Annas Skaras vadībā līdz ar valdes loceklēm Ilgu Upmani un Grietu Minku, piepalīdzot latv. katoļu draudzes dāmām, kamēr luterāņu draudzes dāmas bija sagādājušas gardumu kalnus. Daudzo darītāju un palīgu un dāvinātāju starpā sevišķi jāmin Marta Remese, Emma Pāvula, K. Celmiņa, I. Bērziņa, M. Paegle, V. Freija, M. Banga, A. Gāle, A. Paegle, Plasu, Mangoldu, Baložu, Manguļu, Rasumu, Rudzīšu ģimene u.d.c.

Labs noiets bija arī Karla Juka vadītajam alus stendam. Sarīkojumu beigās igauņu, latviešu un lietuviešu bole pārvērtās par „apvienoto baltiešu" dzērienu un tika jūsmīgi cildināta.

Biruta Stūrmane un Laimdota Sausais smagi nostrādājās visu dienu, bet tad arī uzrādīja negaidīti labas sekmes: pārdodot 1600 loterijas ložu, viņas aplaimoja 400 laimētājus ar dažādām mantām, kuŗu starpā īpaši pieminams Ievas Bērziņas darinātais plecu lakats, L. Upmanes dāvātais latviskais dīvānspilvens, L. Kluces sedziņa u.d.c.

Kā jau Teodors Zeltiņš savā čalojumā par vasaru paredzējis, arī šeit netrūka Leona Rumaka ar grāmatu galdu. Šoreiz tas bija iekārtots zem liela skabārdža. Zem nākamā koka savukārt bija iekārtojusies Olga Akerberga ar savu roțu un auduma bagātību. Sarīkojuma centrs bija teiksmainais gingko koks, zem kuŗa jauniešu grupas ar ģitarām vēl sēdēja, kad bija izskanējuši pēdējie Zigmunda Tomaševska deju orķestra akordi.

Sarīkojumā ar dzīvu interesi piedalījās arī Dievišķīgās žēlsirdības ordeņa māsas, kuŗu īpašumā festivāls notika. Atmiņai BATUN aktīs paliks uzņēmums, kur māsa Mērija Antonio redzama izgreznojusies ar „Latvian Power" pogu.

D. V.

Kārlis Zenaitis piecdesmitgadnieks

Kārlis Zenaitis

DV Toronto nodaļas dalībnieks Kārlis Zenaitis 29. augustā pievienojas mūsu piecdesmitgadnieku saimei. Dzimis Daugavpilī, dzelzceļnieka ģimenē. Pēc dzelzceļnieku skolas beigšanas Dzelzceļu virsvaldes atbalstā K. Zenaitis mācības turpina ekspluatācijas skolā, kur gūst zināšanas dzelzceļu transportlietās, pēc kam kļūst par stacijas dežūrantu Daugavpilī.

Otram pasaules kaŗam sākoties un vāciešiem pārejot padomju robežu, K. Zenaiti norīko Pleskavas dzelzceļu mezglā, bet pēc paša lūguma atļauj atgriezties Daugavpilī.

Austrumfrontei tuvojoties Latvijas territorijai, K. Zenaiti iesauc latviešu leģionā, bet 1944. g. augustā viņš jau atrodas Vācijā, kur to iedala 32. pulka stāba rotā. Pomerānijas smagajās cīņās krīt daudz latviešu, zaudējot arī stāba rotas komandieri un pašai rotai nokļūstot krievu gūstā. Izmantojot krievu valodas zināšanas, K. Zenaitim rodas izdevība atbrīvoties no sardzes. Viņam izdodas sasniegt majora V. Haznera komandēto bataljonu, kas atiet uz jaunām pozicijām.

Kaŗa beigās jubilārs atrodas gūstā Putlosā, vēlāk Cēdelgēmā. Nodibinoties Daugavas Vanagiem, K. Zenaitis ir viņu rindās, kur atrodas vēl šodien.

Pēc atbrīvošanas no gūsta K. Zenaitis devās uz Angliju, bet pēc ģimenes dzīves nodibināšanas pārcēlās uz Kanadu. Jubilārs audzina dēlu un meitu, kuŗi abi runā latviešu valodu, kaut gan māte ir angliete. Viņi apmeklē arī Toronto latviešu skolu, piedaloties kopā ar tēvu arī DV nodaļas sporta dzīvē.

Kanadā K. Zenaitim radusiēs iespēja stāties sakaros ar valdības locekļiem un apgaismot mūsu tautas likteni krievu okupācijā, par ko sastādījis arī vairākus rakstus. K. Zenaitis runā un raksta četrās valodās.

DV Toronto nodaļas sporta sekcija sveic jubilāru un novēl nepagurt cīņā par Latvijas brīvību.

J. Treijs

Vēstures komisāri Latvijā

VĒSTURNIEKA MAG. HIST. VIĻA BIĻĶINA 85 MŪŽA GADI UN DOMAS PAR VĒSTURNIEKIEM OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

Alberta Eglīša raksts „Latvijai Amerikā" no Rietumvācijas

Cilvēka mūžā padarītais ir vienīgais, kas tiek vērtēts, kas sasniedz mūžību, vai arī tūlītēju aizmirstību. Par to domājot, interesanti iepazīties ar vēsturnieku Vili Biļķinu Bīlefeldā, Rietumvācijā, kuram 6. jūlijā apritēja 85 mūža gadi un kuŗa darbi svarīgi latviešu senvēstures pētīšanā.

Aiz Lielupes Dzimtmisā 1887. g. dzimušais Vilis Biļķins, kuŗš ir 12. un 13. g.s. speciālists, sevišķi Kursas un Zemgales vēsturē, 1908. g. Pēterpilī iegūst matēmatikas mājskolotāja tiesības. Pirmā pasaules kaŗa norisē aizklīst uz Tālajiem Austrumiem, kur nonāk Imantas pulkā un ar to atgriežas Rīgā. Viņš tūlīt iestājas Latvijas universitātes filoloģijas — filozofijas fakultātes vēstures nodaļā, kuŗai izcilu gaisotni dod Eiropā pazīstamais prof. L. Arbuzovs. Biļķins pie šī vēsturnieka mācās vēstures avotu analizi. 1927. g. viņš beidz studijas un gadu vēlāk Rīgā iznāk vācu valodā viņa diplomdarbs — „Die Spuren von Vulgata, Brevier und Missale in der Sprache von Heinrichs Chronocon Livoniae". Tas bieži tiek citēts un vēl vienmēr ir paraugs, kā vēstures literātūrā jāanalizē viduslaiku chronikas.

Jaunā vēsturnieka pirmais pētījums: Kā jāsaprot Indriķa chronikas vārdi „a Lyvonibus semper oppressi" — parādās Izglītības ministrijas mēnešrakstā 1925. gadā. Līdz 1935. g. V. Biļķins strādā par vēstures skolotāju ģimnazijās Liepājā, Jelgavā, Rīgā. Šinī posmā viņš publicē divus darbus: Indriķa Livonijas chronika viduslaiku gara gaismā (1931.) un — Nameiķis un viņa laikmets (1935.).

1935. g. oktobrī, valdības aicināts, Biļķins kļūst par Rīgas pilsētas vēstures archīva direktoru. Jaunais direktors apceļo Rietumeiropu un iepazīstas ar Eiropas slavenāko archīvu organizāciju. Archīvā viņš pulcina spējīgu darbinieku saimi, apzina, vāc jaunus materiālus un cik vien iespējams, veicina tautas senatnes pētījumus. 1936. g. iznāk divas daudz vērtētas grāmatas: Kuršu brīvības cīņas un Zemgaliešu cīņas ar bīskapiem un ordeni. Žurnālos, līdz krievu okupācijai 1940. g., vēl publicē sešus citus pētījumus un apcerējumus no kuršu un zemgaliešu senatnes.

Vilis Biļķins 1944. g. 5. oktobrī kopā ar darbiniekiem un archīva vērtīgāko daļu dodas uz Vāciju. 1945. g. 5. jūlijā izglābtos archīva materiālus amerikāņi atdod krieviem, bet darbiniekus pārved uz UNRAS nometni Minchenē. Baltijas universitātē Pinebergā V. Biļķins trīs gadus lasa lekcijas vēstures fakultātē.

Pēc pirmā darba trimdā: Kuršu cīņa ar norvēģu vīkingu Hakonu, kas publicēts 1948. g., periodikā publicēti 40 zinātniski apcerējumi un pētījumi. Daži darbi tulkoti arī vācu un zviedru valodā. Sēļzemnieka apgādā Mineapolē, ASV, pašlaik atrodas pārstrādāts, ar jauniem materiāliem papildināts darbs — Zemgaliešu brīvības cīņas. Bet pats jaunākais pētījums ir darbs divās daļās: Sēlija bīskapu un ordeņu laikā un — Sēlija Kursas un Zemgales hercogistes laikā. Bīlefeldā radies vēl viens cits darbs: Senlatvju piļu valstis, ar papildinājumiem: Kuršu 1230. g. rudens līguma topografija un Kuršu 1230. g. 28. decembŗa un 1231. g. 17. janvāŗa līguma topografija. Šie temati skaidri rāda, ka 18. novembris 1918. gadā patiesībā ir mūsu valsts restaurācija, bet mazāk proklamēšana.

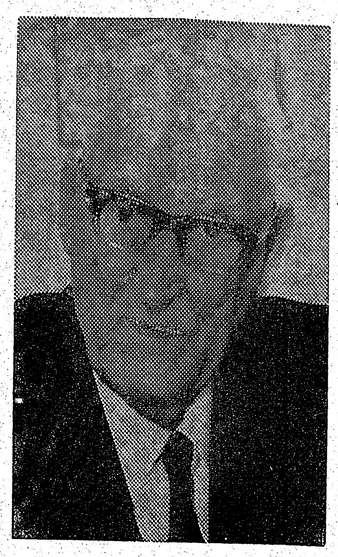

Mag. hist. Vilis Biļķins

Par vēsturnieku darbu okupētajā Latvijā V. Biļķins izteicās:

„Vārda visideālākajā nozīmē vēsturnieku tur vairs nav, ir tikai politiski vēstures komisāri un režīma nobiedētie, kuŗi, kailās dzīvības dēļ pārvērtušies iztapējos, cenšas mūs sabrāļot ar krieviem. Viss, ko šajos nelaimes gados Rīgā vēstures laukā dara, ir noderīgs vienīgi Maskavas imperijas varas interesēm, nevis skaidrai, godīgai patiesībai. Mēs esam tauta, kuŗas vēstures archīvs atrodas dziesmās, pilskalnos un tālo laiku sveši-

Latviešu republikāņi gatavojas vēlēšanām

Amerikas latviešu republikāņu apvienības valde bija pulcējusies uz sēdi valdes kasieŗa Filipa Jansena mājā Ņūdžersijā. Sēdē piedalījās goda priekšsēdis Voldemārs Korsts, priekšsēdis Daumants Hāzners, informācijas daļas vadītājs Dr. Aleksandrs Berķis, kasieris Filips Jansens, biedrzinis Toms Šulcs, advokāts Ivars Bērziņš un padomes pārstāvis Uldis Kalniņš.

Sakarā ar ASV prezidenta vēlēšanām novembrī galvenais darba sekas punkts bija saistīts ar šo jautājumu. Valdes apstiprinātais vēlēšanu uzsaukums latviešu valodā augusta sākumā izsūtīts 8000 vēlētājiem — latviešiem. Galvenā vērība pievēršama tautiešu reģistrēšanai vēlēšanām. Šai sakarā valde uzdeva visām nodaļām sagatavot materiālus izdalīšanai sava rajona latviešu tautības vēlētājiem, norādot, kad, kur un kā jāreģistrējas un kādi dokumenti jāuzrāda attiecīgām reģistrēšanas iestādēm. Tā kā daudzās vietās reģistrēšanos pabeidz 40 dienas pirms vēlēšanām, vēlētāji aicināti nekavēties.

Valde vēl nolēma griezties ar uzaicinājumu pie 16.000 tautiešiem šāgada oktobrī, aicinot piedalīties vēlēšanās. Šim sūtījumam jau tiek sagatavoti attiecīgi materiāli, paredzot sniegt analizes politisko partiju platformu salīdzināšanai un pašu prezidenta kandidātu novērtēšanai no mūsu tautas interešu viedokļa.

Informācijas daļas vadītājs profesors Aleksandrs Berķis izveidojis plašu vēstuļu rakstītāju tīklu ASV laikrakstiem. Viņa grupā pašreiz darbojas 29 vēstuļu rakstītāji, bet, vēlēšanu laikam tuvojoties, viņš vēlētos iesaistīt katru ieinteresētu tautieti, lai mūsu uzskatus pavēstītu jo plašai ASV sabiedrībai. Vēlēšanu laikā amerikāņu laikraksti labprāt lasītāju vēstules publicē. Tautieši, kas būtu ieinteresēti iesaistīties vēstuļu rakstīšanā laikrakstiem, aicināti rakstīt tieši prof. A. Berķim: 1200 Fourth Avenue, Farmville, Virginia 23901. Tautieši, kas vēlētos atbalstīt Amerikas latviešu republikāņu apvienības darbu, var saņemt apvienības biedru kartes (sākot ar 1 dol. ziedojumu) no biedrziņa Toma Šulca: 7886 Anita Drive, Philadelphia, Pa. 19111.

D. H.

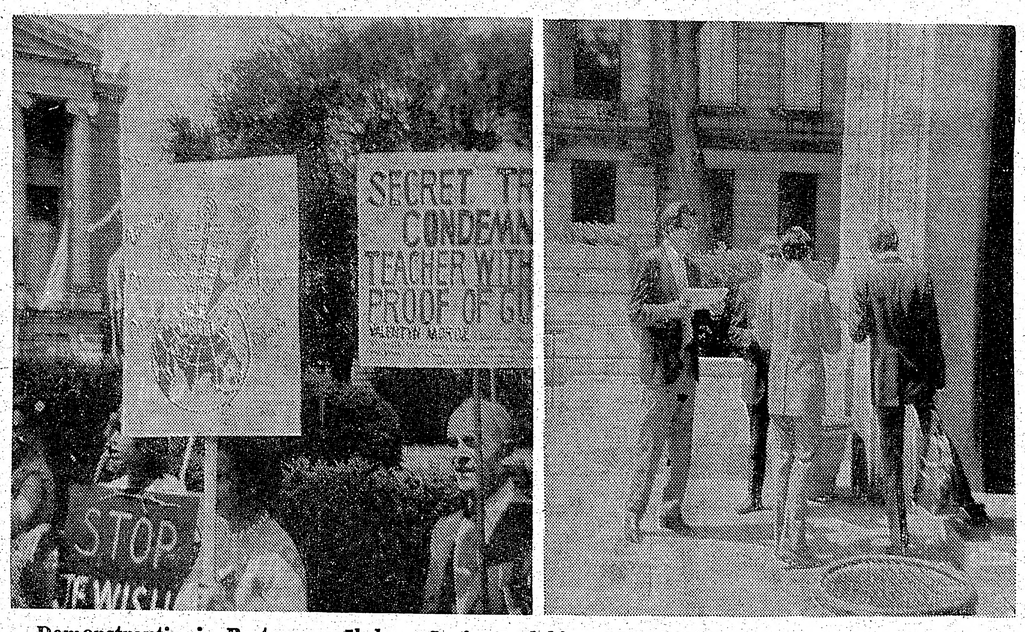

Demonstranti pie Bostonas mākslas mūzeja. Pa labi — Rūdolfs Liepiņš un Staņislavs Duļevskis izdala skrejlapas. J. Zariņa uzņēmumi

Demonstrācijas pie Bostonas mākslas mūzeja

Ap 150 demonstrantu 4. augustā bija pulcējušies Bostonas mākslas mūzeja priekšā, kad tur atklāja Pad. savienības izstādi par tematu: Pad. savienības māksla un amatniecība senatnē un tagadnē. Demonstrantu vidū bija arī latvieši. Bostonas DV apvienības locekļi R. Liepiņš, St. Duļevskis, J. Zariņš un A. Oga apmeklētājiem pie ieejas izdalīja J. Kažas sastādītās protesta lapiņas, norādot apmeklētājiem tās izlasīt pirms izstādes apmeklēšanas.

Lapiņās norādīts uz pārkrievināšanas politiku, lietuviešu sadedzināšanos un jauniešu demonstrācijām, 17 latviešu veco komūnistu vēstuli un žīdu problēmām Pad. savienībā. Reti kāds šīs lapiņas atraidīja, bet varāki par tām izteicās atzinīgi, ieskaitot mūzeja vadītāju Korneliju Vermoli. Lapiņas neaicināja neapmeklēt izstādi, bet tieši otrādi — ieteica apmeklēt, ievērojot, ka pēc 50 gadiem Pad. savienībā iekļauto tautu nacionālos māksliniekus vairs neredzēs. Tāpat tās aicināja ievērot, ka atsevišķas tautas Pad. savienībā cīnās pēc patstāvības.

Svētdien, 6. augustā, demonstrācijās piedalījās arī citas apspiesto tautu grupas. Žīdiem bija sauklis: „Izlaidiet mūsu ļaudis no Padomju savienības," bet ukraiņi protestēja pret intelektuāļu apspiešanu Ukrainā. Nepatīkams pārsteigums Pad. savienības pārstāvjiem bija svētdienas rītā, kad uz kāda izstādes informācijas plakāta virs mūzeja durvīm bija uzzīmēts liels pareizticīgo krusts. To vēlāk pēc krievu pieprasījuma lēnā gaitā pārkrāsoja. Lai nodrošinātu uzturēšanos mākslas mūzeja priekšā, St. Duļevskis iegādājās par 20 dolariem mūzeja biedra karti. Darbdienās protesta lapiņas izdalīja studējošā jaunatne.

Pret demonstrācijām neko neiebilda arī mūzeja direktors Vermoile. „Mēs paskaidrojām demonstrantiem, ka simpatizējam viņu lietai," viņš teica. „Mums nav iebildumu tik ilgi, kamēr demonstrācijas notiek ārpus mūzeja īpašuma robežām."

Demonstrācijas 7. augustā aprakstīja laikraksts „Boston Globe". Tāpat tās dienu vēlāk aprakstīja pašu izstādi. Rakstā minēti daži latviešu autoru izstādītie darbi, it sevišķi austie tepiķi. Minēts rīdzinieces Rutas Bogustovas darbs par zivīm tīklā, kas nosaukts „lielais loms". Pieminēts arī Edites Vāgneres „Pūce" un P. Vāgneres „Dzintars".

Latvieši lapiņu izdalīšanu plānojuši līdz izstādes slēgšanai 3. septembrī.

J. Z.

Ciemos pie mākslinieka Jāņa Ciruļa

Intervija ar mākslinieku, kuŗa labās ilustrācijas medicīnas un zinātņu laukā ieguvušas atzinību Savienotajās Valstīs un daudzās citās zemēs. Tajā pašā laikā novārtā nav pamesta glezniecība, kuŗu mākslinieks uzskata par savu dzīves mērķi un uzdevumu.

☆

Mākslinieku Jāni Cīruli izdodas sastapt Harvarda universitātes bērnu slimnīcas pētniecības centrā Bostonā. Viņa darba kabinets atrodas 10. stāvā. Mākslinieks tikko atgriezies no operācijas zāles, kur vairāk nekā 4 stundas vērojis komplicētu sirds operāciju. Chirurgs lietojis jaunus paņēmienus, un tagad Jānim Cīrulim jāizgatavo zīmējumi, kuŗos jāparāda operācijas svarīgākie momenti. Redzes atmiņa un plašas zināšanas anatomijā ir mākslinieka vienīgie ieroči, jo operācijas laikā nav pieļauta skicēšana. Operācijas norises attēlošanai vajadzēšot 10 līdz 11 zīmējumu.

Nopietno medicīnas ilustrātora darbu darot, Jānim Cīrulim aizpildījušies jau 10 gadu. Šai laikā viņa darbi paspējuši gūt lielu ievērību arī ārzemēs. Vairākas mākslinieka ilustrētās grāmatas jau publicētas. Iepazīšanās ar Jāņa Cīruļa darbiem iesākās, apskatot slavenā chirurga prof. Dr. Roberta E. Grosa (Robert E. Gross) jaunāko grāmatu Bērnu chirurģijas atlass (Atlas of Children's Surgery; W. B. Saunders Co. Publishers). Grāmata tulkota vācu, spāņu, japāņu un italiešu valodā. Tulkojumi paredzēti citās valodās. Vai būtu iespējams tulkojums arī latviešu valodā? Par to mākslinieks atturas spriest. Visos pašreizējos grāmatas izdevumos Jāņa Cīruļa, grāmatas ilustrātora, vārds iespiests līdzās grāmatas autora Dr. Grosa vārdam. Par ilustrācijām mākslinieks saņēmis daudz vēstuļu un atzinīgas atzīmes recenzijās.

Dr. Robertam Grosam pensionējoties, Jānis Cīrulis sastrādājas ar ievērojamo vēža apkaŗošanas pētnieku Džūdu Folkmani (M. Judah Folkman), par kuŗa atklājumiem šāgadā „Newsweek" numurā bija plašāks apraksts. Mākslinieks tagad studē pieejamo informāciju par vēža paveidiem un apkaŗošanu, lai ar prātu un aci varētu rādīt zīmējumus šajā laukā.

Jāņa Cīruļa mākslinieka dāvanas un ilustrātora spējas izmanto arī citi zinātņu novadi. Viņš izgatavojis 180 zīmējumus Viljama Hovella William Howell) grāmatai par cilvēces icelšanos („Mankind in the Making"). Tikko no Zviedrijas saņemta profesora E. Mankera grāmata par lapu tautas lietisko mākslu („Samefolkets konst"), kuŗu rotā Jāņa Cīruļa zīmējumi tušas technikā. Zviedrijā vēl drīzumā iznāks prof. Stenbergera (Stenberger) zinātniskās pētniecības darbs archaioloģijā, arī ar Cīruļa ilustrācijām.

J. Cīruļa zīmējumus antropoloģijā jau publicējuši vairāki pazīstami zinātnieki. Daži no tiem, iepazinušies ar Cīruļa darbiem, pārtraukuši savas grāmatas iespiešanu, lai apmainītu citu mākslinieku zīmējumus pret viņa. Šāds kuriozs gadījums noticis ar urologu prof. Dr. Hartvelu Harisonu (Hartwell Harrison).

Pēc nopietnā darba vajadzīga arī atpūta un pārmaiņas. Tās Jānim Cīrulim dod viņa ģimenes mājas plašais puķu dārzs un glezniecība. Mākslinieka un viņa un viņa dzīvesbiedreņ Martas mājā Ņūtonas pilsētā, netālu no Bostonas, vienmēr valda sirsnība un viesmīlība. Visur redzamas gleznas. Mākslinieks

(Turpinājums 15. lp.)

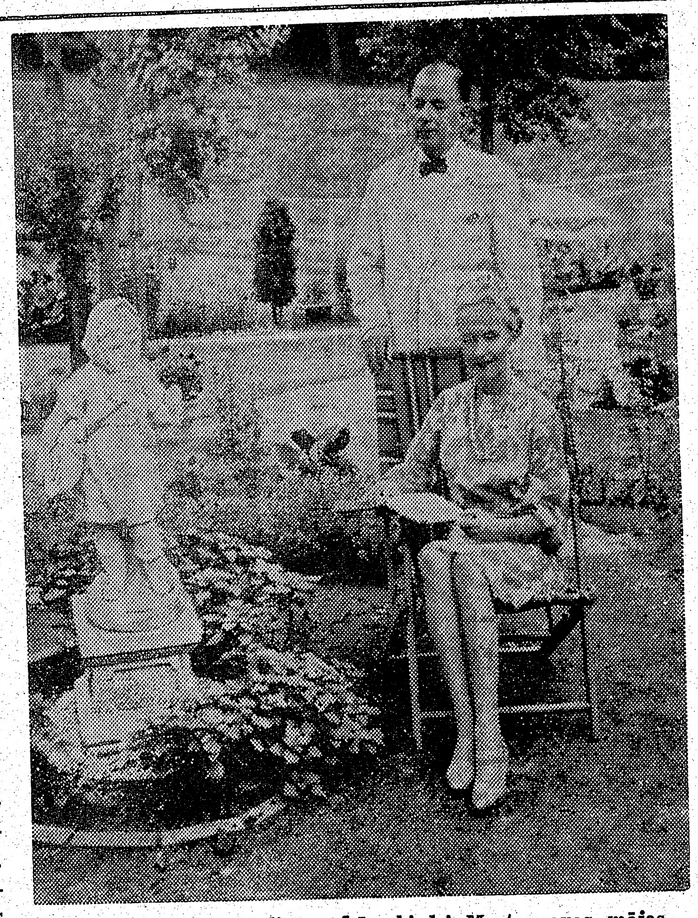

Mākslinieks Jānis Cīrulis ar dzīvesbiedri Martu savas mājas dārzā Ņūtonā pie Bostonas.

Hermanis Kreicers

Ekskursija vēsturē

(4. turpinājums)

Vēsturei jābūt patiesai. Jābūt bez romantikas un varenības izpušķojumiem un ar vienu mēru jāmērī sava un citas tautas, valstis un strāvas.

Mēdz runāt un rakstīt par lielām un mazām tautām. Laikam nav noteiktas skaitliskas robežas, kur beidzas vienas un sākas otras. Mēs, latvieši, ar saviem nepilniem 2 miljoniem noteikti esam maza tauta. Mūsu baltu radi prūši, jatvingi, galindi u. c. izdeldēti un asimilējušies. Atlikuši vienīgi lietuvieši, arī maza tauta, kaut arī kādreiz Lietuva bija Eiropas lielvalsts, kuŗas platība sniedzās no Baltijas līdz Melnajai jūrai. Reiz bija...

Mazo tautu nozīme vēstures spēlēs, protams, ir mazāka. Starp tām ir gandrīz nedzirdētas un nepazīstamas tā sauc. bezvēstures tautas. Līdz 1. Pasaules kaŗam arī mēs bijām gandrīz nedzirdēti. Tiesa, mazās tautas nav izraisījušas lielus starptautiskus trokšņus, tikpat kā nav cēlušas lielus kaŗus, iekaŗojušas svešas zemes, sagrāvušas valstis, uzkundzējušās citām tautām. Nav to spējušas, lielāko tiesu tās nav pat bijušas vēstures subjekts, kas pašas kārto savu dzīvi, bet tikai vēstures objekts, ar ko darās lielvaras, neņemot vērā mazās.

Mazas, nenozīmīgas — tāda bieži ir lieltautu vēsturnieku nostāja pret mazajām. Pareiza un taisnīga tāda nostāja tomēr nav.

Somija, Zviedrija, Norvēģija, Dānija, Holande, Beļģija un Šveice rāda, ka mazas tautas un valstis var iet pat lielo priekšgalā: tur ir kultūra, labklājība un brīvība. Baltijas valstu neatkarības gadi liecina to pašu. Pirms 1. Pasaules kaŗa „Baltijas apgabals" („Pribaļķiskij kraj") bija turīgākais un izglītotākais visā plašajā Krievijā. Arī šodien tas izceļas padomju imperijā.

Tā pati dzīve noraida lielvaru viedokli par mazo nespēju un nevarību.

Lai lielie, ko lielie; bet ko mēs paši?

Tu gribētu būt piekusis
un ievainots
un tādēļ tiesību sev
piešķirt
Uz priekšu tīties mīkstā
vientulības mētelī
un drošā alā paslēpties.

— — — — — — — — — —

Ak, draugi, draugi,
mani draugi!
Cik smuki gan mēs
protam vaidēt:
nakts, nakts ap mums,
ui, ui — un tumsa,
un saltums stindzinošs,
kāds briesmīgs!

— — — — — — — — — —

Bet mēs tik saucam:
tumsa, salti!
un dziļāk savelkamies
vecos kažokos.

(Fr. Bārda)

Kaut gan tas rakstīts pirms kādiem 50 gadiem, kaut vidū ir mūsu brīvvalsts gadi, tos zīmīgi raksturo arī mūs, trimdas latviešus: mēs labprāt nolienam vecajos kažokos. Tur ir gan sparīga sevis apjūsmošana par drīkstētāju un varētāju cilti, ko darām arī trimdā, taču ikdienas dzīvē un darbā ļaujamies nevarībai un glēvi padodamies liktenim. Kopjam un ceļam paši savu dzīvi, sabiedriskiem mērķiem, Latvijai negribīgi noziedojam grašus. Aizbildināšanās — kā Fr. Bārdas dzejolī.

Proti: mēs taču nekā nevaram. Varam nez ko darīt, Latviju neatbrīvosim. Jau gadu desmitus klaudzinām pie pasaules sirdsapziņas.

Velti! Pasaule mūs nedzird, labākā gadījumā atpērkas trafaretām pieklājības frazēm. Nekā neesam panākuši un nepanāksim. Neniekosimies. Lai dara lielie, kam vara — amerikāņi, krievi, ķinieši, vācieši, franči.

Bet kā ir ar lielajiem?

Lielā Ķīna ir dzīvojusi un dzīvo trūkumā un pusbadā. Diez kādas brīvības nav bijis un tagad pavisam nav.

Lielā Krievija, kaut uzkundzējusies daudzām tautām — tāpat. Tikai dažus mēnešus starp februāŗa revolūciju un komūnistu apvērsumu oktobrī elpojusi brīvu gaisu. 2 gadu simteņus cietusi tatāru jūgā, tad smakusi carisma tumsībā un tagad cieš komūnistu despotiju.

Vecīgā lēdija Lielbritanija, nesenā pasaules valdniece, valsts, kur „saule nekad nenoriet", vēl mēģina dzīvot no vecās gudrības, bet irst un plīst visās šuvēs un slīd uz 2. vai 3. šķiras valsts līmeni. Dominijas (Kanada, Austrālija) sāk pārspēt neseno valdnieci.

Kārtīgā, strādīgā vācu tauta ir izcietuši 2 lielu zaudētu kaŗu pazemojumu un postu.

Pat bagātās ASV, kas pēc 2. Pasaules kaŗa varēja diktēt savu gribu visai pasaulei, uzrāda draudīgu nevarību un citas postīgas pazīmes.

Nē, lielo godība ir vairāk ārējs spožums, ar ko māna sevi un citus. Īstenība ir daudz necilāka.

Mums nav jākaunās sava mazuma, savas piederības pie mazas tautas un nav jānolaiž rokas nevarībā. Mums ir tiesības pastāvēt un brīvi kārtot savu dzīvi..

Nerunāsim par saistīto dzimteni, trimdā mums ir iespējas, kādu līdz šim nav bijis. Latvieši nekad nav bijuši tik turīgi kā tagad trimdā. Mums ir skaisti nami, lepnas mēbeles un visāda veida vajadzīga un nevajadzīga manta. Ir prāvi banku konti, nodrošinātas vecumdienas un — kapi.

Gods un pateicība patvēruma zemēm — mēs dzīvojam brīvībā. Varam veidot savas draudzes, biedrības, skolas u.c. iestādījumus. Varam kopt savu kultūru. Kā tad mums trūkst?

Visvairāk trūkst labas gribas. To cenšamiem attaisnot un nokļūstam Fr. Bārdas dzejoļa gaisotnē. Bijusi laba griba, mums būtu labi nostādītas skolas, ieskaitot ģimnazijas, un viss, ko atzīstam par vajadzīgu. Ja tā nav, nemeklēsim šādu tādu izskaidrojumu un attaisnojumu, vainosim vispirms paši sevi.

Mēs cenšamies modināt pasaules sirdsapziņu, bet kā ir ar mūsu pašu sirdsapziņu?

Taisnība ir Rainim:

Mēs maza cilts,
Mēs būsim lieli tik,
Cik liela mūsu griba.

6.

Diezgan bieži dzirdam, ka vēsture atkārtojoties. Ne jau vārda tiešā nozīmē, sīkumos, bet visumā, pamatos. Vēstures grandiozajā uzvedumā mainoties dekorācijas un aktieŗi, bet luga un spēle — tā pati vien kopš tāliem senlaikiem. No mūsu rakstniekiem tādu viedokli pauž vecmeistars R. Blaumanis:

„Citādi laiki un citādi likumi,
Ak, un tomēr vecveco vien
redzam:
Tie paši kailumi, tie paši
plikumi,
Mainās tik lupatas, kuŗām
tos sedzam."

Ja nu tā, kas tad ir tie nemainīgie spēki, kas virza vēstures plūsmu cauri gadu simteņiem un tūkstošiem?

Kas gan cits kā tie paši, kas rosās un darbojas mūsu dienās. Ja rokamies pie dziļākām saknēm, tad nonākam pie sevis un savas sugas uzturēšanas dziņas: ikviena dzīva radība taču tiecas dzīvot ilgi, dzīvot labi, būt vesela un stipra un atstāt pēc sevis spēcīgus pēcnācējus. Kā mēdz teikt, bads un mīlestība ir dzīvības un dzīves dzinējspēks. Tās ir bioloģiskas pamatdziņas, savtīgas, egoistiskas, pirmatnējas un piemīt katrai dzīvai radībai, ne vien dzīvniekiem, bet arī stādiem.

Aktīvi darbībā tās izpaužas ekspansijā — izplešanās tieksmēs.

Ik puķe, krūms un koks augdams tiecas izplesties. Saknes zemē, zari un galotnes virszemē tiecas ieņemt lielāku telpu, lai gūtu vairāk barības, saules gaismas un veldzes. Jo spēcīgāks stāds, jo lielāka ekspansija.

(Turpinājums sekos)

Narkotiķi
nasta vals
Narkotikas
ne tikai šī k
šus, bet pēc p
Vācija. Jaun
smēķēt „zālīti
gi"; tomēr izr
cis, no šī net
viegli netiek
gribētu, un pa
augstāku veid
Vācieši norūp
gadu laikā ra
jaunu darba
chroniskiem a
prātā jukušo,
tām sadurstīt
Tie būs valsti
stājusies kā v
tā arī privāt
Pēdējām visv
jo pārrunās
skaidrot nark
problēmas. B
devēji nav g
saviem klient
bijuši šīs nel
mēr arī te iz
das rožainās,
klīnikas, ir s
atpakaļ vecajā
vi no simta sp
pakaļ dzīvē.
Kāds tam ie
jūtas it kā n
Drīz vien vi
vecajā sabied
paraduma. La
tu jāgādā
kur izglābtie
tā paši sagād
ku.
Grupa Har
nodibinājusi
moto: glābt n
Viņi apbrauk
nelaimē nonāk
cu ārste pat
marku, lai p
saslimušos n
savā dzīvoklī.
rā, ka slimn
sociāla pārma
psīchiatra pal
na no narkotik
mēģina iekļau
Minētā ārste
mazu klīniku
tam vajadzīg
Ir netaisni
tiķi paši pie s
gi. Ir pārāk
rod vairs ceļu
par nastu va
bai, tādēļ ar
izrauj no apa

Toronto
kredits
Latvian
Credit U
491 College St.
m a
5% par n
5½% par il
Kreditsabiedrī
parastās bank
sniedz aizdevu
das pārvedum
ļotāju čekus,
noguldīšanu v
sniegšanu kred
ra dzīvības a
$2000.00 vai $
Birojs atvērts
12 —
Sestdi
15. septe
TĀLR
924-2
924-2

Narkotiķi — nasta valstij

Narkotikas briesmas apdraud ne tikai šī kontinenta jauniešus, bet pēc palīdzības sauc arī Vācija. Jaunieši kādreiz uzsmēķēt „zālīti", lai būtu „stilīgi"; tomēr izrādās, ja kāds sācis, no šī netikuma nemaz tik viegli netiek vairs vaļā, lai kā gribētu, un pamazām pāriet uz augstāku veidu — injekcijām. Vācieši norūpējušies, ka pāris gadu laikā radīsies liels skaits jaunu darbam nespējīgo ar chroniskiem aknu iekaisumiem, prātā jukušo, kuŗu rokas adatām sadurstītas vienās rētās. Tie būs valstij uzturami. Cīņā stājusies kā valsts un pilsētas, tā arī privātas organizācijas. Pēdējām visvairāk panākumu, jo pārrunās tās mēģina noskaidrot narkotiķu dvēseliskās problēmas. Bieži vien padomdevēji nav gados vecāki par saviem klientiem, un tie paši bijuši šīs nelaimes upuŗi. Tomēr arī te izredzes nav nekādas rožainās, jo bilance, ko dod klīnikas, ir skumja: 98% krīt atpakaļ vecajā grēkā. Tikai divi no simta spēj atrast ceļu atpakaļ **dzīvē.**

Kāds tam iemesls? Apārstētie jūtas it kā no dzīves izstumti. Drīz vien viņi atgriežas savā vecajā sabiedrībā un pie vecā paraduma. Lai to novērstu, būtu jāgādā īpašas mājvietas, kur izglābtie varētu strādāt un tā paši sagādāt sev dzīves iztiku.

Grupa Hamburgas jauniešu nodibinājusi organizāciju ar moto: glābt no narkozes posta. Viņi apbraukā Vāciju un palīdz nelaimē nonākušiem. Kāda vācu ārste pat ziedojusi 20.000 marku, lai piecus ļoti smagi saslimušos narkotiķus ārstētu savā dzīvoklī. Arī viņa pasvītrā, ka slimniekam vajadzīga sociāla pārmaiņa — ne tikai psīchiatra palīdzība, atturēšana no narkotikām, bet viņi jāmēģina iekļaut normālā dzīvē. Minētā ārste labprāt ierīkotu mazu klīniku ar 12 gultām, bet tam vajadzīgi līdzekļi.

Ir netaisni teikt, ka narkotiķi paši pie sava likteņa vainīgi. Ir pārāk daudzi, kas neatrod vairs ceļu atpakaļ un kļūst par nastu valstij un sabiedrībai, tādēļ ar viņiem jārunā, jāizrauj no apatijas. I. Š.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 174, Ont.
m a k s ā
5% par noguldījumiem,
5½% par ilgtermiņa noguld.
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus, **Reizē ar naudas noguldīšanu vai aizdevumu izsniegšanu kreditsabiedrība izdara dzīvības apdrošināšanu līdz $2000.00 vai $5000.00.**

Birojs atvērts darbdienās no pl 12 — 8 vakarā,
Sestdienās līdz 15. septembrim slēgts.

TĀLRUNIS
924-2551
924-2552

Tomja Kuka

(7. turpinājums)

Tad mana māsīca Ariella nāca ar padomu. Man bija metalla vilciņš, liels un ar tukšu vidu. Tur neviens nedomātu meklēt, arī muitnieki ne, bet mans tēvs beidzot pats izplānoja slēpšanas procedūru. Mūsu ģimenes īpašumā bija vecs un ļoti interesants sienas pulkstenis, ko bija darinājis mans vectēvs, mātes tēvs Šveicē. Pulksteņa cīparnīcas vidū bija durvis, un kad pulkstenis nosita attiecīgo stundu skaitu, durvis atvērās un uz priekšu izslīdēja platforma ar koku un putniem tā zaros. Putni vicināja spārnus un dziedāja. Mūzikai beidzoties, platforma iesliedēja atpakaļ pulkstenī un durvis aizvērās. Šo pulksteni tēvs gribēja ņemt līdzi uz jauno zemi un zeltu noslēpt pulksteņa atsvaros. Tie bija divas metalla caurules, piepildītas ar svinu. Tēvs atkausēja vākus, iztukšoja caurules un piepildīja ar smiltīm un zelta gabaliem, pēc tam atkal aizlodēja un ielika savā ceļa somā. Iebraucot Havras ostā, visu mūsu mantību izskatīja un atzina par līdzņemamu. Kad pienāca brīdis atvērt tēva ceļa somu, viņš lielā sajūsmā ierēdņiem stāstīja par vecātēva apbrīnojamo pulksteni. Tēvs nodemonstrēja visu procedūru, ierēdņi un pārējie izceļotāji sirsnīgi nosmējās un tēvs mierīgi atlika pulksteni ar abiem atsvariem atpakaļ savā ceļa somā. Kuģa kravas telpas bija pārblīcētas aizbraucēju mantām, bet uz klāja drūzmējās aizceļotāji: vīrieši, sievietes, bērni; francūži un holandieši. Četras dienas okeans bija mierīgs, un mēs jau sākām priecāties, ka drīz sasniegsim jaunās zemes krastu, kad piektajā dienā uznāca briesmīga vētra. Trīs dienas mūsu kuģi mētāja kā skaidu un beidzot pietuvoja Jaunskotijas krastam. Ūdens okeanā vārījās kā raganu katlā ar briesmīgu troksni un viļņi sitās augstu pāri klinšainajām radzēm, nerunājot nemaz par pārpludināto kuģa klāju. Jūrnieki izmeta visus enkurus, bet kuģi uz vietas nenoturēja, viļņu nests, tas iesprūda starp divām klinšu radzēm. Briesmīgā pānikā ļaudis skrēja uz klāja, daži metās viļņos, citi mēģināja sevi piesiet pie tuvāk stāvošā priekšmeta, kas gadījās ceļā. Daži kliedza un histeriski raudāja, citi mierīgi noskatījās trakojošajā pūlī un ūdens mutulī. Tēvs negāja uz kuģa klāja, bet noveda mani kravas telpā. Streipuļojām abi kā piedzērušies, baiļodamies, no kāda krītoša saiņa, ja atraisītos virves. Piespiedāmies sienai durvju tuvumā. Tēvs atvēra savu ceļa somu, kuŗu viņš nebij izlaidis no rokām arī šinī visbīstamākajā brīdī, un iedeva man vienu no atsvariem, bet otru paturēja pats. Pabāzām tos zem vamžiem un piesējām pie bikšu jostām. Tēvs gan necerēja, ka spēsim tos izglābt. Vētra bija drusku rimusi un jaunās zemes iedzīvotāji, sapulcējušies krastā uz klintīm, vēlējās mums palīdzēt. Mēs bijām ļoti tuvu krastam, bet ūdens mutuļoja un trakoja, tā ka ikviena glābšanas laiva būtu sašķaidīta gabalos. Mēģinājām sevi nodrošināt, turoties pie kādas no kuģa daļām, cerībā uz kapteiņa drosmi un padomu."

„Un ko viņš darīja?" Aija tikko dzirdami iejautājās.

„Vispirms viņš sadabūja gaŗu, resnu tauvu un smagi piekŗautu metalla šķirstu, ko pārmeta pāri kuģa malai. Viļņi nesa šķirstu arvien tuvāk un tuvāk krastam, līdz tas bija uzmests augstu uz klintīm. Vīri krastā skrēja pretim, lai to satvertu, bet tad milzīgs baltgalvis to aizskaloja atpakaļ jūŗā kā mazu, vieglu spalviņu. Kapteinis mešanu atkārtoja trīs vai četras reizes, līdz beidzot vīriem krastā izdevās šķirstu satvert un aizvilkt tālāk no krasta, tālāk no saniknotās jūŗas. Nezinu un neateeros, ko un kā viņi to darīja, bet matroži ar kapteiņa pavēli paveica neiespējamo. Jūŗa gan redzami nomierinājās, bet arī kuģis sāka lēnām grimt. Mums, pasažieŗiem, pa vienam vajadzēja iekārties tauvā un vīri krastmalā mūs izvilka malā. Daudzi baidījās doties pāri jūŗas dzelmei, kaut arī ļoti īsu attālumu, bet uz kuģa palikt nozīmēja drošu nāvi. Tā mēs dzīvi nokļuvām krastā, izņemot tos, kas pānikā ielēca jūŗā."

„Un kas notika ar pulksteņa atsvariem?" Vizuma kundzes acīs mirdzēja bērnišķīga ziņkāre.

„Tos mēs izglābām, mūsu vienīgo laicīgo mantu. Krastmalā bija dažas būdiņas, kur vīrieši iekūra pavardos uguni, bet jaunās zemes iedzīvotāji sanesa pārtiku un sausas drānas."

„Tu visu laiku stāsti par tēvu, vai tad māte nebija ar jums?" Aija vaicāja.

„Nē, mana māte mira dzemdībās līdz ar manu māsu," Džims skumji noteica.

„Ar labu nakti," mājasmāte pieliecās un noskūpstīja viesi.

„Jā, tev rīt darba diena," Brauns atbildēja un saņēma Vizuma kundzes roku. Aija nopūta sveces, izrušināja ogles kamīnā un aizvadīja viesi līdz viņa guļamtelpai — Raiša istabai.

Vizuma kundze ilgi gulēja nomodā, vēroja mēness spokainos zīmējumus uz sienām un griestiem, kas ēnu spēlē koku kailos zarus pārvērta raganu kaulainajos pirkstos. Tie brīžiem žņaudza, brīžiem glāstīja. Divdesmit gaŗus gadus Aija Vizuma bija nocietinājusi sevi pret dzīves iekārēm un cilvēcīgām kaislībām. Viņai, tāpat kā Raitim, grūti nācās aizmirst kapteiņa Vizuma pēdējo apciemojumu mazajā vācu ciematā pirms došanās uz Pomerāniju. Divdesmit gadus viņa bija dzīvojusi savam dēlam. Cik bieži naktīs, bezmiega mūrgos, viņa pārdzīvoja pēdējo brīžu laimi un mīlestību ar savu mīļoto vīru, kas palika kaujas laukā. Aijai likās, ka nekad vairs savā mūžā viņa nespēs mīlēt, nespēs atdoties nevienam citam. Tad, visdrūmākajā dzīves brīdī, draudzību un cilvēcīgu mīlestību Vizuma kundze saņēma no svešā cietuma instruktora Brauna, no cilvēka, kuŗš pats jau agrā bērnībā bija pieredzējis postu un izmisumu. Viņš netiesāja, neprašņāja, bet palīdzēja. Cik gan maz bija tādu cilvēku! Septīto nedēļas dienu, ko Dievs bija radījis atpūtai, Aija gaidīja ar maza bērna nepacietību, jo viņas mīlestība uz Braunu pieauga un nobrieda ar katru svētdienas apciemojumu. Arī viņai rītā bija brīva diena, jo telpā, kur Aija mācīja klavieŗspēli, nebija nobeigti remonta darbi. To mājasmāte paturēja kā noslēpumu līdz rītam.

Raiša istabā gulēja Džims. Vizuma kundze klausījās Brauna mierīgajos elpas vilcienos. Instruktors bija agri cēlies un noguris, tādēļ arī ātri iemiga. Aija piecēlās, klusiem soļiem iegāja dēla istabā un nemanot noskūpstīja Džima pieri.

Putekļu sūcēja dūkoņa un patīkamais kafijas aromāts uzmodināja Braunu, kas pirmajā mirklī izbrīnījies raudzījās svešajā apkārtnē, bet tad no laimes sāka skaļi smieties, izlēca no gultas un iznāca dzīvojamā istabā. Tur bija viss apkopts un sakārtots, kamīnā sprēgāja uguns un mazajā ēdamtelpā bija klāts galds ar pēdējo rudens rozi mazā kristalla vāzē. No virtuves iznāca Aija, piesarkusi kā jauna meitene, gaŗā pukainā mājas tērpā.

„Aija, es nespēju ticēt šim debesu brīnumam," Brauns izstiepa rokas pretim namamātei.

„Ej un apģērbies. Paēdīsim brokastis un tad parunāsim. Arī man šodien ir brīva diena," Vizuma kundze smejoties noteica un turpināja klāt galdu, bet Džims steidzās pārģērbties.

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnazijā šogad uzsāks 20. mācības gadu 8. septembrī Latviešu namā. Tā ir pirmā latviešu ģimnazija Kanadā, kas uzsāka savu darbību 1953. gada rudenī. Visos 19 pastāvēšanas gados iestājušies 511 skolēni, no kuriem ģimnaziju ar gatavības apliecību beiguši 254, ar apliecību — 7, pavisam 261. Jauno audzēkņu skaits, kopā ar sagatavošanas klasi, varētu sasniegt 45, ja ģimnazijā šogad iestātos 24 pamatskolu beigušie. Sagatavošanas klasē uzņem audzēkņus, kas prot latviski labi runāt un lasīt, bet tie, kam nav pietiekami labas latviešu valodas zināšanas, vispirms varēs apmeklēt pie ģimnazijas nodibinātos latviešu valodas kursus ceturtdienās; tie sāksies 7. septembrī no plkst. 6—8 vakarā. Tuvāka informācija saņemama pie ģimnazijas direktrises V. Slaviešas, zvanot pa tālruni 483-4258, vai arī pieteikties minētajā dienā pirms mācībām (no plkst. 5—6.30 vak.) pie direktrises. Skolotāju sastāvā sagaidāmas nelielas pārmaiņas. Uz vienu gadu ģimnazijā pagaidām pārtrauc darboties skolotāji — māc. A. Briedis un J. Šmits. Skolotāja darbu ģimnazijā šoruden sāks tās absolvents Kārlis Jansons. Pavisam ģimnazijas darbā šogad strādās 17 skolotāji, no tiem 5 agrāko gadu absolventi: Elmārs Bērziņš, Inese Černavska, Arnis Rozītis, Raimonds Rūtītis un Ojārs Sils. Jauno mācības gadu uzsāks 8. septembrī plkst. 6.30 vak. ar aktu. Pagājušā mācības gadā ģimnaziju ar gatavības apliecību beidza 24 audzekņi.

● Daiļamatnieks Jānis Zālītis, piedaloties ar saviem ādas izstrādājuma darbiem Kanadas nacionālās izstādes „Better Living" paviljona daiļamatniecības nodaļā, saņēma pirmo godalgu par ādas albumu ar latviskiem rakstiem un otro godalgu par brieža reljefu uz korķa pamata. Viņš izstādījis savus darbus vēl Kanadas daiļamatnieku ģildes novietnē „Arts, Crafts and Hobbies" ēkā, kur tie pērkami. Šai ēkā notiek arī daiļamatnieku darbu demonstrējumi, kuŗos 3 dienas — 21., 24. un 28. augustā no plkst. 6—10 vak. piedalās arī J. Zālītis. Tajā pašā ēkā ar 20 darbiem kanadiešu grupā izstādījusies keramiķe Velga Jansone. Izstādes pēdējā nedēļā viņa demonstrēs podu izveidošanu uz virpās. Mākslas audēja Otīlija Mežule demonstrēs aušanu un mezgliņu darināšanu „Better Living" ēkā, Kanadas daiļamatnieku ģildes novietnē, 29. augustā no plkst. 10—4 pēc pusd., 30. augustā no plkst. 4—10 vak. un 31. augustā no plkst. 10—4 pēcpusdienā.

● Daiļamatnieks Jānis Zālītis piedalījās ar 3 ādas izstrādājumiem daiļamatniecībā „Mississippi Valley Fair" Devenportā, Jovā, no 2.—12. augustam, saņemot pirmo godalgu un naudas balvu par naudas maku ar latvisko saulīšu motīviem. Izstādes vadība godalgoto darbu paturēja nesen iekārtotajā mūzejā.

● Gadskārtējā Ontario skolotāju — sieviešu federācijas sanāksmē no 15.—18. augustam Royal York viesnīcā piedalījās 800 delegātes, pamatskolas skolotājas un viesi. Toronto pārstāvēja arī divas latvietes — skolotāja Astrīda Beņķīte no „Ledbury Park" juniorvidusskolas un Ilze Epnere no „Kenton" pamatskolas. Federācijā sastāv 34.000 dalībnieces. Sanāksmē apsprieda skolēnu skaita samazināšanos, klašu apvienošanu un skolotāju atlaišanas iespējas.

● Ar sirdstrieku 14. augustā mirusi 86 g. vecā Otīlija Bērziņa, dzimusi Bārda. Viņa pārpelnota 17. augustā Sv. Džēmsa krematorijā, bēŗu ceremoniju vadot māc. Ā. Čopam. Aizgājēja atstāj meitu Rītu Semenovu un mazdēlu advokātu Ansi Semenovu Toronto, kā arī otru meitu ar ģimeni Austrālijā.

● Toronto latviešu kreditsabiedrības bilance jūlija beigās bija pieaugusi uz 3.806.020 dol. Personīgajos aizdevumos pašreiz izsniegts 758.519 dolaru, bet hipotēkārajos aizdevumos 2.140.056 dol. Noguldījumu kontos jūlija beigās kopsummā bija 1.900.396 dol., termiņa noguldījumos 808.600 dol., bet čeku kontos 468.425 dol. Jūlijā biedru skaits pieaudzis uz 2420, organizāciju kontu skaits bija 125. Piešķirto personīgo aizdevumu skaits — 400, bet hipotēkāro — 183. Kreditsabiedrības ienākumi jūlijā bija 23.108 dol., bet izdevumi 23.027 dol., dodot tikai 81 dol. peļņu. Taču kopīgā peļņa šai darbības gadā sasniegusi 14.074 dol. pret 7716 dol. tai pašā laikā gadu iepriekš.

● Latviešu nacionālais fonds Zviedrijā publicējis 32 lappušu brošūru angļu valodā, „Pollution in Soviet Russia", par dabas piesārņošanu Pad. savienībā, it sevišķi krievu okupētā un izmantotā Latvijā un Ukrainā. Izdevumā ievietotas daudzas karikatūras par dabas, it sevišķi ūdeņu saindēšanu ar rūpniecības blakus produktiem. Brošūra pieprasāma pie Nacionālā fonda pārstāvja Kanadā, 15 Cougar Court, Suite 1706,, Scarborough, Ontario.

● DV Toronto nodaļas sacensības šaušanā dalībniekiem vecākiem par 50 gadiem risināsies 10. septembrī plkst. 10 no rīta Bērzainē. Izcīnīs DV kluba ceļojošo un citas balvas. Nodaļas līdzdalība šaušanas sacensībās DV globālā mērogā turpat un tai pašā laikā 24. septembrī. Nodaļas makšķernieku sezonas nobeiguma sacensības notiks gaŗajā nedēļas nogalē, 7. un 8. oktobrī Braitona līcī, vecajā vietā. Bez ceļojošās balvas izcīnīs arī citas balvas, kuŗas pasniegs pēc sacensību beigām 8. oktobrī. Sacensības risināsies sestdien no plkst. 10—4 pēc pusd., bet svētdien no plkst. 7 rītā līdz 1 dienā.

● Saulaines jauniešu nometnes vecākie zēni piedalījās siena ievākšanas talkā Sv. Jāņa draudzes svētdienas skolas vadītājas Annas Kurses lauku saimniecībā pie Saulaines. Jaunieši ar traktoru ieveda no lauka 1800 „balles" lopbarības.

● Sidrabenes bērnu un jaunatnes vasaras nometnē „apaļie gadi" apritēja nometnes saimniecei Ilzei Ezerniecei. Nometnes lielajā zālē gavilnieci ar „Daudz baltu dieniņu" sveica nometņotāju saime, godināšanā piedaloties arī atpūtas nama iemītniekiem. I. Ezerniece Sidrabenes nometnē saimnieces pienākumus veikusi jau 14 gadus.

● Kanadas nacionālā izstādē, visai necilā vietā, iekārtota krievu novietne ar uzrakstu „USSR Bazar". Kādā kaktā novietotas kaut kur ilgi stāvējušas krievu skaņu plates ar izbalējušiem apvalkiem, ieskaņotās Ļeņina runas un dažu veco krievu komponistu darbi, kas piedāvāti par puscenu. Kādā plauktā redzams lielāks vairums krievu leļļu. Uz galda un plauktos nekārtīgi samestas smaržu pudelītes ar zelta krāsas etiķetēm — „krievu ražojumi". Papētījot tās tuvāk, lasām: Ķemeri, Jūrmala, Dzeja, Daina, Dzintars... Rīgas ražojumi droši vien būs arī bazārā redzamie dzintara izstrādājumi, kuŗiem ražotājs nav minēts.

● Pēc ilgākas slimošanas „Branson" slimnīcā Ziemeļjorkā 87 g. vecumā 16. augustā miris Jānis Krūmiņš. Viņu uz Jorkas latviešu kapiem 19. augustā izvadīja archibīskaps A. Lūsis. Aizgājējs atstāj dēlu ar ģimeni Ošavā, otru dēlu ar ģimeni, kā arī māsu un brāli Latvijā..

● Archibīskaps A. Lūsis salaulājis Ilzi Lapsu ar Dereku Patriku (Patrick). Baznīcā ērģeles spēlēja komponists Imants Sakss, dziedāja Viestura vīru koris.

● Māc. J. Mednis kristījis Veltu Irisu Ozolu, Edmunda un Silvijas meitu.

● Ar 3. septembri dievkalpojumi Sv. Jāņa ev. lut. draudzei notiks plkst. 11 rītā draudzes dievnamā Toronto.

● Dievkalpojums Toronto austrumu draudzes lauku īpašumā Tālavā svētdien, 27. augustā, plkst. 11 no rīta. Izziņotais dievkalpojums Bramptonā šajā svētdienā nebūs.

Pilsētas austrumos

IZĪRĒJAMAS

2 istabas ar virtuvi un vannas istabu,

(otrais stāvs).

Tel. Toronto 466-1215.

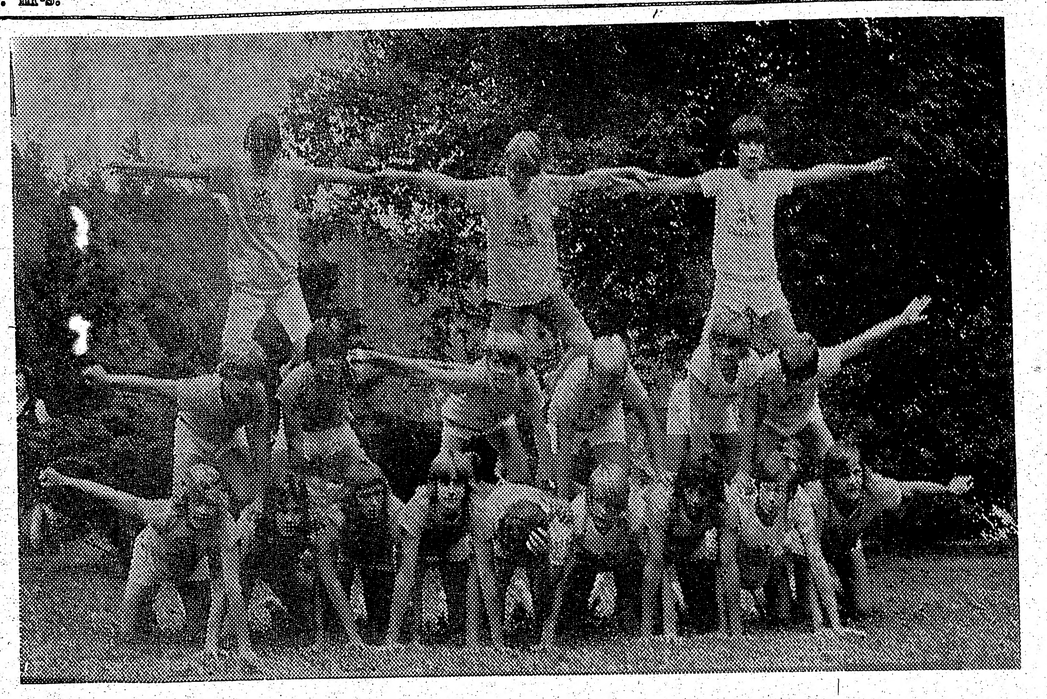

Lielo zēnu piramīda Saulaines bērnu un sporta svētkos. Foto: J. Tannis

Vasaras nometnes izbeidz darbību

LIELS NOMETŅOTĀJU PIEPLŪDUMS BIJA SAULAINĒ

Saulaines bērnu un jauniešu vasaras nometne izbeidza darbību 19. augustā ar ugunskuru, ko aizdedzināja Saulaines pārvaldes priekšnieks A. Gaiķis. Nometņotāju priekšnesumus pie ugunskura vadīja zēnu grupas vadītājs Arnis Puķītis un meiteņu grupas vadītāja Inese Černavska. Nometnes bērni pasniedza nometnes vadītājam māc. J. Mednim albumu, bet viņa dzīvesbiedrei tautisku sedziņu.

Saulaines pārvaldes priekšnieks A. Gaiķis pateicās vadītājam J. Mednim un visiem darbiniekiem, pasniedzot pateicības balvas nometnes rokdarbu skolotājai V. Laugei, keramiķiem Ņ. Jurševskai un P. Jurševskim, žēlsirdīgai māsai A. Zusterei un saimniecei E. Šteinbachai ar 5 palīdzēm. Saulaines pārvalde visus dalībniekus pacienāja ar kafiju un cepumiem.

Svētdien, 20. augustā, Saulainē notika pēdējais sezonas dievkalpojums, ko vadīja māc. J. Mednis, svētīšanas vārdus sakot archibīskapam A. Lūsim. Nometņotāju skaits Saulaines nometnē šovasar bija lielāks nekā iepriekšējos gados, lielākais skaits vienā nedēļā — 95, arī nometņotāji no ASV. Vairums dalībnieku uzturējās nometnē 3 nedēļas, bet bija arī daži, kas pavadīja visas 6 nedēļas, kā Olivers Šteins no Toronto.

Nākošais sarīkojums Saulainē būs septembŗa sākumā, gaŗajā nedēļas nogalē, kad notiks korporācijas Talavija sanāksme, kam seko Saulaines telpu izīrēšana 15. septembrī Misisagas vācu luterāņu draudzes grupai, bet no 7.—9. oktobrim, gaŗajā nedēļas nogalē, Saulainē risināsies Kanadas skautu vadītāju kursi.

Sidrabenē sākušies „Trejdeviņi padomiņi"

Sidrabenes bērnu un jaunatnes vasaras nometni slēdza 19. augustā, bet atvadīšanās bija piektdien, 18. augustā, kad tumsai iestājoties nometņotāji devās lāpu gājienā no nometnes kalna uz pļaviņu pie brīvdabas baznīcas, kur māc. Ā. Čops teica atvadīšanās runu un svētbrīdi. Tad bērni un nometnes vadītāji pulcējās pie ugunskura un nodziedāja dažas dziesmas. Sestdien bērni sāka aizbraukt no nometnes.

Nākošā dienā, 20. augustā, sākās jauniešu nometne „Trejdeviņi padomiņi", ko atklāja ar karogu uzvilkšanu. No 44 nometņotājiem vairums ir no Toronto un apkaimes, bet ir arī dalībnieki no Londonas, Hamiltonas, Sv. Katrīnām un Sūsenmarijas un Ročestras, ASV. Nometnes vadītājs Dr. L. Lukss paskaidroja dalībniekiem nometnes mērķus, kas nav izpriecа vai atpūta, bet darba un atziņu meklēšana, lai atbildētu uz daudz un dažādiem dzīves jautājumiem. Pēc tam sekoja jauniešu un vecāku kopīgs launags, kur Dr. Lukss informēja par mācību un nodarbību programmu, kā arī iekšējās sadzīves kārtību. Māc. Ā. Čops, kuŗa pārziņā nometne notiek, vadīja svētdienas vakarā nometnes atklāšana svētbrīdi brīvdabas baznīcā.

Par nometnes kārtību un programmu atbild Dr. L. Lukss, meiteņu vadītāja ir fiziskās audzināšanas studente Kaiva Ceļdoma, zēnu vadītājs — ltn. Uldis Kopštāls. Nometne ar referātiem, diskusijām un praktiskām nodarbībām turpināsies līdz 25. augustam, bet 26. un 27. augustā „Trejdeviņi padomiņi" iekļausies Sidrabenes lielsarīkojumā.

DV nams izmaksāts

DV Toronto nodaļas valde izdarījusi pēdējo maksājumu 16.617 dol. par savu namu, kas tagad ir samaksāts īpašums. Beigusies nodaļas organizētā 14. jūnija ziedojumu vākšanas akcija, kuŗu kārtoja nodaļas aprūpes daļa ar vadītāju Ainu Selgu. Atsaukušies 246 tautieši, kopsummā saziedojot 1514 dol., par ko nodaļas valde ir pateicīga visiem akcijas sekmētājiem.

Viešņas no Austrālijas Elgas Rodzes-Ķīseles referāts „Latvieši pasaules politikas krustceļos" notiks trešdien, 6. septembrī, plkst. 7.30 vakarā DV namā.

Nodaļas bibliotēka pēdējā laikā saņēmusi lielāku skaitu grāmatu ziedojumus. Iekārtos vēl papildus grāmatu skapi, kuŗa izmaksa aplēsta ap 200 dol.

Bibliotēkas vadītāja Vera Leišupe, kas ir arī nodaļas vanadžu kopas locekle, DV kluba saimniece un vanadžu koŗa Zīle valdes kasiere, 18. augustā atskatījās uz 70 mūža gadiem. Rosīgo darbinieci ar veltēm apsveica vanadžu kopas un koŗa pārstāves.

Saņemts pateicības raksts no DV Britu Kolumbijas nodaļas par sniegto atbalstu nodaļas 20 gadu jubilejas atceres svētkos, kas notika rietumu krasta Dziesmu svētku laikā Vankuverā.

Toronto nodaļā pašreiz 416 biedru. Biedru naudas maksājumus par iepriekšējo gadu vēl nav nokārtojuši 54 biedri. Nokavētā biedru nauda samaksājama līdz 15. novembrim. O. K.

Milvoki gaida cieminus

PLAŠA JAUNĀS PAAUDZES LĪDZDALĪBA DV DIENĀS

Kamēr daļa tautiešu vēl izbauda pēdējās vasaras atvaļinājumu nedēļas, ASV DV dienu rīcības komiteja Milvokos steidz pavelkt pēdējos priekšdarbus, lai 1., 2. un 3. septembrī uzņemtu viesus no visām ASV malām un Kanadas.

Dažādo sarīkojumu ieejas karšu iepriekšpārdošanu pabeidzot, noskaidrojās, ka visvairāk ieejas zīmes pasūtinātas Aspazijas lugas Sidraba šķidrauts izrādes apmeklēšanai — vairāk nekā puse no vietu skaita. Liela interese arī par tautas deju lieluzvedumu, kurā piedalīsies 10 jauniešu un 5 bērnu grupas ar 270 dejotājiem, to vidū arī Toronto Daugaviņa. Tautas deju lieluzveduma norisei īpašu tekstu vārsmās uzrakstījusi Velta Čakāne. Uzvedumā to skandēs Ildze Slempere. Koncertam — jundai pieteiktas 26 dziedātāju vienības ar vairāk nekā 350 balsīm. Koncertā piedalīsies arī simfoniskais orķestris. Koncerta virsdiriģenti — J. Kalniņš, A. Kalnājs, J. Barušs un E. Brusubārdis.

DV dienu dievkalpojums 3. septembrī būs kopējs visām konfesijām, piedaloties luterāņu un katoļu garīdzniekiem. Svētkus 1. septembrī Latviešu namā, kur būs arī Jaunatnes vakars, atklās ASV DV priekšnieks J. Utināns, svētbrīdi vadot mācītājam J. Meisteram.

Vakara programmā piedalīsies Artis Akselis, Valters Kalnītis, Ruta Ozoliņa, Auseklis Pērkons (vakara vadītājs), Jānis un Pēteris Pūtelis, Ojārs Zariņš un Milvoku DV apvienības meiteņu kvintets Villaine. Ballē spēlēs jauniešu orķestris „Mēs trīs un viņa" no Grand Rapidiem, Aivara Stūra vadībā. Šie paši jaunieši gādās arī par mūziku tautas deju lieluzvedumā. Arī Aspazijas Sidraba šķidrauta tēlotāju un skatuves darbinieku lielākā daļa pieder jaunajai paaudzei, to vidū skatuves meistars Juris Valters, dekorātore Ilze Rūķe un kostīmu zīmētājs Andris Strazdiņš.

Arī koncertā ar virsdiriģentu Ernestu Brusubārdi būs daudzi gados jauni dziedātāji. Jaunās paaudzes pārstāvjus redzēsim arī citos DV dienu sarīkojumos — gleznu skatē, daiļamatniecības izstādē un šaušanas sacīkstēs 1. septembrī Gaŗezerā.

DV dienu laikā 2. septembrī, plkst. 2 p.p. „Marc Plaza" telpās interesenti varēs noklausīties Elzas Rodzes-Ķīseles priekšlasījumu par pretkomūnistiskās līgas darbību. Referente nesen atgriezusies no līgas konferences Meksikā. Risināsies arī trīs balles — 1. sept. jauniešiem, 2. sept. kanakiem un 3. sept. visiem.

R—is

Koncertdziedone Ksenija Brante (soprāns) no Ņujorkas 5. septembrī izbrauks koncertu turnejā uz Zviedriju, Angliju un Vāciju.

Djepes invāzija pirms 30 gadiem

Vairāk nekā 600 kanadiešu ieradās Djepē, lai parādes gājienā pa pilsētu atzīmētu 1942. gada 19. augusta neveikmīgo Djepes invāzijas atceri, kad no 4963 kanadiešu spēkiem 907 zaudēja dzīvības un 1916 karavīrus saņēma gūstā. Parādē piedalījās arī 100 apbalvotie, izglābušies kanadieši. Šī diena Djepē bija izsludināta par kanadiešu dienu, un pilsētā plīvoja kanadiešu karogi.

Kad kanadiešu vienības pirms 30 gadiem izcēlās malā, tās sagaidīja vācu automatisko ieroču uguns, kas ārdīja pludmali. Daudzi krita, pārējos saņēma gūstā.

Djepes invāzija ilga tikai 9 stundas, kas ironiski bija nosaukta ar segvārdu „Jubilejas operācija". Šajās stundās gandrīz pilnīgi iznīcināja Kanadas otru divīziju. Djepe bija pirmais sabiedroto iebrukuma mēģinājums Eiropas cietzemē, lai pret hitlerisko Vāciju izveidotu otru fronti, pēc kuŗas ar lielu nepacietību brēca krievi, jo vācu spēki tajā laikā jau atradās dziļi Pad. savienībā.

Tagad kanadiešu laikraksti, atceroties lielo neveiksmi, jautā, kāpēc angļu virspavēlniecība pavēlējusi šo uzbrukumu, pēc kuŗa no 6100 angļu un kanadiešu spēkiem, kuŗu vidū kanadiešu vien bija 4963 vīru, atgriezās tikai 2211. Kad vācu virspavēlniecība paziņoja desanta iznīcināšanu, Latvijā domāja, ka sabiedrotiem nav bijis nopietna nolūka toreiz izkāpt Eiropas cietzemē.

Sabiedroto spēki pēc pārbrauciena no Anglijas sadalījās uzbrukuma grupās, katrā desantlaivā 30 karavīru. Francijas krastmala pie Djepes ir šaura un klinšaina. Uz klinšu virsotnēm bija koncentrēta vācu aizsardzība, kas pārvaldīja līci un to apšaudīja. Divpadsmit pēdu augstais molis bija apvīts ar dzeloņstieplēm. Daudzus kanadiešu karavīrus apšāva jau laivās, citus skrējienā uz krastu. Pirmajam uzbrukuma vilnim nebija pat dūmu aizsega. Kad pirmā viļņa karavīri bija jau krituši un līķu visapkārt gulēja kaudzēm, sekoja otrs vilnis. Kad komandējošais virsnieks piezīmējis, ka pirmais vilnis laikam bijis sekmīgs, jo vāciešu uguns apklususi, kāds karavīrs atbildējis: „Jūs muļķais tītars, viņi visi ir beigti!" Otrā uzbrukuma grupai karavīru izdevās pārgriezt dzeloņstieples un sasniegt klintsaugšu. Citā vietā karavīri izlauzās līdz iekšzemei, bet stingrās vācu pretestības dēļ dabūja atvilkties. Tanku izcelšanās malā novēlojās, un kājniekus bez smago ieroču atbalsta vācu ložmetēju kārtas piespieda pie zemes. Kaut gan divām kanadiešu grupām izdevās sasniegt pilsētu, galvenais uzbrukums tomēr tika atsists un beidzot kanadieši pāri savējo līķiem devās atpakaļ uz laivām. Desantlaivas ievainotos un dzīvos pārveda uz poļu iznīcinātāju „Slezak".

Pēc šīs neveiksmes sabiedrotie tikai 1944. gadā izcēla desantu Lombardijas krastā Francijā, šoreiz jau daudz labāk izplānotu, tā radot otru fronti Eiropā, , kas daudzas vācu divīzijas spieda pārvietoties uz rietumiem, tā atvieglojot krievu virzīšanos uz priekšu, līdz tie ar saviem toreizējiem rietumu sabiedrotiem pēc dažiem mēnešiem saskūpstījās pie Elbas.

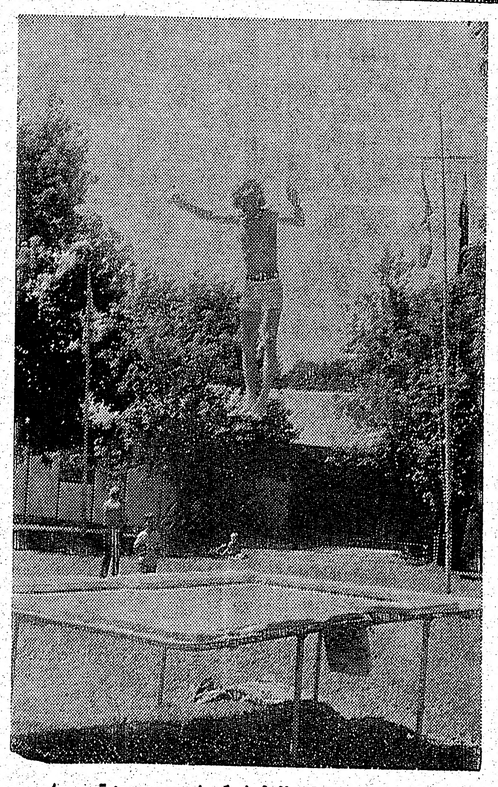

Lēciens no atsperīga pamata latviešu bērnu vasaras nometnē Saulainē.

Jāņa Taņņa uzņēmums

Savienotajās Valstis

ČIKAGA

Uz 75 mūža gadiem 20. augustā atskatījās ilggadējā vanadžu kopas dalībniece Lonija Erniņa. Viņa vanadžu kopā darbojas kopš 1952. gada. Dzimusi Rīgā, strādājusi par skolotāju Daugavpilī un Gulbenē. Bēgļu gaitās bijusi par skolotāju Haunštetenes nometnē Vācijā. Pēc iecelošanas 1950. gadā Savienotās Valstīs kādu laiku bijusi Sv. Pāvila draudzes skolotāja Čikagā. Latviju atstājusi ar diviem maziem bērniem.

Tajā pašā dienā Gustavam Pesem aizritēja 65 mūža gadi. Jubilārs dzimis Nīcas pagastā, Liepājas apriņķī. Bijis virsdienesta instruktors. Liepājas kājnieku pulkā un Otrā pasaules kaŗa cīnītājs. No Vācijas izceļojis uz ASV, apmetoties uz dzīvi Čikagā.

Uz 14. jūnija ziedojumu akcijā izsūtītām 1300 vēstulēm atsaukušies 258 ziedotāji ar kopējo ziedojumu devumu 1305 dol, kas ir lielākā summa šai akcijā kopš apvienības pastāvēšanas.

Čikagas DV apvienības biedrs Pēteris Bikulčs miris traģiskā nāvē. Viņš noslīcis Mičigenas ezerā. Policija nelaimīgo atradusi tika pēc nedēļas. Apvienības vārdā no nelaika atvadījās priekšnieka vietnieks A. Zaube. P. Bilkučs bija dzimis 1922. g. 2. februārī, bija Otrā pasaules kaŗa cīnītājs.

A. Zaube

GRAND RAPIDI

Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes kapu svētkos 13. augustā Vūdlavna kapsētā sprediķoja Vienības draudzes māc. J. Lazda, piedaloties pašu draudzes mācītājam Kr. Hermanim. Iesvētīja kapa piemiņas akmeņus Madei Kanelei, Augustam Rēķim, Jānim Jansonam, Annai Šmitai, Paulīnei Bergai un Robertam Leitim. Aizlūgumā pieminēja bijušos draudzes locekļus, kas miruši aizvadītā gadā un atdusas citās vai šinī kapsētā: V. Siliņu, Dr. D. Bīskapu, Alfr. Zirni, Ant. Meirenovu, Aug. Meirenovu un Aug. Robiņu. Pēcpusdienā abi mācītāji piedalījās kapu svētkos Grand Hevenā, kur iesvētīja kapa piemiņas akmeni Jānim Grundulim.

Vienības draudzes dāmu komiteja 12. augusta pēcpusdienā godināja skolotāju Mariju Lesnieci, kuŗai apritēja 80 mūža gadi. Jubilāre vairāk kā 50 gadus nostrādājusi audzinātājas darbā. Atceri ar svētbrīdi ievadīja draudzes māc. J. Lazda. Plašāk pie gavilnieces dzīves gājuma pakavējās Vienības draudzes skolas pārzine Z. Lapsiņa. No skolotāju kopas un bij. kollēgām gavilnieci sveicināja V. Lībants, Venības draudzes priekšnieks P. Golts, dāmu komitejas priekšniece E. Medne, ALAs kultūras biroja uzdevumā Ed. Avots, T. Valdmane, Ed. Birznieks un Z. Brūns.

Bērnu vasaras nometnē Mežvidos iznāca bērnu žurnālītis Daugava, kuŗa saturu kuplinājuši bērni, sākot jau ar 6 gadiem. Tajā atrodami ap 20 rakstītāju vārdi. Ievadvārdus rakstījusi nometnes vadītāja cand. theol. V. Fricsone. Nometnes laikā Mežvidos sarīkots arī talantu vakars.

Uz 70 mūža gadiem 10. augustā atskatījās Jānis Sulainis. Dzimtenē viņš vadījis orķestri Jēkabpilī un Krustpilī. Jau ieceļošanas sākuma gados J. Sulainis Grand Rapidos noorganizēja orķestri, kas kuplināja latviešu sarīkojumus. Tam vēlākos gados pievienojās jauniešu orķestris. Pēdējais vairākkārtīgi piedalījās ASV neatkarības dienas parādēs Grand Rapidos, izpelnoties atzinību. Jubilāru sveica DV apvienības priekšnieks A. Balodis, bet no vanadzēm priekšniece E. Brūna un E. Pope, pasniedzot ziedus un grāmatu.

KALAMAZŪ

No Čikagas lidlauka uz Vāciju 2. augustā izlidoja agrākā Kalamazū latviešu draudzes jauniešu priekšniece Ilze Bērziņa, lai mācītos Minsteres latviešu ģimnazijā. Viņa ir pirmā latviešu jauniete Čikagā, kuŗa izvēlējusies papildināties Minsterē. Kalamazū latviešu draudzes vadība Ilzei Bērziņai izsniedza čaku par 60 dol.

Kalamazū latviešu draudzes kapu svētkos Riversaidas kapsētā piedalījās ap 150 apmeklētāju. Draudzes māc. A. Piebalgs aizlūgumos pieminēja 27. jūlijā mirušo agrāko Latvijas sūtni Vašingtonā Dr. Arnoldu Spekki un iesvētīja kapu piemiņas zīmes Olgai Rinkušai, Jānim Kupsim, Kristīnei Varītei, Imantam Jirgenam, Leontīnei Dravniecei un Zelmai Beltiņai-Bērziņai.

Māc. A. Piebalgs izvadīja pēdējā gaitā vienu no vecākajām Kalamazū latviešu draudzes loceklēm Līzi Osi, kas mirusi, sasniedzot 96 mūža gadus. Aizgājēja dzīvoja pie audžu dēliem Gunāra un Zigismunda Braslovskiem.

No Jelgavas skautu vienības „Rīga dimd" nometnē Toronto piedalījās vad. A. Lode ar P. Aivaru un rov. Indriķis Aivars. Vad. A. Lode, kas ir arī Zemgales novada priekšnieks, pārveda mājās skautu augstāko apbalvojumu — Pelēkā vilka ordeni.

DV Kalamazū apvienības šaušanas sacensībās Gaŗezerā piedalījās 13 dalībnieki. No iespējamiem 300 punktiem pirmo vietu ar 251 p. izcīnīja A. Kalmanis, 2. v. (226 p.) L. Skrupškelis un 3. v. (212 p.) V. Rinkuss. Jauniešu grupā piedalījās 6, 1. v. ierindojās Zaiga Minka ar 82 p., 2. v. Gundars Elksnis (78 p.) un 3. v. Mārtiņš Minka (71 p.).

BAFALO

Apspiesto tautu nedēļu Bafalo ievadīja dievkalpojumi visu konfesiju baznīcās. Pie pilsētas vecākā un Erie apriņķa vecākā ar saviem nacionāliem karogiem ieradās apspiesto tautu delegācijas, starp tām arī latvieši. „Kivanis kluba" rīkotajā azaidā Bafalo atlētu kluba telpās piedalījās etnisko grupu pārstāvji. Aiz runātāju galda rindā bija novietoti visu valstu karogi, arī DV karogs. Priekšnesumu daļā piedalījās poļu tautības mākslinieki ar Šopēna klavieŗu mūziku un dziesmām. No latviešiem azaidā piedalījās DV apvienības priekšnieks A. Mikulis, kasieris K. Strauss, Z. Malejs un E. Alka.

E. A.

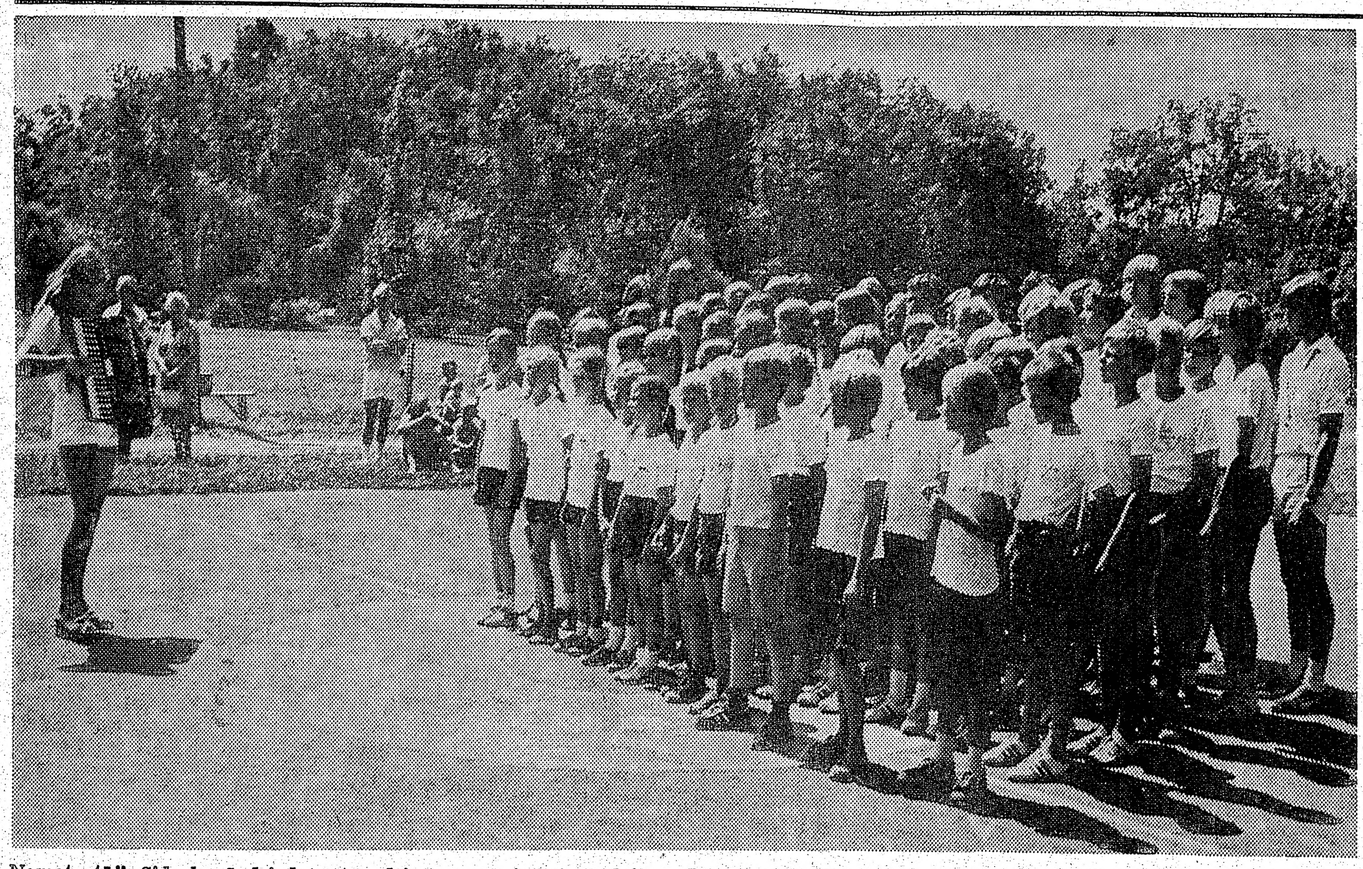

Nometņotāji Sidrabenē dzied tautas dziesmas, Dzintrai Ozolai ar akordeonu spēlējot pavadījumus.

Foto: J. Liģers

Augsta viešņa Toronto

Paredzams, ka ministru prezidenta Trudo dzīvesbiedre Margareta 14. septembrī ieradīsies Toronto, lai Ontario mākslas galerijā piedalītos kā viena no 7 tiesnešiem UNCEF bērnu zīmējumu izstādē. Pēc tam viņa dosies uz preses konferenci un pieņemšanu. Iepējams, ka Margareta pat sāk vēlēšanu kampaņu, gribēdama līdzināt sava vīra politisko karjēru. 23 g. v. ministru prezidenta dzīvesbiedrei tā būs pirmā publiskā uzstāšanās. Kādreiz agrāk Trudo bija izteicies, ka viņa federālo vēlēšanu kampaņā nepiedalīšoties, bet ja nu tai tas tomēr ienāktu prātā, viņš neatrunāšot.

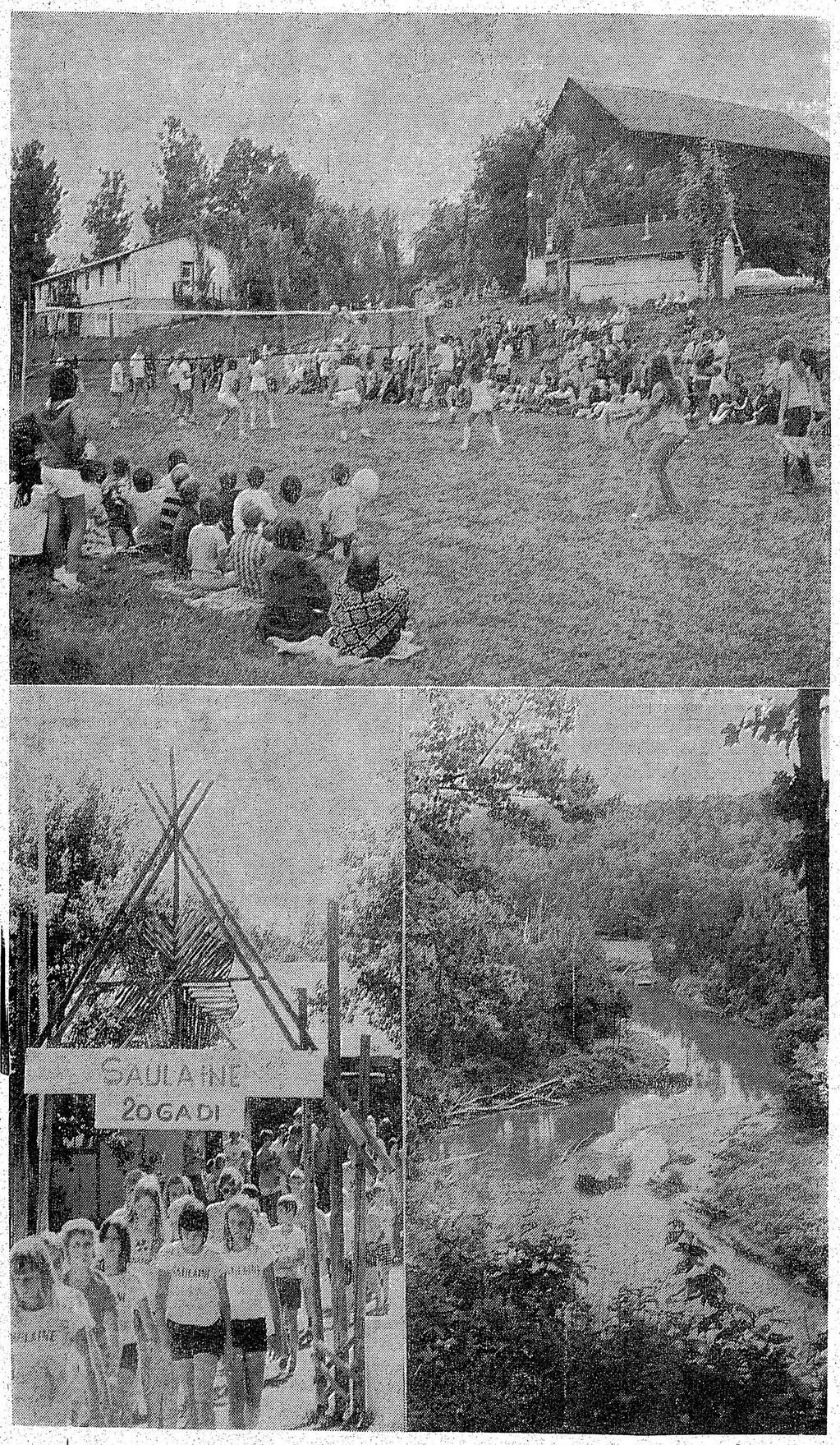

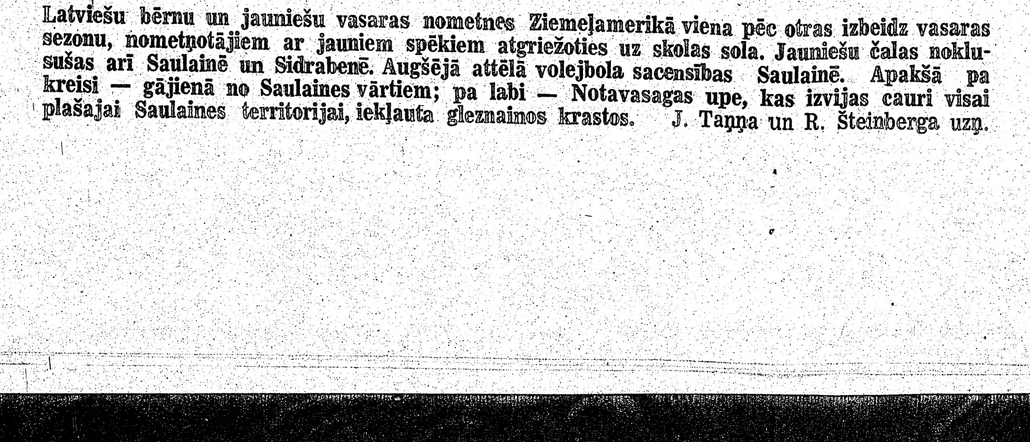

Latviešu bērnu un jauniešu vasaras nometnes Ziemeļamerikā viena pēc otras izbeidz vasaras sezonu, nometņotājiem ar jauniem spēkiem atgriežoties uz skolas sola. Jauniešu čalas noklusušas arī Saulainē un Sidrabenē. Augšējā attēlā volejbola sacensības Saulainē. Apakšā pa kreisi — gājienā no Saulaines vārtiem; pa labi — Notavasagas upe, kas izvijas cauri visai plašajai Saulaines territorijai, iekļauta gleznainos krastos. J. Taņņa un R. Šteinberga uzņ.

Toronto satiksme kļūs dārgāka

Autobusi, pazemes un ielu dzelzceļi darbojas tālāk, kad 57 proc. Toronto transitkomisijas (TTC) darbinieki nobalsoja par līguma nokārtojumu un atsauca streika draudus. Par līgumu nobalsoja 2585 un pret 1960. TTC 5300 darbinieku mazais balsu pārsvars par līgumu (tikai 57 proc.) izskaidrojams, ka darbiniekus neapmierināja līguma klauzula, kas pirmoreiz atļāva pieņemt 25 satiksmes līdzekļu vadītāju aizstājējus vasaras atvaļinājuma laikā, jo darbinieki baidījās, ka TTC var palielināt pagaidu izpalīgu skaitu, kas nozīmētu mazāk virsstundas rēgulāriem darbiniekiem. Ar jauno līgumu TTC darbinieki ieguva 19,5 proc. algas paaugstinājumu divu gadu laikā. Satiksmes līdzekļu vadītāju alga no 4,20 dol. palielināsies uz 5 dol. stundā. Līdz ar to Toronto satiksmē nodarbinātie būs vislabāk atalgotie visā Kanadā. Līguma ietvaros paredzēts samazināt pensijā aizejošo vecumu no 65 vai 62 gadiem uz 60 gadiem ar 30 gadu darba izdienu. Līdz šim daži publisko satiksmes līdzekļu vadītāji kopā ar virsstundām gadā nopelnīja no 16.000 dol. līdz 17.000 dol.. Paredzams, ka gada beigās paaugstinās braukšanas maksu — 7 biļetes par 2 dol. tagadējo 4 par 1 dol. vietā, vai 35 c. par atsevišķu braucienu, lai segtu jauno algu nokārtojumu 5300 darbiniekiem, kas izmaksās TTC gandrīz 20 milj. dolaru gadā. Līguma nokārtojums nozīmē 2500 dol. algas paaugstinājumu katram darbiniekam divu gadu laikā, kas pievienos vēl 5 milj. dol. šāgada sagaidāmam 11 milj. dol. deficitam. Divu zonu biļetes turpmāk maksās 2 dol. par 5 braucieniem vai 60 centu vienam braucienam.

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķi numuri pērkami
Toronto latviešu veikalos.

GRUPU LIDOJUMS UZ
3. EIROPAS LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKIEM
1973. G. VĀCIJĀ
notiks no 14. jūlija līdz 5. augustam
No: TORONTO US $239.-
VANCOUVER US $295.-
NEW YORK - CHICAGO - SAN FRANCISKO - LOS ANGELES.
Pieteikties līdz 15. septembrim 1972. g. ar $50 iemaksu.
Plāns A— lidojums vien.
Plāns B—lidojums un viesnīca 15.—23. jūl.
Plāns C—lidojums un ceļojums pa Eiropu.
LATVIAN VACATION CLUB
c/o H. Kapa,
12636 S. E. 161st Street
Renton, Wash. 98055 U.S.A.

Saulē un

Sati

MI

Ciemojot
Toronto bi
res latviešu
tora vietn
berts Spo
ģimnazijā
tūru. Latvi
bas Toronto
re Biruta
gustā bija
jā Toronto
cieminam
satikšanos
dzejniekiem
stāvjiem,
kopas va
dzejniekam
gam un
Ar LNAK
vadītāju J.
kiem citie
skolu darb
bija ticies
runājot in
mus skolu
radies Sidr
padomiņu"
nā. Toront
ieradies ar
daļas vadī
diks, kas
valinājumā.
Pirms K
ma Alberts
dies Čikagā
latviešu ka
vienības Dz
stāvēšanas
jās Valstīs
lēja Gaŗeze
jorku, bet
atgriešanās
vējās Mont
mājā, kuŗā
šas līdzīgas
sveica Biru
tam Dr. E.
vas puses
Plašākā

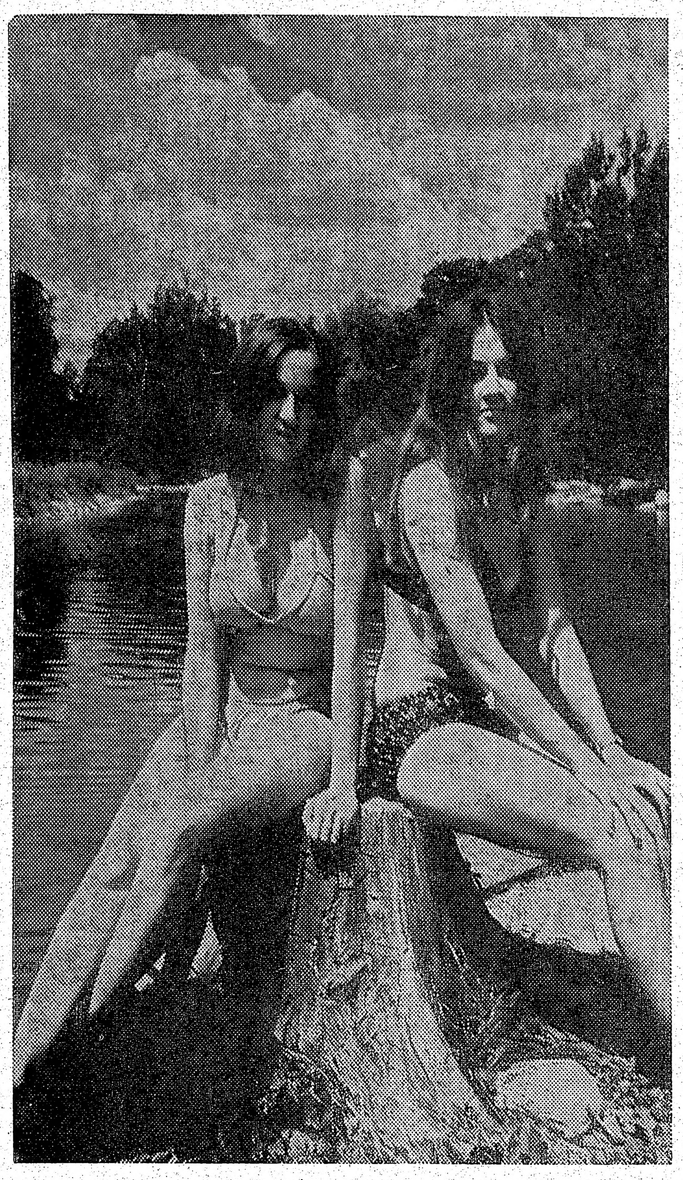

Saulē un vējos upmalā Sidrabenē.

J. Neimaņa uzņēmums

Satikšanās ar dzejnieku Albertu Spoģi

MINSTERES LATVIEŠU ĢIMNAZIJA GAIDA AUDZĒKŅUS NO ZIEMEĻAMERIKAS

Ciemojoties Ziemeļamerikā, Toronto bija ieradies Minsteres latviešu ģimnazijas direktora vietnieks dzejnieks Alberts Spoģis, kas māca ģimnazijā arī latviešu literatūru. Latviešu preses biedrības Toronto kopas goda biedre Biruta Senkēviča 21. augustā bija rīkojusi savā mājā Toronto tālajam Eiropas cieminam privāta rakstura satikšanos ar dažiem šejienes dzejniekiem un preses pārstāvjiem, klātesot arī LPB kopas valdes priekšsēdim dzejniekam Modrim Lorbergam un Dr. E. Upeniekam. Ar LNAK izglītības nozares vadītāju J. Mežaku un vairākiem citiem šejienes latviešu skolu darbiniekiem A. Spoģis bija ticies jau iepriekš, pārrunājot interesējošus jautājumus skolu lietās, kā arī ieradies Sidrabenē „Trejdeviņu padomiņu" nometnes atklāšanā. Toronto no Vācijas bija ieradies arī LCK izglītības nodaļas vadītājs prāv. M. Lizdiks, kas pašlaik atrodas atvaļinājumā.

Pirms Kanadas apmeklējuma Alberts Spoģis bija ieradies Čikagā, lai piedalītos latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars 25 gadu pastāvēšanas svētkos. Savienotajās Valstīs viņš vēl apmeklēja Gaŗezeru, Klīvlendu, Ņujorku, bet no Toronto, pirms atgriešanās Vācijā, vēl uzkavējās Montrealā. Viesi savā mājā, kuŗā daudzreiz notikušas līdzīgas pulcēšanās, apsveica Biruta Senkēviča, pēc tam Dr. E. Upenieks kā savas puses cilvēku Latvijā.

Plašākā izklāstā Alberts Spoģis pastāstīja par Minsteres latviešu ģimnazijas darbību, strādājot šajā latviskās audzināšanas centrā jau ilgus gadus. Problēmas vēl sagādā skolas internāts, kuŗā nav pietiekams skaits audzēkņu. Kaut gan internāta telpas spēj uzņemt 99 skolēnus, tajā aizvadītā mācības gadā bijuši tikai 72. Minsteres ģimnazijā mācījušies arī 14 latviešu jaunieši no citām zemēm. Ja internāta dalībnieku skaits pavairotos, uzturēšānās maksa varētu pazemināties. Ārzemniekiem tā ir 20.50 DM dienā; pusotras markas piemaksā skola. Vācu valdības iestāžu prasība ir, lai internātā būtu vismaz 70 audzēkņu. Kad A. Spoģis no skolas izbraucis atvaļinājumā, internātā bijuši tikai 63 skolēni. Piepulcējoties vēl vismaz 10, internāta stāvoklis nostabilizētos.

Pagājušā mācības gadā Minsteres ģimnazijai bijis vislielākais izlaidums — 21 absolvents. Tā ir vienīgā pilntiesīgā latviešu ģimnazija brīvajā pasaulē. Jaunais mācības gads iesākās 7. augustā, bet no aizjūŗas zemēm jaunu audzēkņu uzņemšana vēl turpinās. No Toronto uz Minsteri devusies Nora Gubiņa, bet no Londonas (Ont.) Ināra Strauta.

Alberts Spoģis nolasīja arī vairākus savus dzejoļus no sava jaunākā krājuma, kas līdz ar otru krājumu jau iespiesti un drīz parādīsies atklātībā ar Juŗa Soikāna vāka zīmējumu. Divi Alberta Spoģa dzejoļu krājumi iznākuši jau agrāk. —s.

IZREDZES MŪSU ETNISKĀ PŪRA DARINĀTĀJĀM

Kanadas valdība piešķīrusi 10 milj. dol. tā sauktā Jaunā horizonta programmas ietvaros (New horizo plan), paredzot šos līdzekļus nodarbinātām pensionāru grupām, ne mazāk kā 10 personu sastāvā. Pensionāri pēc brīvas izvēles varēs sastāvēt šajās grupās un izvēlēties nodarbības. Valdības piešķirtās summas nav saprotams kā atalgojums par padarīto darbu, bet domātas techniskiem izdevumiem.

Atsaucoties šai programmai, Toronto latviešu biedrības dāmu komiteja nolēmusi noskaidrot, cik no latviešu vecajām māmuļām, kas saņem pensiju, vēlētos šajā izdevībā piedalīties. Tāpēc 31. augustā no plkst. 7—9 vakarā Latviešu namā notiks veco māmuļu sanāksme. Ja būs vēlēšanās un iespēja sastādīt attiecīgu grupu, tā varēs sākt darboties un papildināt mūsu etnisko pūru, liekot lietā savas zināšanas rokdarbu darināšanā. Tādā kārtā varētu bagātināt mūsu rokdarbu klāstu dažādiem eksponātiem tautisko izstrādājumu skatēs un citiem mērķiem, kas kalpotu mūsu tautas mākslas populārizēšanai.

Kā paskaidro Toronto latviešu biedrības priekšniece E. Āpše, vajadzīgos materiālus sagādātu dāmu komiteja. —re.

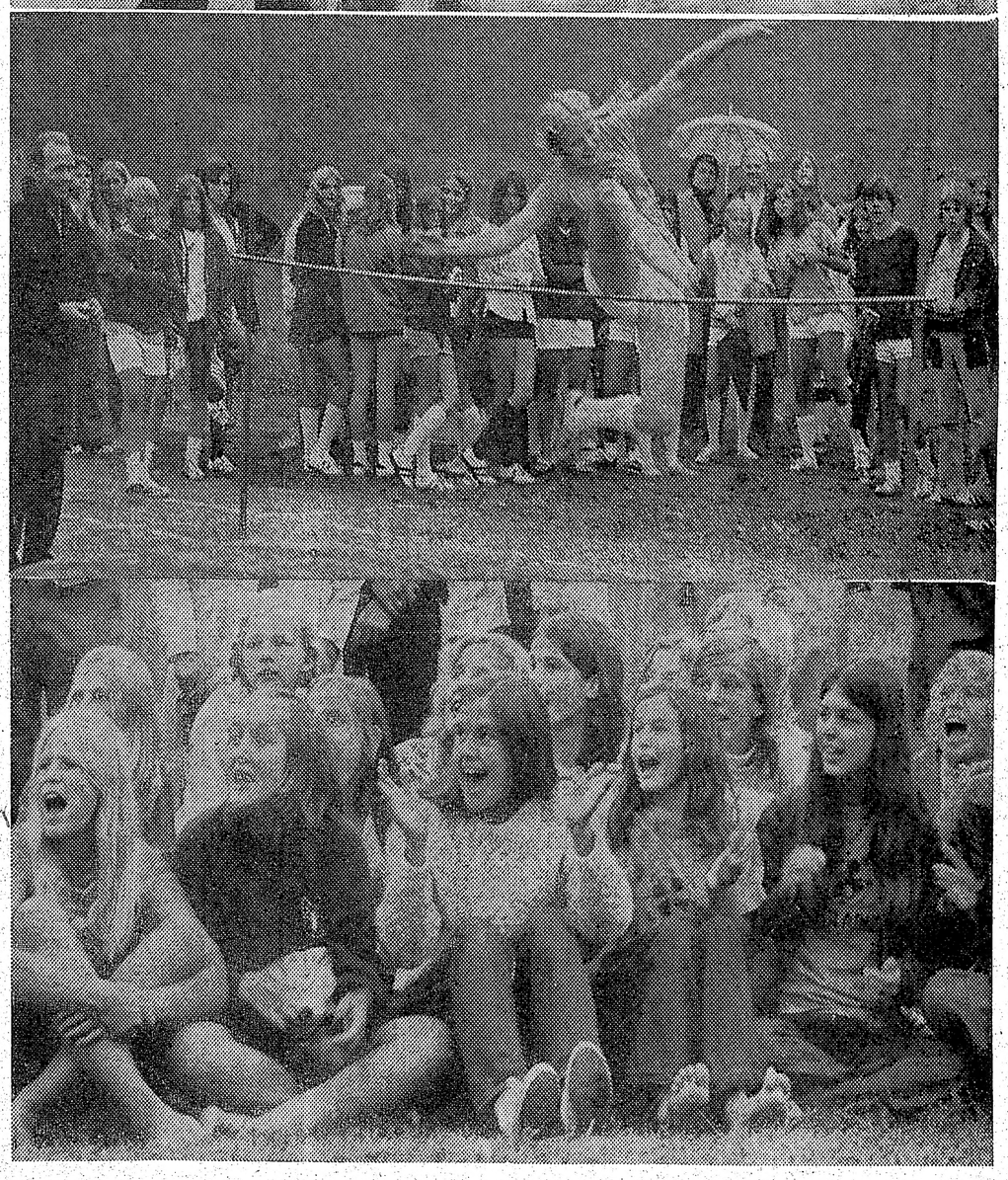

Saulainē nespīd vienmēr saule, bet brīžiem jāslēpjas arī zem lietussarga, kā tas bija bērnu un sporta svētkos, pa kreisi — Ģirts Gaiķis un Baņuta Rubesa, pa labi — N. Juršēvska zem lietussarga vēro sporta norises. Vidū — Aina Tilupa uzvar augstlēkšanā. Apakšā — volejbola sacīkšu laikā: „Sidrabene jā, jā, uzvara mūsu!" — „Saulaine, S-au-laine, jē, jē, jē!"

Jāņa Taņņa uzņēmumi

L. Vīks

Vai mēs grimstam asimilācijas plūdos?

Mēs labprātīgi iekļaujamies technokratiskajā laikmetā, kas mums sagādā visas ērtības un ļauj mierīgi snaust, priecājoties par saviem sasniegumiem un nākotnes izredzēm. Lai tauta zūd! Lai „vecie muļķi" vēl cīnās par tās etnisko eksistenci un kultūru. Drīz jau tie pazudīs no skatuves. Tad tie vairs nejauksies mums pa kājām, nemēģinās modināt mūsos latvisko sirdsapziņu. Vai tāda maz vēl ir? Tā vēl ir dzīva daudzās latviešu ģimenēs, kas apzinās piederību pie latviešu tautas, vēl cīnās par tās etnisko eksistenci un kultūru. Šo ģimeņu bērni jau no mazatnes ieaug latvietībā un iepriecina savus skolotājus latviešu skolās. Tas ir kodols, ap kuru nākotnē pulcēsies latviešu tautas labākā daļa. Šis kodols mums jāsaudzē, mērķtiecīgi jāaudzina latviešu tautas nākotnei.

Šādu apzinīgu jauniešu nav daudz, un viņu skaits dilst. Kāpēc? Iemeslu šai parādībai ir daudz. Vispirms svešā vide, kas cenšas mūsu jaunatni iekļaut sevī. Latviskai ģimenei jābūt vienmēr nomodā par mūsu vienīgo latviskās nākotnes cerību. Latviešu skola ir pagurusi. Tā vairs pietiekami neapzinās savus mērķus un ceļus, kā tos sasniegt. Mēs sākam eksperimentēt, mācīdami bērniem viņu dzimto valodu kā svešvalodu. Tā mēs aizbeŗam to dzīvības un gara straumi, kas iedzimtības ceļā mūsu bērnos urdz no sirmās senatnes. Bērni vairs nespēj garīgi ieaugt savā tautībā. Viņi kļūst par kosmopolītiem, kas varbūt prot latviešu valodu, bet nepārdzīvos to. Tā rīkojoties, mēs bērniem vairāk kaitējam nekā darām labu.

Tautu garīgajā attīstībā arvien vairāk nostiprinās daudzkultūru princips. Tas padara dzīvi krāsainu, daudzpusīgu, padziļina to. Tāpēc tēva un mātes valoda jāizvirza pirmajā vietā. Šis viedoklis arvien vairāk sāk ieviesties modernā paidagoģijā. Dažās skolās imigrantu valodu vairs neignorē, bet, izejot no tās, māca angļu valodu kā svešvalodu. Tas notiek, piemēram, Bostonā, kur bērniem pirmos divus, trīs vai pat četrus gadus māca angļu valodu, izejot no viņu dzimtās valodas. Līdzīga tipa skola pastāv arī Toronto.

Bērns, kas labi prot savu dzimto valodu, viegli iemācās arī citas valodas. Tāpēc tik liela vērtība ir atsevišķu tautību bērnu dārziem, kuŗos viņi ieaug savu vecāku valodā un kultūrā.

Otrs faktors, kas bieži gremdē latviešu skolu, ir skolēni, kuŗos latviskā gara gandrīz nemaz nav. Tie nāk no ģimenēm, kas bērnu audzināšanai veltī maz vērības. Šādi skolēni nāk latviešu skolā priecāties, draiskuļoties, graut skolas disciplīnu. Latviskā audzināšana un mācības viņus neinteresē. Skola bieži pakļaujas šo neapzinīgo jauniešu tieksmēm, organizēdama nodarbības, kas viņiem varētu patikt, bet kam maza vērtība jaunatnes latviskā audzināšanā. Šāda rīcība vēl vairāk grauj skolas disciplīnu un padara skolotāja darbu mazvērtīgu, neproduktīvu.

Vecie skolotāji, kas paraduši strādāt normālos apstākļos, aizvien vairāk atraujas no latviešu skolas. Tikai retie vēl cīnās par latviešu skolas ideāliem mērķiem svešumā. Šādai cīņai ir vajadzīgs liels iekšējs spēks, izturība un ticība nākotnei. Šādu pašreizējos apstākļos skolas darbā nepieciešamu īpašību trūkst daudziem mūsu jaunās paaudzes skolotājiem, kas nav arī pienācīgi sagatavoti skolas darbam. Bez tam viņos pa lielākai daļai nav skolotājam nepieciešamā ideālisma, neapmierina arī niecīgais atalgojums.

Skolas līmeni bieži gremdē arī vecāku nepārdomātā kritika, neņemot vērā skolas darba apstākļus. Vecāki parasti aizstāv savu bieži palaidnīgo bērnu intereses, vainojot skolu savu bērnu nesekmībā. Grūts kļūst skolotāju stāvoklis, ja skolas vadība nostājas vecāku un viņu bieži palaidnīgo bērnu pusē. Skolotājus bieži aizvaino arī skolu vadītāju netaktiskā rīcība, vainojot tikai skolotāju skolas dzīves negātīvās parādībās. Svarīgāka kā jebkad ir takta un savstarpējas ieciešanās nozīme skolas darbā. Skolotāja darbs trimdas skolā ir pārāk grūts, tas prasa uzupurēšanos. Tāpēc neklājas nomākt skolotāja pašapziņu, bet pēc iespējas celt to. Protams, ir arī nopietni, nepiedodami pārkāpumi, bet tie kārtojami individuāli.

Skolēnu izlaidībā nav vainojami tikai skolotāji, bet arī vecāki un sabiedriskā vide.

Pašreiz mums ir Latviešu valodas gads. Visa mūsu etniskā eksistence atkarīga no tā, vai šai gadā spēsim celt latviešu valodas prasmi, sevišķi mūsu jaunatnē. Tas ir būt vai nebūt jautājums. Ja paglābsim savu valodu pareizu un tīru, tad celsimies, ja ļausim tai slīdēt uz leju, tad pamazām etniski iznīksim.

Izcila nozīme šai valodas kopšanas gadā ir skolai. Vai latviešu skola veic savu uzdevumu šai ziņā? Vai skola pietiekami apzinās valodas nozīmi tautas dzīvē? Valoda ir tautas gara mantu glabātāja un paudēja. Mazāka nozīme tai kā sazināšanās līdzeklim. Nav vajadzības tulkot latviešu valodā speciālo zinātņu terminus. Pietiek, ja jaunatne zina un iegaumē tos vārdus un jēdzienus, kuŗos ietveŗas tautas dzīves uztvere un pasaules uzskats. Valoda ir tautas garīgās attīstības un kultūras vēsture, kas padara ļaužu pūli par tautu.

Vai mūsu skolas dara visu iespējamo, lai iedzīvinātu skolēnos latviešu valodu un tās garu? Tas taču nenoliedzami ir latviešu skolas gala mērķis. Lai to sasniegtu, skolas darbam jākoncentrējas uz mācību pamatpriekšmetiem — latviešu valodu, literātūru un vēsturi. Vai mēs to darām? Mazāk pamatskolā, vairāk ģimnazijā ir sekundāri priekšmeti, kuŗus varētu aizstāt ar dažām lekcijām mācības gada laikā. Tādi priekšmeti ģimnazijās ir mūzikas vēsture, mākslas vēsture, ievads sabiedriskās zinībās. Ģimnazijai vajadzētu lietderīgi izmantot visas programmā paredzētās piecas stundas. Praksē rāda, ka piektā stunda, kas domāta grupu nodarbībām, bieži paliek neizmantota un skolēni no tās izvairās.

Ilgajos mācību gados skolēni garīgi attīstās, tāpēc viņiem, sevišķi ģimnazijās, rodas vajadzība pēc jauniem vārdiem un pilnīgākiem izteiksmes līdzekļiem. Tāpēc latviešu valodas un literātūras stundu skaits ģimnazijās, arī pamatskolās, jāpalielina. Saskaldot mācību programmu dažādos priekšmetos, mēs skolēniem pareizu un tīru latviešu valodu neiemācīsim. Šķērslis latviešu valodas un literātūras sekmīgai mācīšanai ir atsevišķu skolotāju izolētā nostāja un rīcība. Katrs iet savu ceļu, saskaņotas rīcības nav. Retajās paidagogu padomes sēdēs neatliek laika latviešu valodas iedzīvināšanas problēmu risināšanai. Tādu ir daudz! Referātam par latviešu valodas sekmīgu iedzīvināšanu skolas darbā atliek tikai dažas minūtes dažādos jautājumos. Priekšmetam, kas skolas darbā izvirzāms pirmajā vietā, ir ierādīta pati pēdējā vieta paidagogu sēdes darba gaitā. Grūti to atzīs par pietāti pret mūsu dzimto valodu, sevišķi Latviešu valodas gadā.

Lai sekmētu skolas darbu latviešu valodā un literātūrā, nepieciešamas ne tikai attiecīgo skolotāju periodiskas apspriedes, bet latviešu valodas sekmīgas iedzīvināšanas jautājumi pārrunājami arī kopējās paidagogu sēdēs, visiem skolotājiem klātesot. Šķērslis šādai rīcībai bieži ir laika trūkums un dažu skolotāju negriba dalīties savā pieredzē kopējā darbā. Normālos apstākļos tas varbūt nebūtu vajadzīgs, bet pašreizējās etniskās krizes laikā šāda rīcība nepieciešama. Ja mēs skolēnus mudinām runāt latviski, tad mums arī jāizkopj viņu latviešu valoda. Arī jaunajiem skolotājiem vairāk jāvēro sava valoda.

Daudz šķēršļu stājas ceļā latviešu valodas kopšanai ģimenē, skolā, sabiedrībā Tie mums, ja gribam vēl etniski eksistēt, apvienotiem spēkiem jācenšas pārvarēt.

Neļausim saviem bērniem izaugt svešā vidē par nenozīmīgiem bezpersonas cilvēkiem, modināsim viņus ģimenē, skolā, sabiedrībā mērķtiecīgai latviskai dzīvei.

Vienpadsmit dienas čigānu kāzās

SARUNA AR ĢITARISTU ANDRI KĀRKLIŅU

Ja nebūtu noticis Otrs vispasaules latviešu jaunatnes kongress Anglijā, šķiet, secen paietu arī iepazīšanās ar latviešu jaunieti, 30 g. v. Andri Kārkliņu, kas izvēlējies ģitaras spēli, pie tam vienā no tās komplicētākiem atskaņošanas žanriem, spēlējot flamenko ģitaru.

Ar ģitaru pa pasauli — Andris Kārkliņš.

Šis mūzikas žanrs pieder mazam Spānijas apvidum Moqron de la Frastera, kaut to ietekmējuši arī citi novadi, kā arī spāņu folklora, mauru, žīdu un bizantiešu tradicijas. Galvenie flamenko ģitaristi ir pieminētā novadā dzīvojošie čigāni, kuŗu vidū Andris Kārkliņš iemācījies šīs ģitaras spēli. Mācīšanās ilgusi trīs gadus. Andris vairākkārt kopā ar saviem skolotājiem piedalījies Spānijas mūzikas festivālos.

Izmantodams braucienu uz jaunatnes kongresu, Andris Kārkliņš spēlēja Anglijā. Ne viens vien Koventrijas, Bradfordas un Londonas tautietis bija visai pārsteigts, lasot vietējos laikrakstos sludinājumus un apceres par flamenko ģitarista „Andrē el Leton" koncertiem.

Andris Kārkliņš dzimis Zemgalē. 2 gadu vecumā kopā ar vecākiem bija jādalās bēgļu gaitās, 1949. gadā pārceļoties uz ASV, kur Grand Rapidos viņa vecāki mīt vēl tagad. 1963. gadā devies uz Spāniju, kur pie Moronas čigāniem iemācījies flamenko ģitaras spēli.

„Šīs spēles iemācīšanai nav pieejamas nekādas grāmatas. Flamenko ģitari nemāca spēlēt arī mūzikas skolā, kāpēc bija jāpievienojas kādai Moronas čigānu ciltij,", stāsta Andris Kārkliņš un piebilst: „Šī čigānu cilts jau no paaudzes uz paaudzi attīstījusi krāšņo flamenko tradiciju. Lai to piesavinātos, jādzīvo kopā ar viņiem, katru dienu un gadiem ilgi, mācoties spēlēt ģitāru no izcilākiem cilts spēlētājiem.

„Čigānu lielākā „slimība" ir garlaicība," turpina A. Kārkliņš. „Tās ietekmē viņi var spēlēt ne vien stundām, bet pat dienām". Viņš piedalījies arī daudzos čigānu rīkotos svēkos, arī kādās kāzās, kas svinētas 11 dienas. „Arī es izturēju," piebilst Andris, kas suverēni pārvalda savu instrumentu. Par to varēja pārliecināties ikviens, kas bija nākuši uz viņa koncertiem. Latvieša ausij flamenko likās pārāk skaļa, mūzika piesātināta ar spāņu dienvidniecisko ugunīgo temperamentu.

Ģitarists savam sniegumam bija izvēlējies 12 atskaņojumus ar dažādiem spāniskiem nosaukumiem. Daļa no tiem pieskaitāma vecākām flamenko mūzikas formām. Par kādu senu ogļraču dziesmu Andris Kārkliņš paskaidroja, ka pēc nostāstiem tā radusies, pieminot ogļračus, kas raktuvēs nostrādājuši tik ilgi, ka pat Dievs aizmirsis viņu vārdus un nekad savā mūžā nav redzējuši sauli.

Bez ģitaras spēlēšanas A. Kārkliņš izmācījies arī fotografa amatu, pa laikam uzrakstot arī pa sacerējumam vai dzejolim, gan tikai angļu valodā. Viņam esot pabeigts arī romāns, kas saucoties „Century of Snow". Tam atrasts arī izdevējs.

Pēc viesošanās Anglijā Kārkliņš paredzējis apmeklēt olimpiadu Vācijā, pēc kam iecerējis dažus koncertus Eiropā un Ziemeļamerikā. Šāgada pavasarī viņš viesojās Susenmarijā, Kanadā.

A. P.

Aglonas dievmātes svētki Londonā

Lai uzturētu dzīvu Aglonas baznīcas un tās svētku atmiņu, Londonā (Ontario) 15. augustā vai šim datumam tuvākā svētdienā latviešu katoļi ik gadu rīko Aglonas Dievmātes svētkus. Latvijas brīvības gados Aglonā saplūda līdz 100.000 svētceļnieku. 15. augusts ir Marijas uzņemšanas debesīs diena. Latviešu katoļi labi pazīst Aglonu, kas atrodas Latgalē, starp Rēzekni un Daugavpili, jo tā ir ievērojama ar Dievmātes baznīcu, ar diviem baltiem torņiem.

Šogad Aglonas Dievmātes svētki risinājās Londonā (Ont.) 12. un 13. augustā. Svētkus ievadīja prāv. St. Mozga, pēc tam kapucīnu priesteris B. Krastiņš (Tēvs Jānis) no Montrealas teica mācību, nobeigumā ar aizlūgumu par cietēju baznīcu dzimtenē. Pēc dievkalpojuma svētceļnieki pulcējās baznīcas zālē, kur Londonas latviešu katoļu draudzes piederīgās bija klājušas galdu. Mielasta laikā Konstantīns Zeps no Toronto rādīja filmu par Latgales dziesmu dienām pirms pāris gadiem Toronto. Sarīkojums bija pulcinājis ap 200 apmeklētāju, ierodoties ne tikai no Londonas, bet arī no Toronto, Hamiltonas un citām vietām Kanadā, pat no Detroitas.

Svētku otrā dienā bija grēksūdze un Svētā misa. Šajā dievkalpojumā piedalījās abi priesteŗi. Pēc dievkalpojuma visi sapulcējās baznīcas zālē Londonas latviešu katoļu dāmu rīkotajās brokastīs.

Abu dienu dievkalpojumi risinājās Londonas poļu draudzes Čenstochovas Dievmātes baznīcā. Poļu priesteŗi pret latviešiem ir ļoti draudzīgi. Pie lielā altāŗa bija novietots Aglonas Dievmātes karogs ar mākslinieka E. Vingŗa darinātu Dievmātes attēlu krāsās. Šo karogu bija atveduši Toronto latviešu katoļi.

—re.

Sporta apskats

ŠAUŠANAS SACENSĪBAS BĒRZAINĒ

Toronto latviešu mednieku un makšķernieku kluba rīkotās eksternās šaušanas sacensībās 12. augustā kluba īpašumā Bērzainē pulcējās 63 šāvēji, to vidū 8 jaunieši. Piedalījās Toronto, Hamiltonas un Sv. Katrīnu klubu biedri, bet no Kalamazū mednieku kluba bija ieradies A. Māliņš ar meitu Astru, piedaloties arī sacensībās.

Māla baložu šaušanu vadīja kluba sporta daļas vadītājs K. Šverns. Individuālā šaušanā A grupā uzvarēja R. Mierkalns sen. (Hamiltona) ar 48 baložiem (iesp. 50). Līdzīgu rezultātu guva arī Toronto kluba šāvējs T. Ķeņģis, bet pāršaujot palika otrā vietā. Trešās vietā ierindojās Z. Sproģis (Toronto) ar 47 baložiem. B grupā uzvarēja I. Krieviņš (Toronto) ar 43 baložiem (iesp. 50). Līdzīgu rezultātu guva arī A. Māliņš (Kalamazū). N. Duša (Sv. Katrīnas) ieguva trešo vietu (42).

Dubultbaložu šaušanā A grupā pirmo vietu izcīnīja Hamiltonas kluba šāvējs R. Mierkalns jun. ar 20 pāriem (iespjams 25). Aiz viņa bija K. Krieviņš (Toronto) ar 17 pāriem un R. Mierkalns sen. (16)

B grupā pirmo vietu ieguva I. Purmals no Toronto kluba (11 pāri). Tālākās vietās A. Āboliņš jun. (11) un K. Šverns (10), visi no Toronto.

Ar priekšā došanu 1. v. A. Āboliņs jun. ar 25 baložiem (iespēj. 25), 2. v. K. Krieviņš (23), bet 3. v. ar līdzīgu rezultātu T. Ķeņģis (visi no Toronto).

Pīļu šaušanā no torņa 1. v. J. Muskats — 24 pīles ((no 25), aiz viņa A. Zilgalvis un J. Miķelsons (Toronto) ar 23 pīlēm.

Ar mazkalibra šauteni A grupā uzvarēja G. Paeglis (Toronto) ar 568 p. (no 600). 2. v. L. Ozoliņš (Hamiltona) ar 558 p.; 3. v. Ina Grīnberga no Sv. Katrīnām (554 p.). B grupā 1. v. Hamiltonas kluba šāvējs J. Brakmanis (552), tālākās vietās G. Oškalns (Toronto) ar 540 p. un Z. Lappuķis (Hamiltona) ar 538 p. C grupā 1. v. ieguva A. Rūdolfs (533), 2. v. O. Pauders (509), bet 3. v. Astra Māliņa (Kalamazū).

Jauniešu klasē (12—16 g.) uzvarēja P. Zvirgzdgrauds (Toronto) ar 185 p. (no 200), V. Krauklis (170), B. Krauklis (113), abi no Hamiltonas kluba. Jauniešu klasē līdz 12 g. 1. v. N. Grīnberga (Sv. Katrīnas) ar 100 p. (iesp. 100), seko E. Grīnbergs (96) un R. Jākobsons no Toronto (81). Mazkalibra šaušanas sacensības vadīja G. Oškalns, bet spininga sviešanas Fr. Noveiko. Tās pulcināja 17 dalībnieku, to vidū 5 jauniešus.

Pieaugušo klasē uzvarēja I. Krieviņš, jauniešu klasē R. Jākobsons. Māla baložu šaušanā komandām 1. v. ieguva Toronto klubs, 2. v. Hamiltonas, bet 3. v. Sv. Katrīnu klubs. Ar mazkalibra šauteni grupu sacensībā uzvarēja Hamiltonas klubs, kam sekoja Toronto un Sv. Katrīnu klubs.

Baložu šaušanā ar skrošu bisi tika izšauti 4450, bet mazkalibra šaušanas sacensībās 1550 šāvieni.

Kanadas DV meistarsacikstes

Kanadas DV meistarsacīkstes šaušanā Hamiltonas mednieku un makšķernieku kluba lauku īpašumā Lielupē risinājās 19. augustā. Sacīkšu noslēgumā uzvarētājiem balvas pasniedza DV KV viceprieksšēdis J. Gailītis, īpaši atzīmējot šaušanas sekcijas vadītāju E. Ozoliņu, kas daudz rūpējies par šī sporta veicināšanu un pulcinājis arī jaunatni. Uzvarētājus apsveica DV Hamiltonas nodaļas priekšsēdis A. Kalupnieks un DV Toronto nodaļas sporta daļas vadītājs J. Treijs.

Jaunatnes klasē balvas saņēma H. Rudzroga, E. Grīnbergs, J. Rudzroga un A. Bajārs, bet balvu ieguvējus Intu Beitāni, J. Jansonu, Z. Kēleri, I. Dambenieku un H. Rūdolfu, kas nebija klāt, sumināja ar aplausiem. Sumināja arī globālo šaušanas sacensību uzvarētāju dāmu klasē Inu Grīnbergu, tāpat srēlnieku klases meistaru M. Ozoliņu. Hamiltonas DV nodaļas vīri, globālo šaušanas sacīkšu uzvarētāji komandu sacensībā (N. Ozoliņš, L. Ozoliņš, J. Rudzroga, Z. Upīte) saņēma globālo sacīkšu uzvarētāju kausu, ko pasniedza nodaļas priekšnieks A. Kalupnieks. Par globālo sacīkšu veikumu īpaša balva tika nosūtīta vecmeistaru klases šāvējam Rūdolfam Dambeniekam no Londonas (Ont.); tādu saņēma arī globālo šaušanas sacīkšu jaunatnes klases šāvējs J. Rudzroga no Hamiltonas. Viņš tika arī šāgada Kanadas DV šāvēju meistara godā, iegūstot 287x9 punktus (iesp. 300).

Ar mazkalibra šauteni A. klasē Z. Melderis (Kičenera) ar 283x9 pārsteidza iedomāto favorītus, bet nākošās vietās ierindojās Z. Upīte ar 279x7 un L. Ozoliņš ar 277x4 no iesp. 300 p. (Abi Hamiltona). B klasē (korespondences ceļā) pirmās vietas ieguvējs izrādījās O. Plaviņš (Sadberija) ar 253x3 p., bet šaušanā uz vietas labākos rezultātus ieguva A. Kalupnieks — (248x0 un I. Krūziņš 246xC (Hamiltona).

C klasē jau trešo gadu pēc kārtas uzvarēja J. Brakmanis (Hamiltona) ar 190x7 p. (no iespēj. 200). Otrā vietā A. Rūdolfs (Toronto) ar 182x6 un trešā O. Zers (Londona) ar 182x3 punktiem. Dāmu klasē atkal uzvarēja Ina Grīnberga (Sv. Katrīnas) ar 191x6 (iespēj. 200), atstājot otrā vietā Aiju Melderi (Kičinera) ar186x4 p. un Ilgu Plaviņu (Sadberija — korespondences ceļā) ar 168x0 p.

Jauniešu A klasē 1. v. J. Rudzroga — 192x6 (iespēj. 200) 2. v. H. Rudzroga — 192x65 3. v. A. Bajārs — 191x11. Jauniešu B. klasē 1. v. P. Zvirgzdgrauds — 192x 8, 2. v. A. Sniķeris (Sadberija, korespondences ceļā) 177x4, 3. v. G. Dāboliņš (Hamiltona) — 148x0. „C" klasē 1. v. Ēriks Grīnbergs ar 100 punktiem (ies. 100), kam seko viņa māsa Nora ar 99x6 (abi Sv. Katrīnas) un A. Mēlderis (Kičenera) ar 99x4.

Komandu sacensībā senioru grupā uzvarēja Hamiltonas DV nodaļas vīri (J. Rudzroga, A. Bajārs, Z. Upīte), kam sekoja Londonas un Toronto DV nodaļu komandas.

Jauniešu komandu sacensībā uzvarēja Hamiltonas DV nodaļas šāvēji (J. Rudzroga, H. Rudzroga, A. Bajārs).

Saviesīgajā vakarā darbojās arī loterija, kuŗā galveno laimestu guva J. Tesvins no Londonas. **O. K.**

„Lūk, kas par cepuri!" saka 8 g. vecais Andis Černoks pēc atgriešanās Rotā no sēņošanas Katskiļu kalnos.

Foto: J. Liģers

Jauniešu salidojums...

(Pārnesums no 1. lp.)

centrālās organizācijas veic ļoti nozīmīgu darbu šajā ziņā, bet var rasties situācijas, kur jaunatnes spontāna reakcija var būt jo sevišķi ietekmīga. „Lai apņēmība un ticība Latvijas atjaunošanai mūs pavada un iedvesmo ik uz soļa tai nākotnei, kas pieder jums — jaunatne," pabeidza runātājs.

LAK EC priekšsēdis nolasīja arī Brīvo latviešu pasaules apvienības valdes priekšsēža U. Gravas apsveikumu kongresam.

Savā apsveikuma runā Latvijas sūtniecības lietvedis T. V. Ozoliņš uzsvēra, ka galvenais ir apziņa, ka visi, vecā un jaunā paaudze, esam latvieši. Viņš novēlēja kongresam brīvu domu izmaiņu, kam sekotu attiecīgu lēmumu un atziņu formulējumi. Rakstveidā kongresu bija sveikuši archibīskaps A. Lūsis, LAK EC jaunatnes daļas vadītājs I. Freimanis, ALAs priekšsēdis J. Spilners, LNAK priekšsēdis T. Kronbergs, LCK priekšsēdis A. Šilde, Daugavas vanadžu priekšniece M. Ķeņģe u.c.

Pēc īsa pārtraukuma sākās pirmais referāts, kas bija veltīts mākslas un politikas attiecsmēm Pad. savienībā. Referents Gvido Augusts, gleznotājs un grafiķis, kas mācījies Sanhozē valsts kolledžā un Sanfrancisko mākslas institūtā, ļoti pārskatāmā veidā analizēja apstākļus, kas veidojuši mākslas ceļus Pad. savienībā tūliņ pēc oktobra revolūcijas un vēlāk. Viņam ir laba informācija par latviešu māksliniekiem, kas pēc revolūcijas palika Krievijā, kā arī par tiem, kas pēc Otra pasaules kara atgriezās Latvijā un kas noticis ar latviešu māksliniekiem tagadējos okupācijas apstākļos Latvijā, kur tiem jāseko partijas norādījumiem. Referāts izcēlās ar ļoti dzīvo, krāsaino stāstījumu un faktu bagātību.

Referātu par stāvokli Igaunijā lasīja Andres Kings, jauns igauņu politisks darbinieks, vairāku grāmatu autors, kas strādā Zviedrijas radiofonā par redaktoru. Viņš dzimis Zviedrijā, studējis tautsaimniecību un politiskās zinātnes Stokholmā, daudz ceļojis un pārzina 12 valodas. Igauniju viņš apmeklējis Zviedrijas radiofona uzdevumā. Viņa pārdzīvojums bija piemērs tam, ko svešumā dzimušais izjūt, pirmo reizi minot savas tautas zemi un satiekot savas tautas locekļus. Pēc Kinga vērtējuma režīms nesaudzīgāks Latvijā, bet pretestība okupantiem izpaužas līdzīga abās zemēs.

Referents paskaidroja, ka igauņiem neesot tādas jaunatnes organizācijas, kas atbilstu latviešu organizācijām, nenotiekot arī šāda veida kongresi. Viņš atzina, ka būtu vēlams izveidot ciešāku sadarbību visu trīs Baltijas tautu jauniešu starpā ne tikai kultūras, bet arī politiskā laukā. Interesants bija referenta atzinums, ka pirms Igaunijas apmeklējuma viņš esot bijis tikai „mērens igaunis", kam igauņu nacionālās lietas nebijušas sevišķi tuvas. Tikai pēc atgriešanās no apmeklējuma viņš esot kļuvis par „īstu igauni", kam tautas brīvība tagad esot sirdslieta.

Pēc referāta jaunieši pievienojās katrs savai interešu grupai. Valodniece V. Rūķe-Draviņa vadīja latviešu valodas grupu ,sevišķu vērību pievērsdama vārdu krājuma jautājumam. Cita grupa, K. Kangera vadībā, pārsprieda Minsteres latviešu ģimnazijas problēmas; vēl cita dziedāja, koklēja, spēlēja ģitaru vai arī nodarbojās ar sporta spēlēm. Māris Pone vadīja mīklu minēšanu. Dienas nobeigumā pārrunās skāra Andres Kinga referātā ierosinātos jautājumus.

Ap 150 kongresa dalībnieku bija ieradušies no ASV, 100 no Kanadas, bet 10 no Austrālijas. Apmēram vienāds jauniešu skaits bija ieradies no Vācijas, Zvedrijas un Anglijas. A. L.

HAIPARKA rajonā

izdodams

dzīvoklis

ar 2 guļamistabām. Garāža.

Zvanīt 822-3346.

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

No 25. — 27. augustam — Lielsarīkojums — sarīkojumu talka Sidrabenē.

SV. KATARĪNA

9. septembrī plkst. 10.00 no rīta Sv. Katarīnu latviešu mednieku - makšķernieku klubs rīko ekstērnās mālbaložu un mazkalibra šaušanas sacensības ,St. Catharines Gun Club" šautuvē. Pēc sacensībām pl. 8.00 vakarā notiks uzvarētāju apbalvošana un saviesīga dzīve 101 Garnet ielā. Visi laipni ielūgti.

LATVIEŠU APRIŅĶĪ

Latviešu laukšaimniecības biedrība 14. oktobrī rīko Pļaujas svētkus Šelburnas Community Center telpās. Mācītāja J. Prauliņa svētbrīdis. Priekšnesumu daļā piedalās studentu biedrības Dziesmuvara Kanadas kopa. Kopējas vakariņas un saviesīgs vakars ar Pļaujas svētku loteriju. Ieeja, vakariņas ieskaitot, 4 dol. no personas. Bērniem ieeja brīva. **Sākums plkst. 7.30 vakarā.**

SV. KATRĪNAS

9. septembrī, pl. 10 Sv. Katrīnu latviešu Mednieku-makšķernieku klubs rīko eksternās māla baložu un mazkalibra šaušanas sacensības „St. Catharines Gun Club" šautuvē. Pēc sacensībām, plkst. 8 vakarā notiks uzvarētāju apbalvošana un saviesīga dzīve 101 Garnet ielā. Visi laipni ielūgti.

Ja kāds ko zinātu par

Jāni Eriņu

dzīvojis Pārdaugavā,
Lermontova ielā,
lūdz rakstīt skolas biedram
ĀDOLFAM GULBIM,
276 Harbord Str., Toronto 4, Ontario.

Eiropas drošības . . .

(Turpinājums no 2. lp.)

Mēs, baltiešu izcelsmes amerikāņi, esam lepni ar ASV konstitūcijas un politiskās prakses principiem, kas visnotaļ stāv par brīvību, arī par Baltijas valstu brīvību. Bet mēs nevaram neredzēt, ka mūsu valdības nostājā un rīcībā šī principu skaidrība ne vienmēr uzreiz pamanāma, dažkārt tie arī tiek ziedoti šķietami pakalpojot kādai citai svarīgai vajadzībai. To rāda nesenie piemēri ar Biafru, Bangladešu un nacionālo Ķīnu. To rāda arī gadījums ar kopējo deklarāciju Maskavā prezidenta Niksona ciemošanās laikā. Steigas, neuzmanības, kā arī boļševiku neatlaidības dēļ ASV un Pad. savienības kopējā deklarācijā nav neviena vārda par tautu pašnoteikšanās tiesībām, lai gan NATO valstu sarunās šīs tiesības tieši amerikāņi, ārlietu resora pārstāvji, vienmēr pasvītroja kā aizstāvamas. Maskavas sarunās lietas toties kārtoja prezidenta padomnieka Kisingera vadībā. Un notika, kā dažkārt notiek, ja ir divi ārpolitikas noteicēji centri: labā roka nezināja, ko dara kreisā. Vēlāk, Gromiko apbraukājot Eiropas valstis, nekur vairs negribēja pieļaut runāšanu par tautu pašnoteikšanās tiesībām, jo tās vairs neprasot arī amerikāņi. Kremlis tātad zināja, ko tas ar šo fineši gribēja panākt.

Stāvoklis tātad pašreiz ir tāds: boļševiki ļoti aktīvi un neatlaidīgi virza uz priekšu savu ofensīvu konferences sasaukšanai. Biežā Kremļa galveno vīru braukāšana pēdējā laikā izrādījās vispirms vērsta uz atsevišķu valdību pierunāšanu. Prezidenta Niksona viesošanās Maskavā šo posmu beidza ar pilnīgu Kremļa uzvaru. Tagad boļševiki nodarbojas ar precīzijas darbiem: pieslīpējot atlikušos negludumus. Pad. savienība cer ieiet šai konferencē kā galvenais ideologs, lielais Eiropas draugs un ceļa rādītājs. Viņa arī cer, ka tai jau ir izdevies iepriekš panākt, lai apspriežamie temati būtu viņai patīkami; par tādām nevajadzīgām lietām kā cilvēka tiesībām, tautu pašnoteikšanos un taml., kā jau norunāts, neviens vairs nerunās. Konferencei beidzoties, par status quo kļūs Pad. savienības pašreizējās robežas, bet pārējā Eiropā būs drošība, miers un paklausība Pad. savienības vadībai.

Baigs ir šis plāns, baiga ir arī pārējās pasaules klusēšana. Eiropas valstis ir kā sastindzis trusis čūskas priekšā.

Dabiski, ka baltieši ir noraizējušies. Ir dabiski, ka visi tradicionālie spēki un metodes tiek mobilizēti cīņai un ka par cīņas arēnu uzskata pašu konferenci. Tā ir veselīga, spontāna reakcija. Tā jāsekmē, un par to pašreiz nebūtu daudz ko teikt.

Paliek tikai bažas, vai mēs aptveram, pret ko cīnāmies, cik mazi ir mūsu spēki un vai galvenai cīņai ir izraudzīts pareizais laiks? Vai nav tā, ka cīņa ir nevis par Baltijas valstu neatkarības atjaunošanu vien, bet gan par to, lai sagrautu Pad. savienības liekulīgos mēģinājumus uzspiest pasaulei viņas iecerēto kārtību?

Mēs negribam Maskavas diktētas un vadītas vergu lielimperijas. Mēs gribam pasauli, kādu to iecerēja Versaļā, Tautu savienībā un Apv. nācijās. Tur attīstīti un izkristallizēti viscēlākie principi, un mēs gribam dzīvot pasaulē, kas lietas kārto pēc šiem principiem. Viens no tiem, ka katrai tautai — lielai vai mazai — ir tiesības uz pašnoteikšanos. Mēs negribam atslīgt āziatiskā atavismā Maskavas versijā.

Mēs neesam vienīgie, kas nepieņem boļševiku pasaules viziju un katēgoriski noraida viņu plānus rītdienas Eiropai. Tāpēc šai cīņā vajadzētu iesaistīt visus, kas domā tāpat kā mēs. Un tas ir milzīgs spēks. Te ne vien apspiesto tautu eksila grupas, bet baznīcas, valstis, starptautiskas organizācijas un lielas nacionālas organizācijas brīvās valstīs. Šai kritiskajā brīdī visus šos spēkus vajadzētu iesaistīt cīņā. Es to sauktu par trešo lielvalsti, kas pēc skaita, morālā spēka un ideālu pievilcības ir visstiprākā lielvalsts pasaulē.

Cīņas laiks ir tagad. Jau pirms konferences. Ar neatlaidīgu Pad. savienības atmaskošanas kampaņu, kas skaidri parādītu, cik nepiemērota ir Pad. savienība tautu vadoņa lomai un cik viltīgi ir tās nolūki.

Ja lietas tā ievirzītu, vai nebūtu pamats domāt, ka Pad. savienība pati pirmā atteiktos no ļoti nedrošās Drošības konferences? Pad. savienība nepieņems tādu konferenci, kur tai ne vien skaidri paredzams fiasko, bet būtu arī jāklausās apsūdzībās pret sevi pašu.

Nobeigumam vēl viens ierosinājums. Uz to pamudina šinīs dienās saņemta vēstule no „Americans for Congressional Action to Free the Baltic States" organizācijas. Tiek proponēts atjaunot rosmi ap 1966. gada rezolūciju (H. Con. Res. 416).

Te rodas jautājumi: vai šī rezolūcija jau pēc sava veida var dot ko vairāk, vai ASV valdībai pašai būtu jāiestājas par mums Apv. nācijās, vai šis ir piemērotākais laiks, vai Losandželosa ir īstā vieta, no kurienes vadīt kādas akcijas Apv. nācijās u.t.t. Bet atstāsim tos pašreiz malā, kaut vai pateicībā par stimulu sekojošam ierosinājumam.

Būtu ļoti lietderīgi panākt ASV kongresā jaunu rezolūciju. Tai vajadzētu būt ar stingra, neatvairāma likuma spēku, kuŗai jānosaka, ka ASV kongress uzskata prasību par Baltijas valstu, Igaunijas, Latvijas un Lietuvas, neatkarības atjaunošanu par pilnīgi nediskutējamu un uzdod valdībai visās starptautiskās konferencēs, Eiropas drošības konferenci ieskaitot, to deklarēt un šo valstu neatkarības virzienā darboties.

Šim kongresa aktam vajadzētu būt skaidram un neapejamam. Skaidram kā mūsu pašu valdībai un tās pārstāvjiem, tā arī Pad. savienībai. Man ir aizdomas — ja ASV kongress tādu aktu producētu, Pad. savienībai var pāriet vēlēšanās Eiropas drošības konferenci steidzināt.

Lietderības labā vēl jāpiebilst, ka „Americans for Congressional Action" ar savu bagāto pieredzi ir īstā organizācija šim projektam. Par tās panākumiem mēs visi esam tādā mērā ieinteresēti, ka lietas īstenošanai būtu jāiesaista visas mūsu centrālās organizācijas.

DV Druvas nodaļas valdes priekšsēža A. Kalniņa saimniecībā, 5. augustā risinājās Druvas un Bramptonas nodaļas draudzības sacensības šaušanā. Balvu, kas izcīnāma tikai starp Druvas nodaļas vanagiem un vanadzēm, bija dāvājis nodaļas priekšnieks A. Kalniņš. Sacensībās piedalījās arī dalībnieki no Toronto, Kičeneras un Hamiltonas DV nodaļām. Augšējā attēlā uzvarētāji, 1. r. no kreisās: A. Pulciņš, A. Melderis un R. Plūdums; 2. r. — O. Zvirgzdgrauds, A. Andersons, V. Martinsons, M. Rone, A. Beņķīte, A. Beņķīte un A. Runcis; 3. r. — sacīkšu vadītājs un DV Bramptonas nod. priekšsēdis E. Ronis, Toronto nod. priekšs. I. Zamlovskis un DV Druvas nod. priekšs. A. Kalniņš.

Foto: J. Gailītis

Atplīvurotie noslēpumi

AMERIKAŅU AĢENTS ATKLĀJ NOTIKUMU AIZKULISES, KURI SATRAUCA PASAULI

(Nobeigums)

NSA NOSKAIDROJA POLITISKĀ BANDĪTA GUEVARAS ATRAŠANĀS VIETU

NSA atrodas visur un paliek visur. Tā izrādījusies par neaizstājamu. Felvoks: „Mēs, piemēram, ik brīdi zinām, kur atrodas katra padomju lidmašīna. Mēs zinām ikvienu atsevišķo lidotāju koda vārdu. Mēs pazīstam ikvienu uzrakstu uz lidmašīnu ķermeņiem. Mēs zinām pat lidmašīnu kapteiņu vārdus. Mēs tāpat zinām, kur atrodas katra padomju zemūdene. Kaut arī kāda uz pāris dienām ienirtu, mēs to tūlīt atkal atrodam. Mēs vienmēr zinām, kur atroda svarīgākās padomju personības un ko tās tieši dara. 24 stundas dienā mēs izsekojam visām viņu gaitām, kuŗas kompjūteri tūlīt reģistrē un katalogizē. Mēs precīzi zinām katras padomju raķešu stacijas atrašanās vietu, katras bruņoto spēku divīzijas, katra bataljona, jā — pat katras rotas novietojumu. Mūsu antennas visā pasaulē kafru minūti uztver tūkstošiem ziņojumu, ziņu un telefona sarunu. Katru atsevišķo analizē. Mūsu klusie pirksti sniedzas tūkstošiem kilometru tālu. NSA bija arī tā, kuŗa noskaidroja Dienvidamerikas revolūcionāra Če Guevaras atbalsta punktu Bolīvijā, to nopeilēja un turp aizdiriģēja kaŗavīru vienību, kuŗa šo politisko bandītu nogalināja."

KRIEVI NENOTRIECA POVERA PRETIZLŪKOŠANAS LIDMAŠĪNU „U-2"

Cik cilvēku pie NSA nodarbināti? Perijs Felvoks to nezina, taču Karmaselā, Turcijā, bija ap 3000 organizācijas līdzstrādnieku — techniķi, inženieŗi un analītiķi.

NSA var tikai līdzcietīgi pasmaidīt, ja joprojām apgalvo, ka krievi 1960. gada 1. maijā virs Pad. savienības notrieca amerikāņu pilota Frensisa Povera teiku apvīto pretizlūkošanas lidmašīnu „U-2". Felvoks saka: „Tā bija sabotāža. Trīs Maskavas uzpirkti turki mašīnā bija paslēpuši sprāgstbumbu. Tas ir viss."

Starp citu: lidmašīnas, kāda bija „U-2", jau sen novecojušās. Bijušais amerikāņu NSA aģents stāsta: „Tagad attīstīta SR-71, līdzās dažādajiem izplatījuma satelītiem, protams. Es lasīju ziņojumu, kuŗu mēs noklausījāmies no ķīniešiem. Viņi ļoti brīnījās par „tanti SR". Šai ziņojumā bija apmēram teikts: Ķīniešu pretgaisa atvaire bija konstatējusi neidentificētu lidmašīnu normālā augstumā. Tā izsūtīja baru Mig-21 tipa mašīnu, lai svešo lidmašīnu piespiestu nolaisties, bet — kad „migi" svešo mašīnu bija gandrīz sasnieguši — tā ar ārkārtīgu ātrumu pēkšņi pacēlās augšup. „Migi" nespēja attīstīt nedz līdzīgu tempu, nedz arī aizsniegt tādu pašu augstumu. Arī šodien vēl SR-71 lido lielā ātrumā un augstumā pār pasauli, un neviens nespēj pret to kaut ko uzsākt, lai kā tas par to dusmotos."

LABI MASKĒTAS NSA CENTRĀLES

NSA galvenā centrāle Eiropā atrodas Rietumvācijā, Frankfurtē, lieluzņēmuma IF-Farben kādreizējā ēkā. Perijs Felvoks stāsta: „Tur bija daudz organizācijas vācu līdzstrādnieku. Es viņus vienmēr sveicināju ar „Sieg Heil", kas tos ārkārtīgi kaitināja . . . Šai namā man reiz nācās arī ASV tā laika viceprezidentam Hubertam Hamfrijam sniegt paskaidrojumus par drošības lietām. Viņš vaicāja veselu virkni dumju jautājumu, kas liecināja, ka viņam nav ne mazākās jausmas par mūsu darbu. Tik slepeni darbojās NSA."

NSA ļaudis smaidīja arī par ASV vēstnieku Izraēlā Velvortu Barbūru, kas kādu dienu apmeklēja „apģērbu fabriku" pie Dimonas. Perijs Felvoks par to stāsta: „Ikviens no mums zināja, ka izraēlieši še nodarbojās ar nukleāro ieroču attīstīšanu, visu pasākumu maskējot kā apģērbu fabriku. Arī mūsu vēstniekam ar cēlu žestu uzdāvināja vienu apģērbu. Viņš to pateicīgi pieņēma, nosmīnēja un ne mazākā mērā nenojauta, kas še patiesībā notika."

Lai cik neticami Perija Felvoka atklājumi izklausās, līdz šim nav bijis neviens nopietns atsaukums. Dēvids Kāns, atzīts liepratējs spiegošanas un atšifrēšanas jautājumos un pazīstama autoritāte slepeno dienestu laukā, par Felvoka atklājumiem izteicies: „Viņš mums pavēris veselu virkni jaunu ieskatu amerikāņu militārās atvaires darbībā."

Pēc darbības Istanbulā Perijs Felvoks brīvprātīgi un „aiz ziņkāres" pieteicās dienestam Vietnamā. „Būtībā es vēlējos tikai redzēt, kas tur īstenībā notiek," viņš tagad saka. Felvoks tur lidoja ar speciāllidmašīnām, kuŗu uzdevums bija elektroniskā ceļā noskaidrot ienaidnieka atrašanās vietas. Tas Felvokam beidzot vairs nepatika. „Tas bija kaŗš," viņš atzina. „Karsts kaŗš. Tā vairs nebija vēsā un apzinātā taustīšanās un noklausīšanās. Tādēļ es atstāju dienestu." Felvoks vēl piebilst: „Ir dīvaini, agrāk mēs katru dienu noklausījāmies krievus mūsu uztveršanas stacijās, un kaut kā mēs pazinām viņu cilvēkus gandrīz labāk nekā mūsu pašu. Viņi mūs arī, taču ne tik labi."

Čerokiju asaru taka

Daļa vēsturnieku vairākās grāmatās par melnāko dienu ASV vēsturē uzskata 1839. gada 26. martu, kad gandrīz pēc pusgada pārgājiena izbeidzās čerokiju indiāņu sāpju gājiens Oklahomā. Pēc 900 jūdžu nostaigšanas tikai ar to, kas bija mugurā, ar noliektām galvām čerokiju indiāņi nonāca savā jaunajā mājvietā, ko amerikāņu valdība viņiem bija izmeklējusi.

Pēkšņi kādā oktobŗa dienā, 1838. gadā, visas čerokiju apdzīvotās vietas austrumos ielenca amerikāņu armijas karavīri, savāca vīrus, sievas, un bērnus un izveidoja gājienu. Bālgīmjiem vajadzēja zemi, un šis bija veids, kā to vislabāk iegūt no nepaklausīgajiem indiāņiem, kas labprātīgi negribēja atdot savus mežus, pļavas un medību laukus.

Līgumu ar baltajiem jaunatnācējiem čerokiji noslēdza 1721. gadā. Bet bieži vecais līgums vēl nebija parakstīts, kad ierosināja jaunus līgumus, jo baltajiem vajadzēja zemi. Čerokiji nebija lauksaimnieki un viņiem zemi daudz nevajadzēja, bet ar atņemtām zemes platībām samazinājās medību apgabali. Kaut gan sākumā indiāņi pret baltajiem nebija naidīgi noskaņoti, vēlāk viņi zemes atņemšanai sāka pretoties. Baltie ieskatīja, ka iedzimtie ir kaut kas zemāks un kā tādiem viņiem nav nekādas tiesības.

Sekoja dažādi citi līgumi, bet baltos tie neapmierināja. ASV kongress 1838. gadā pieņēma lēmumu par čerokiju zemes atsavināšanu, kam vajadzēja sākties 26. maijā. Daži ievērojami amerikāņi aizstāvēja kongresā čerokiju intereses, bet viņi zaudēja. Ģenerālis Vinfīlds Skots 1838. gada 10. maijā izdeva rīkojumu par čerokiju pārvietošanu ar varu. Indiāņus vajadzēja savākt vienkopu un noteiktā laikā nosūtīt uz rietumiem.

Dažus gadus iepriekš čerokiju varonis Junaluska izglāba dzīvību tā laika ASV prezidentam Džeksonam. Kā pēdējo cerību čerokiju virsaitis sūtīja Junalusku pie prezidenta, kas Junalusku pieņēma īsā vizītē, bet paziņoja, ka nekā nespējot darīt. Sarūgtināts čerokiju sūtnis izsaucies: ja viņš nebūtu izglābis Džeksonam dzīvību, Amerikas vēsture būtu citāda.

Jau augustā karavīri sāka apmeklēt čerokiju dzīves vietas un savākt kopā visus cilts piederīgos, bieži atšķirot bērnus no mātēm. Ar varu un durkļiem karavīri dzina čerokijus no mājām uz savākšanas vietu. Un tad kādā lietainā oktobŗa rītā viņus sadzina kā aitas 645 ratos, kas sāka virzīties uz rietumiem. Dažās vēstures grāmatās šis fakts sīkumos nav atzīmēts, bet tikai norādīts, ka „gājiens devies uz rietumiem."

Pirms iziešanas virsaitis Ross vadījis lūgšanu, bet kad gājiens sācies, daļa bērnu mājuši rokām uz savu mājvietu pusi, nojaušot, ka viņi tās atstāj uz neatgriešanos.

Gājienu 17. novembŗa rītā piemeklēja liela sniega vētra. Daudzi palika ceļmalā nosaluši. Pārtikas nebija pietiekami vai nebija piemērota indiāņiem. Daudzi mira no plaušu karsoņa, citi no bada. No 15.000 čerokijiem Oklahomu sasniedza ap 10.000, bet ap 4000 palika ceļmalās. Daļa izbēga kalnos, no kuŗiem radās tagadējie čerokiji.

Čerokiju indiāņiem bija augsta kultūra, pašiem savs alfabets. Vecāki mācīja bērnus dažādās gudrībās, visvairāk mātes.

Tagad čerokiju indiāņu rezervātā Karolinā dzīvo ap 5000 čerokiju, kuŗi apzīmējami par indiāņiem, bet tikai kādi 800 par pilnasinīgiem. Pārējie ir jaukteņi. Pie Čerokiju pilsētas Ziemeļkarolinā ir indiāņu ciems, kur tūristiem rāda čerokiju sasniegumus un darba metodes. Tur sievas auž jostas (vienas jostas izgatavošana ilgst apmēram trīs dienas), maļ kukurūzu, gatavo māla podus, pin kurvjus. Vīri taisa bultas un pūšamos stobrus, cērt laivas un gatavo no akmeņiem bultu uzgaļus. Josta, ko gatavo trīs dienas, veikalā maksā ap 5 dol. Cilti pārvalda virsaitis ar palīgu un 11 vecākiem, starp tiem arī vairākas sievietes. Čerokiji vēlēšanu un lēmēju tiesības aizvien piešķīruši sievietēm.

Čerokiji ātri zaudē savas etniskās īpatnības. Daļa vecāko cilvēku neprot angliski vai izvairās šo valodu lietot, kaut arī to saprot, bet jaunieši savā starpā sarunājas angliski. Liela daļa no viņiem meklē labāku darbu ārpus rezervāta, apprecas ar citu cilšu vai rasu piederīgajiem un pazūd ciltij. Tikai puse no visiem čerokijiem prot runāt savu valodu, bet rakstu zīmes zina tikai nedaudzi. Jaunatne sēkvojas (čerokiju) alfabētu redz tikai tad, kad vecie dzied no savām korāļu grāmatām. Izmirst pēdējie „burvji", bet jauni nerodas. Agrāk bieži bija notikušas indiāņu dejas, bet tagad tās gandrīz vai neredz. Pazūd arī citas indiāņu īpatnības.

Čerokijiem tagad pieder apmēram 55.000 akru zemes, bet viņi to drīkst pārdot tikai savas cilts piederīgiem. Pilsoņu tiesības čerokiji ieguva 1942. gadā.

Čerokiju indiāņi ar baltajiem jaunieceļotājiem pirmoreiz satikās jau pirms vairāk nekā 300 gadiem. Pirmā zināmā satikšanās čerokijiem ar angļiem notika Ričmondā, Virdžinijā, pirms 1670. g. Toreiz angļi kaŗoja ar kādu citu indiāņu cilti — pauhatiniem, ar kuŗiem čerokijiem nebija labas attieksmes, savā starpā apkaŗojoties. Čerokiji beidzot ieņēma pauhatinu ciemu, bet angļiem to neatdeva. Tad angļi sauca palīgā pamunku ciltis varoņus. Arī tie nespēja čerokijus aizdzīt. Pirmo līgumu ar angļiem čerokiji parakstīja 1684. gadā. Ap 1700 gadu notika vairākas cīņas starp angļiem un čerokijiem.

Indiāņiem ap 1700 gadu ar baltajiem bija dažādas attieksmes. Franči labprāt sajaucās ar indiāņiem, vairākos gadījumos apprecēja indiāņietes un dzīvoja pie viņām. Angļi, turpretim, noskatijās uz indiāņiem „no augšas".. Kaut kur vidū bija spāņi.

Čerokiji ir ar tumši brūnu ādu. Tūristu centros tie labprāt pozē kā virsaiši ar krāsainām galvas spalvām. Par fotografēšanu jādod „nodeva". Tā tomēr neesot īstā virsaišu galvas rota, jo čerokiji valkājot tikai meža tītaru spalvas. Indiāņu ciematā ir nojumes ar priežu zaru vai zāļu jumtiem. Dažās vietās redzamas mālu būdas bez logiem. Sabiedriskā dzīve norit īpašā laukumā, kur visiem jāpiedalās. Kas atteicas piedalīties cilts dejās, to piesien visu svētku laiku pie kauna staba.

V. Irbe

Daugavas Vanagu Albertas nodaļas biedrs

Vladislavs Boreiko

miris 1972. gada 14. augustā

Daugavas Vanagu Kanadā Bēŗu Fonds

Otilija Bērziņa

dzimusi 1886. gada 2. martā,
mirusi 1972. gada 15. augustā Toronto.

Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes Toronto
PALĪDZĪBAS FONDS

Ciemos pie mākslinieka

(Pārnesums no 6. lpp.)

palaikam maina gleznu tematiku. Nekad neredz vienādību vai atkārtošanos. Šoreiz sienas klāj gleznojumi, kas radušies Eiropas apceļojuma laikā un pēc tam. Īpaša uzmanība veltīta Šveices skatiem — kalni, ielejas, gaismas un ēnu rotaļas, migla, kas pilsētiņas vasaras rītam apvelk vēsu mēteli.

Tad jāiet apskatīt dārzs. Tas ir Jāņa un Martas vaļas brīžu veidojums. Puķu dārzam atvēlēta aizmājas lielākā daļa. Ģimenes draugs Dr. Hugo Vītols šo dārzu iesaucis par „mazo Versaļu", tāpat Vilma Belava, veltot tam pat īpašas vārsmas. Ziedu bagātība sākas agrā pavasarī ar sniega pulkstenīšiem un beidzas vēlā rudenī ar mārtiņrozēm. Dārzā zied ap 20 rožu pasugu un ap 30 dažādu vasaras un ziemciešu puķu. „Par puķu augšanu un ziedēšanu rūpējas Martiņa," paskaidro mākslinieks. Kā jau Sarkanā Krusta žēlsirdīgā māsa, viņa ar puķēm apietas tikpat mīļi kā ar saviem slimniekiem slimnīcā.". Mākslinieka sirds turpretim pieder glezniecībai. „Gleznošana, tāpat kā puķu kopšana, sagādā atpūtu," viņš paskaidro.

Jāņa Cīruļa gleznās dominē dekorātīvais elements, jo viņš ir Latvijas mākslas akadēmijas dekorātīvās darbnīcas diplomands. Mākslinieka gleznošanas veids — ar maz krāsām panākt lielu toņu gradāciju. Tāpēc viņam varbūt tik ļoti sekmējas chirurģisko norišu ilustrēšanā, kur jāpārāda tikai pats galvenais.

Mākslinieks iemīļojis ābeļziedu tematiku. Kāpēc? Atbilde: „Patīk baltā krāsa. Melno nekad nelietoju. Dzidrās debesis un ābeļziedi pret debesīm prasa no gleznotāja lielu iejūtu. Lai ar aukstām krāsām panāktu saulainību, gleznotājam īpaši jāpacenšas. Ābeles ziedos gleznoju grūtā uzdevuma dēļ."

Mākslinieka darbos allaž redzami jauni meklējumi. Pēdējo gadu veikumos brīžam pavīd it moderns otas vilciens. Šīsvasaras ieceres glezniecībā saistās ar zaļās Vermontas kalniem.

Runājot par mākslu, pienācis saulriets, apzeltīdams ozolu birzes galotnes aiz Jāņa Cīruļa darbnīcas loga. Veŗoties pa šo logu, domās iešaujas Hermaņa Kreicera prātojumi par logiem: „Savs logs mums ir katram... Logi ir dažādi — kā cilvēki paši... Mūsu dzīvi lielā mērā noteic logi..."

Ar saviem mākslas darbiem Jānis Cīrulis cērt logus uz pasauli ne tikai sev, bet arī savai tautai.

Arturs Liepkalns

Fotografiski darbi
ar izcilu kvalitāti!

Pieprasiet informāciju par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājumu nodošanai

tālr. 863-1166
Benjamiņa filmu laboratorija

Kā saglabāt ilgu jaunības sparu

SARUNA AR DZIEDNIECĪBAS AUGU VĀCĒJU KĀRLI KODOLIŅU

„Atvaļinājuma laikā staigājot pa zaļajām pļavām, laukiem un mežiem, mēs bieži pejam garām augiem, nezinot par to dziedniecīskām īpašībām," paskaidroja Kārlis Kodoliņš latviešu kara invalidu atpūtas mītnē Rota, Katskilu kalnos. Viņš jau 18 gadus ASV cītīgi nodarbojas ar zāļu tēju vākšanu, malšanu un iesaiņošanu. Dažādos sajaukumos tās var palīdzēt ap 250 kaitēs.

Daudzas zāļu tējas tiek importētas no Vācijas, Šveices, Dānijas, Zviedrijas, Korejas un citurienes, kaut gan lielu vairumu no tām var atrast šepat. Tām vajadzētu būt katrā mājā. Zāļu tējas tīra, spēcina un aizsargā ķermeni. Katram, kas grib būt vesels, izsargāties no slimībām, pavairot savas darba spējas, vienmēr der turēt mājā ārstniecības augus. Jāzina, ka tie uzglabā dziedniecīskās īpašības tikai vienu gadu, pēc tam var lietot vannās, apliekamiem. Dziedniecības augu tējas un svaigas sulas spēcina un attīra ķermeni no nederīgām vielām, pasarga no slimību dīgļu ieperināšanās.

Kārlis Kodoliņš, kas par visu to stāsta, aizvadītajās karavīra gaitās strādājis par feldšeri, kādēļ vēl tagad draugu pulkā tiek dēvēts par „dakteri". Kaujās pie Novgorodas krievu ložmetēja ložu kārta viņam „noskalpējusi" galvaskausa virsdaļu, kas vēlāk aizstāta ar plastikas plāksni. „Tāpēc arī bieži valkāju šo balto galvas segu", paskaidro Kodoliņš. Iecelojot ASV, viņš apmeties uz dzīvi Kvēkertaunā, Pensilvēnijā, kur atradis darbu vienā no ASV lielākajiem uzņēmumiem, kas apgādā un izsūta zāļu tējas pa visu pasauli. Vēlāk pats sācis savu latviešu klientu apkalpošanu, un pēdējo 18 gadu laikā viņa sūtījumi sasnieguši zāļu tēju lietotājus gandrīz visos kontinentos.

Sarunā noskaidrojās, ka zāļu tējas var lietot iekšķīgi un ārīgi — ierīvēšanai. Paparde, piemēram, palīdz ar reumatismu sirgstošajiem, guļot uz paparžu maisa. Ārstniecības augus tagad var dabūt arī pulvera veidā kapsulās.

K. Kodoliņš piebilst, ka gandrīz vai katram dārzā aug sarkanais āboliņš, kas tīra ķermeni un palīdz nerviem, celmeņu lapas — pret saaukstēšanos un kuņģa dziedniecībai. Kazeņu lapas, baltā āboliņa ziedi, vārpatu saknes un pelašķi dod apturveni tos pašus rezultātus, kā arī tīra ķermeni. Vēža slimībai lieto vijolītes (visu augu — saknes un ziedus), rasas krēsliņu, kliņģerītes un „čaparell" augu, kas tiek ievests no Dienvidamerikas. Latvieši bieži pieprasot kumelīšu, piparmētru un mežrozīšu augļu tējas.. Vēl ir rinda augu skaistumkopšanai – liepu ziedi, kumelītes, riteņspolītes, kā apliekamie sejas maskai biezeņa veidā, kāds sejas kopšanas veids bija pazīstams jau Latvijā. Daudz zāļu tēju palīdz pūšļa, nieru un žults kaitēm, sirds slimībās un asinsspiediena mazināšanai. K. Kodoliņš vēl piebilst, ka ap 50% visas medicīnas, ko pērk drogu preču veikalos, ir stādu sulu koncentrāti kapsulās vai smalku graudiņu veidā. No Korejas importētā piecstarainē „ginseng" sakne, kas pērkama tinktūras veidā vai kapsulās, pavairo enerģiju. Šo sakni var pirkt arī neapstrādātu. Sagriezta sīkos gabalos un turēta pudelē ar alkoholu, tās ekstrakts iedarbojas līdzīgā veidā, kā enerģijas vairotājs, stimulētājs, sevišķi vecākos gados. Salīdzinājumā ar citiem dabiskās dziedniecības līdzekļiem šī sakne ir samērā dārga — 12 dol. par 100 kapsulām vai 4 dol. par vienu unci tinktūras veidā. Šo līdzekli visvairāk pērkot nēģeri un „hipiji".

Atpūtas brīžos K. Kodoliņš lasa latviešu grāmatas un laikrakstus. Sevišķi atzinīgi viņš izsakās par Latvija Amerikā, kuŗu abonē un lasa jau 20 gadus. Kā lielāko uzlabojumu viņš atzīst laikraksta jauno formātu, tas ērti lasāms un viegli pārskatāms. Tiem, kas vēlētos sīkākas ziņas par zāļu tējām vai „jaunības spara" atgūšanu, mūsu tautietis labprāt sniegs tuvākus paskaidrojumus. K. Kodoliņa adrese: P. O. Box 476, Quakertown, PA. 18951, U. S. A.

J. Vairdotis

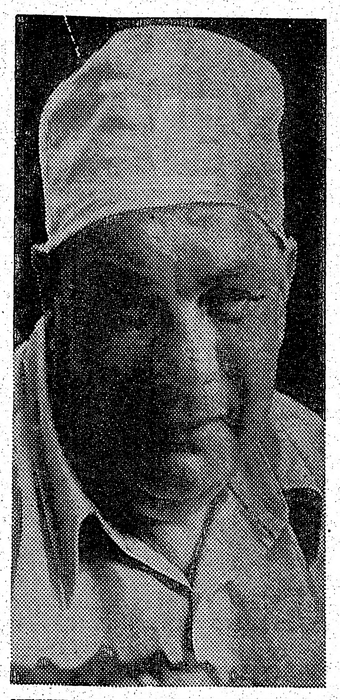

Zāļu tēju vācējs Kārlis Kodoliņš, kas ārstniecības augus sagatavo arī kapsuļu veidā (apakšā). Foto: J. Liģers

St. Vasarājs pārbauda čaklās medus vācējas, kas pret savu kopēju ir gluži miermīlīgas. Foto: V. Cinis

Čaklās Kanadas bites un viņu latviešu kopējs

Toronto latviešu Ziemsvētku tirdziņu stendos ik gadus pie sava galda redzams arī Staņislavs Vasarājs ar savu bišu dravas ražojumiem. Bet medus trauciņi ar uzrakstu „Eagles Nest Apiaries, Hockley Valley, Ont." un citi izstrādājumi dabūjami arī pārējos gada laikos latviešu vaikalos vai tieši pie ražotāja. Sevišķi tiek ieteikti bišu savāktie ziedputekšņi veselības kopšanai ar nosaukumu: „Pollen, nutritional and medical substances", kas satur vairākus B vitamīnus un citas vielas un lietojami ik rītus, ¼—2 tējkarotes ar medu.

St. Vasarāja lauku īpašums „Ērgļu ligzda" pie Oranžvilles latviešiem bija jau pazīstams kā ziemas slēpotava kopš gadiem. Pašlaik St. Vasarājam ir 13 bišu dravas, kas novietotas dažādās vietās ar 400 stropiem. Šeit tiek novietotas arī citur spietošanas laikā sakertās veselīgās bišu saimes. Ja kādam viņa īpašumā nometies bišu spiets, pietiek tikai piezvanīt St. Vasarājam pa tālruni 534-0563 uz Toronto (30 Dewson Street) un viņš spietotājas savāks, tāpat lapseņu spietus, kas ir visnepatīkamākie ar saviem indīgajiem dzēlieniem un no kuŗiem nevar atbrīvoties pat ar uguni un dūmiem. Par šo pakalpojumu gan jāmaksā 10 dolaru, bet māja no lapseņu pūžņa būs atbrīvota. Lapsenes parasti spieto vasaras beigās.

Staņislavs Vasarājs vairāknekā 20 gadu vada arī pazīstamo transportuzņēmumu „Baltic Movers", kas pārvadājis daudzu latviešu dzīves iekārtas, pārceloties uz citu vietu. Taču biškopība ir darbs, kuŗam var arī „piesiet sirdi." x.

Laikrakstam **LATVIJA AMERIKĀ**

125 BROADVIEW AVE., Toronto 250, Ont.

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

- ☐ vienu gadu $21.—
- ☐ 6 mēnešiem $11.50
- ☐ 3 mēnešiem $ 6.—

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

.....

Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

Datums .....

Sākusies materiālu vākšana Raiņa un Aspazijas mūzejam

Raiņa un Aspazijas fonda valdes paziņojums ir kādas senas ieceres piepildījuma sākums. RAF jau ilgus gadus bija iecerējis iekārtot mūzeju Kastaņolā, taču līdz šim sasniegtais ir neliels plaukts Kastaņolas pašvaldības pārvaldes telpās, kur nedaudzie eksponāti saspiesti blakus un dažkārt pat sajaukti kopā ar citām mantām.

Labāku atrisinājumu kavēja nenoteiktais stāvoklis ar Tadei namu, ko īpašnieki gatavojās pārbūvēt un pārdot. Savā laikā latviešu presē izteiktā doma par nama pirkšanu ar trimdinieku saziedotiem līdzekļiem bija tikai iejūsmīgas fantazijas auglis. Pemērotu telpu trūkums nedeva iespējas arī kādai plašākai materiālu vākšanas akcijai, lai gan RAF par tādu bija domājis jau tūdaļ pēc pieticīgās novietnes iekārtošanas. Daļēji jāsaprot arī šveiciešu atturīgā nostāja, jo tiem nebija nekādu priekšstatu, kādā veidā un ar kādiem materiāliem domātais mūzejs tiks iekārtots.

Lieta sāka labvēlīgi risināties, kad Olga Strunke sarunās ar RAF pārstāvi Stokholmā nodeva Raiņa un Aspazijas mūzejam lielu skaitu Niklāva Strunkes atstāto darbu, to starpā Raiņa rakstu illustrāciju oriģinālus un metus, darbus no Raiņa un Aspazijas trimdas zemes. Viņa domāja, ka pārvedot tos uz Kastaņolu, ir pamats lūgt vairāk telpas mūsu vajadzībām. Lugānas un Kastaņolas pārvalžu pārstāvji izrādīja vislielāko labvēlību. Par to nav jābrīnās, jo Niklāva Strunkes dziļi izprastā, uzskatāmos tēlos parādītā Raiņa ideju pasaule sveszemniekiem atklājās kā neredzēta, kaut vai uzreiz pilnīgi nesaprasta burvība.

Ar pašreiz paveikto radies sākums lielam nākotnes darbam. Visu Olgas Strunkes padarīto darbu — rūpes par darbu ielogošanu, nepieciešamiem uzrakstiem latviešu un italiešu valodā, transportu braucienus no Romas uz Lugānu, materiālu šķirošanu, aprakstīšanu un kārtošanu un vēl daudz ko citu — īsos vārdos nemaz nevar aprakstīt.

Raiņa un Aspazijas fonds vērsās pie latviešu trimdas māksliniekiem ar aicinājumu nodot mūzejam Raiņa un Aspazijas attēlus grafikā, zīmējumos un gleznās, veidotus medaļās, skulptūrās un pastmarkās, dekorāciju metus no Raiņa un Aspazijas lugu izrādēm teātros, ar Raiņa un Aspazijas dzeju tekstiem ierunātās un iedziedātās skaņu plates. Nav šaubu, ka trimdinieku rīcībā ir daudz vērtīgu materiālu — retu grāmatu izdevumu, gleznu, fotografiju, vēstuļu un citu. Neturēsim tos mājās, bet sūtīsim novietošanai Raiņa un Aspazijas mūzejā!

Jāpiemin arī Rīgas sūtītie materiāli mūzejam. 1970. un 1971. gadā krievu varas pārstāvji vairākkārt ieradušies Kastaņolā, sūtījuši rakstus un protestējuši pret piemineklja celšanu un citām latviešu trimdas aktīvitātēm Raiņa piemiņas godināšanai. Lai rādītu arī ko pozitīvu, atsūtījuši — adresējot tieši Lugānas pilsētai — dažas Rīgā izdotas grāmatas, fotografijas un citus sīkākus materiālus. Arī pāris Raiņa portretus. Fotografiju un portretu kvalitāte laba un mākslinieciski vērtīga. Ar grāmatām ir dažādi. Tur atrodami arī vērtējumi, kas ir tīrie meli, piem., ka pēc 1934. gada Latvijā neesot iznācis nekas no Raiņa darbiem un tamlīdzīgi „šķiriski" izpaudumi. Šādiem materiāliem, kas tikai apkauno Raiņa piemiņu un latviešu tautu, mūzejā gan vietas nebūs.

Nobeigumā jāsaka daži vārdi nākamiem mūzeja apmeklētājiem. Mūzejā ir arī viesu grāmata, kur apmeklētāji, tuvojušies Raiņa un Aspazijas trimdas zemei, ierakstījuši dziļā pārdzīvojumā teiktus vārdus. Daži savus, citi atkārtojot Raiņa un Aspazijas lielās cilvēcības un pravietisko dzejoļu vārdus, kas tiem tuvi. Piemēram, ieraksts: „Mēs atkal dzimteni redzējām", sasilda arī citus. Diemžēl, ir arī tādi, kas sarakstījuši veselas polemikas pret citiem, skaitījuši naudu un snieguši norēķinus dolaros. Šī grāmata taču nav domāta sarakstei un polemikai.

Priekšmeti Raiņa un Aspazijas mūzejam sūtāmi RAF pārstāvjiem: ASV — O. Akmentiņš, P. O. Box 48, Dorchester, Mass. 02122; Zviedrijā — J. Ritums, Pilvägen 11, 181 61 Lidingö.

Sigma

Pārveidotais Ontario Cilvēku Tiesību Kodeks uzlabo dzīvokļu iegūšanu

Pēc likuma dzīvokļu pieprasītājus nevar noraidīt viņu izcelsmes, ticības, krāsas, dzimuma, nacionālitātes, priekšteču vai izcelsmes vietas dēļ.

Par dzīvokli tiek uzskatīta katra dzīves vieta, izņemot mājas, kur dzīvo īpašnieks ar savu ģimeni un vannas istaba un virtuve tiek lietota kopīgi ar īrniekiem.

Tuvākai informācijai lūdzu rakstiet

Ontario Human Rights Commission
400 University Avenue
Toronto, Ontario. Tel. 965-6841

vai Ministry of Labour birojiem sekojošās pilsētās: Barrie, Hamilton, Kenora, Kingston, Kitchener, London, Ottawa, Peterborough, Sarnia, Sault Ste. Marie, Sudbury, Thunder Bay, Windsor.

Ontario Human Rights Commission
Ontario Ministry of Labour

* * *

AMERIKAS LATVIEŠU TEĀTRIS
Vašingtonas ansamblis
ALFREDA STRAUMAŅA luga

Tagad ir citādi

Izrādē piedalās: Hilda Prince, Anda Uršteina, Daina Muceniece, Osvalds Uršteins, Rūdolfs Mucenieks, Vilnis Baumanis. Režisors: Osvalds URŠTEINS, dekorātore: Ilze FREIVALDE-LOXLEY.

VIESIZRĀDES

MONTREALĀ —
piektdien, 22. sept., pl. 7:30 vakarā
Loyola College — F. C. Smith Auditorium.
Ieejas kartes iepriekšpārdošanā pie E. Lasuma, tel. 482-7964 un pie R. Zilkalna, tel. 634-1206.

HAMILTONĀ —
sestdien, 23. sept., pl. 8:00 vakarā
Scott Park Secondary School Auditorium, King St. East.
Ieejas kartes iepriekšpārdošanā pie E. Gulbja, 136 Emerson Street, Hamilton, Ont., tel. 529-2414.

TORONTO —
svētdien, 24. sept., pl. 2:00 pēcp. un pl. 6:00 vakarā
Bickford Park High School, 777 Bloor St. W.
Ieejas kartes $5, $4, $3, skolēniem un pensionāriem puscenas, iepriekšpārdošanā DV grāmatnīcā, Latviešu namā, 491 College St., tel. 921-7121, no pl. 12—8 vakarā, pēc 15. septembŗa arī sestdienās no pl. 9—1 pēcp., izrādes dienā — stundu pirms izrāžu sākuma pie ieejas.

Latviešu grāmatu un preses skate Frankfurtē

Latviešu preses b-bas Vācijas valdes kopas uzdevumā kopas sekretārs lietvedis Andris Aucinieks - Sīlis piesūtījis latviešu organizācijām, apgādiem, laikrakstiem un žurnāliem brīvajā pasaulē šādu aicinājumu:

Latviešu avīžniecība šogad atzīmē 150 gadu pastāvēšanu. Šis gads ir arī izsludināts par Latviešu valodas gadu. Pasaules mērogā 1972. gads nosaukts par Starptautisko grāmatu gadu. Šai sakarā Latviešu preses biedrības Vācijas kopa pieteikusi latviešu grāmatu un preses skati 24. Internacionālajā grāmatu mesā Frankfurtē pie Mainas no 26. septembŗa līdz 3. oktobrim un noīrējusi stendu uz LPB Centrālās valdes vārda.

Par mesas nozīmi latviešu kultūrālo un nacionālpolitisko centienu sekmēšanā esam jau norādījuši mūsu rakstā pirms 4 gadiem, kad piedalījāmies mesā Latvijas valsts 50. gadskārtā. Mūsu cerības toreiz attaisnojās — pie mums nāca ļaudis no visas pasaules, par mums interesējās, par mums runāja. To apliecina daudzie ieraksti dažādās valodās mūsu viesu grāmatā. Sevišķa interese bija par latviešu vārdnīcām un notīm. Pieņēmām daudz pasūtinājumu uz „Latvia country and people" un grāmatu par leģionāru izdošanu zviedru valodā, kas lielāko tiesu aizgāja uz Somiju. Tātad mums pašiem ne pie viena nav jāiet, bet novietojoties vienā punktā, visi nāk pie mums!

Arī šogad esam dabūjuši ļoti labu vietu, 6. hallē, kur tuvumā atradīsies ap 40 tautu kopskate Grāmatas par grāmatām (Books about books). Mūsu stenda numurs ir 9774. Esam paredzējuši novietot baltu „afišas stabu", pie kā piestiprināt Latviešu Avīžu 1822. g. 1. n-ru un red. Vatsona attēlu, kā arī visu trimdas laikrakstu pirmās lappuses (vismaz galvas) un brīvajā Latvijā iznākušo laikrakstu galvas. Tur atradīsies arī žurnāli.

Financiāli latviešu preses un grāmatu reprezentēšanu mesā jau atbalsta LNF Zviedrijā, Vācijas LCK, ALA, LPB Centr valde, LPB Vācijas kopa un Frankfurtes un apkārtnes ev.-lut. draudze. Taču visu izdevumu segšanai, ieskaitot atlīdzību un uzturu, kā arī ceļa naudu studentiem, kuŗi mesā dežūrēs, vēl nepieciešami līdzekļi un plašākas sabiedrības atbalsts. Tādēļ LPB Vācijas kopa lūdz neatteikties no šī latviešu reprezentācijas pasākuma financiālas atbalstīšanas.

Nauda iemaksājama LPB Vācijas kopas sekretāra - lietveža A. Sīļa - Aucinieka pasta čeku kontā (Postscheckkonto- Nr. 35093, PSA Karlsruhe, A. Sīlis, Rüsselsheim), bet čekus sūtīt viņam uz šādu adresi: A. Sīlis, Danziger Str. 17, D-6090 Ruesselscheim /Main, W — Germany).

LABĀ RAJONĀ
PĀRDODAMA
DUBULTĶIEĢEĻU
SAVRUPMĀJA.
10 lielas istabas (2 virtuves) un saulestelpa. Eļļas—ūdens apkure. Garāža.
Ofertes š. av. kant. uz „MĀJA".

3 nemēbelēti dzīvokļi
izdodami Haiparka rietumos, laba satiksme. Pirmajā stāvā — 4 istabas — $140; otrā — tas pats; trešajā — 2 lielas istabas — $85. Katrā dzīvoklī ir virtuve ar parasto iekārtu (plīts, ledusskapji u.t.t.). Garāža un vieta parkošanai. Zvanīt — no pl. 1 līdz 8 vak. — 767-4466, izņemot svētdienas un pirmdienas.

GRUPU LIDOJUMS UZ
22. AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU KULTŪRAS DIENĀM
— 1972. ADELAIDĒ
no 1972. g. 16. dec. — 1973. g. 7. janvārim.
Maršruts: Jaunzēlande, Austrālija un Fidži salas.
Ar mazu piemaksu Havaju salas.
No TORONTO US $ 1399
VANCOUVER, US $ 1289.00
NEW YORK, CHICAGO, LOS ANGELES, SAN FRANCISKO, SEATTLE
Pieteikties pie:
LATVIAN VACATION CLUB
c/o H. KAPA,
12636 S. E. 161st Street,
Renton, Wash. 98055 USA.

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI
- **VIZĪTKARTES**
- **IELŪGUMI**
- **BIĻETES**
- **VĒSTUĻU GALVAS UN APLOKSNES**
- **GRĀMATAS**
- **KALENDĀRI**
- **MĒNEŠRAKSTI**
- **AVĪZES**
- **UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI**

VEICAM
- **LAIKUS**
- **LABI**
- **UN PAR MĒRENĀM CENĀM**

vienā no lielākām latviešu akciju sabiedrībām Kanadā

amber
PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE., TORONTO 250, ONT.
(416) 466-1514

Ja esat nodomājuši iegādāties jaunu 1972. gada automašīnu,
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS
Chevrolet - Chevelle - Camaro
Oldsmobile - Chevy II - Vega
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE **Tālr. HO 6-1131**
Robertson Motors Ltd.
1555 Danforth Av., Toronto 6.

LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont. tālr. 533-2837

RELIĢISKĀ DZĪVE

Labais un skaistais

Ja jūs man jautātu, kāds cilvēks ir labs cilvēks — pēc manām domām, es tā atbildētu: Labs cilvēks ir tāds cilvēks, kas dara labus darbus.

Bet kādi darbi ir labi darbi? Viens un tas pats darbs var būt labs un nelabs. Vienā dienā mani uz ielas var apstādināt divi lūdzēji, un kā viens, tā otrs no viņiem prasa man vienu dolaru. Viens no šiem lūdzējiem var būt godīgs cilvēks, otrs negodīgs lūdzējs. Viens stāsta jums, ka viņš ir izsalcis. Labi, jūs aicināt viņu sev līdz uz kafejnīcu un solāt viņam izmaksāt brokastis vai pusdienas, atkarībā no dienas laika. Lūdzējs tad teic jums, ka viņam ir izsalcis biedrs tepat ap stūri, vai viņš drīkstētu arī to paaicināt līdz. Lai notiek. Jūs noskatāties ejošajam lūdzējam pakaļ, redzat, ka viņš aiziet ap stūri, bet — nenāk vairs atpakaļ. Ja jūs tādam būtu iedevuši dolaru, jūsu labais darbs patiesībā būtu nelabs darbs, jo jūs nekad nezināt, kur un kā viņš iztērā jūsu doto dolaru. Un varbūt ka viņam ir vairāk dolaru nekā jums!

Otrs dolara lūdzējs ir priecīgs iet jums līdzi kafejnīcā. Jūs skatāties, kā pazūd maizes šķēle pēc šķēles, zupas bļodiņa tiek iztukšota līdz pēdējai lāsītei un kafijas tasē nepaliek ne piliena kafijas. Viņš jums pateicas, un jums paliek apziņa, ka jūs esat padarījuši labu darbu.

Bet starp vienu labu darbu un otru labu darbu var būt liela starpība. Tai laikā, kad Jēzus dzīvoja, pasaules valoda bija grieķu valoda, un tā bija valoda ar dažādām niansēm. Mūsu Jaunā derība ir uzrakstīta grieķu valodā, un grieķiem bija divi vārdi, ar kuriem viņi apzīmēja labumu un labus cilvēkus. Viens no tiem vārdiem bija „agatos", latviski labs, un otrs vārds bija „kalos", latviski „skaisti labs". Jaunā derībā lietots ne pirmais, bet otrais.

Jēzus tā teica: „Lai jūsu gaisma spīd cilvēku priekšā, ka tie redz jūsu labos (kalos, skaistos) darbus, un par tiem lai tie godina jūsu Tēvu, kas ir debesīs." (Mat. ev. 5:16.) Labs darbs no skaista darba atšķiras ar to, ka labais darbs pievērš skatītāju uzmanību pie labā darba darītāja, bet skaistā darba darītājs bieži pazūd, tā kā neviens nezina, kas šo darbu darījis.

Labi cilvēki var būt pat „nēpievilcīgi". Tie jums „nobērs" priekšā visus baušļus un citas labas pamācības un pateiks — tā un ne citādi. Un ja nepiekritīsit, viņi no jums novērsīsies!

„Skaisti cilvēki" un „skaisti darbi" būs vienmēr pievilcīgi. Skaistu darbu darītājs bija Jēzus. Viņš šajā ziņā ir mūsu paraugs. Kad pie Jēzus atveda slimus un ļaunu garu apsēstus cilvēkus, Viņš tādiem teica: „Tavi grēki ir piedoti, celies un ej uz mājām!" Jēzus darbi bija „kalā", skaisti. Viņš palīdzēja cilvēkiem un nekad neprasīja, kas man par to būs?

Par visiem mūsu darbiem var būt tikai viens kritērijs: Vai mani labie (skaistie) darbi pagodina mani pašu jeb vai tie pagodina Dievu?

Mīlējiet savus ienaidniekus

Tie ir Jēzus vārdi un kā tādi tie pieder pie reliģiskās dzīves. Ienaidnieka mīlēšana nav nekāds joks.

Divi kaimiņu zēni sakāvās, un viens no tiem, kas bija visvairāk cietis šajā cīņā, gāja sūdzēties savai mātei, kā tas mēdz parasti notikt. Māte negāja ārā bārties, ko zēni parasti sagaida no savām mātēm, bet iedeva savam zēnam lielu sārtu ābolu un lika cīņā cietušajam to aiznest savam pāridarītājam un — uzaicināt to līdzi uz svētdienas skolu, jo bija svētdiena.

Protams, sasistais „es" ilgi pretojās un negāja pie kaimiņu zēna ar sārto ābolu. Pēdīgi tomēr, asarām birstot, viņš aizgāja ar ābolu līdz kaimiņu zēna durvīm. Cik ilgi viņš tur stāvēja ārpusē, nav zināms, bet pēc kāda laika viņš atnāca atpakaļ bez ābola un smaidīdams teica mātei, ka kaimiņu sētas zēns apsolījis iet līdzi uz svētdienas skolu...

„Mīlējiet savus ienaidniekus," sacīja Jēzus.

Mēs dzīvojam no pagātnes

Šis gads mums ievērojams tai ziņā, ka 450. gadskārta, kopš reformācijas balss atskanēja Rīgā. Par to jāpateicas Andrejam Knopkenam, Sv. Pēteŗa baznīcas kapellānam, kas 1521. g. vasaras beigās atbrauca no Vācijas ar Bugenhāgena sagādāto Melanchtona ieteikuma vēstuli. Īstenībā jau tai pašā gadā viņš nekavējās sludināt evaņģeliskā garā, par ko liecina arī viņa priekšlasījumi par Romiešu vēstuli. 1522. g. Vasarsvētkos tam sekoja disputācija Sv. Pēteŗa baznīcā, kuŗā satikās evaņģeliskie ar katoļiem. Knopkens tajā uzstājās ar 24 tēzēm, ko var uzskatīt par pagrieziena punktu virzienā uz luterānismu.

Šoreiz mums jāapstājas pie citas baznīcas vēsturē nozīmīgas personības — Brēmenes Ādalberta, no kuŗa nāves š. g. 16. martā piepildījās 900 gadu. Ir taisnība, mūsu zemē par baznīcas sākumu vēsture runā tikai kādus simts gadus vēlāk (1184. g. Meinhards uzceļ baznīcu Ikšķilē; 1199. g. ierodas bīskaps Alberts; 1211. jaundibinātajā Rīgā sāk Doma baznīcas būvi). Taču arī Ādalberta laikā Baltijas zemēs nebūt nav nekādas „terra incognita", un, nerunājot par citām varbūtībām, ir norādījumi, ka 1070. g. Igaunijā jau stāvēja pirmā baznīca, kuŗas cēlēji laikam nākuši no Skandinavijas zemēm, un tikai 50 gadus vēlāk pie Sigtūnas bīskapijas (Zviedrijā) pieskaita arī apgabalus Igaunijā.

Baznīcvēsturnieks Heusi (Heussi) ap 1000. gadu dzimušo Brēmenes Ādalbertu apzīmē par spīdošāko personību vācu baznīcas izvirzīšanās periodā šajā laikā. 1043. gadā Ādalberts sekoja Brēmenes un Hamburgas archibīskapa amatā „ziemeļu apustulim" Sv. Ansgaram (miris 865. g.), kas jau 9. g. simt.. pirmā pusē bija no Hamburgas, bet vēlāk Brēmenes vadījis misijas darbu Skandinavijā. Tam netrūka panākumu: ap 947. g. Dānijā bija nodibinātas jau trīs bīskapijas. Savukārt Anglijā kristītie vīkingi, atgriežoties Zviedrijā, atjaunoja jau Ansgara pasākto zviedru misionēšanas darbu, kam 1008. g. sekoja ķēniņa Olafa kristīšana. Kad dāņu ķēniņš Knuts Lielais (1014. — 1035.) bija iekaŗojis lielu daļu Anglijas — un valdīja arī pār Norvēģiju — Skandinavijā rosīgi darbojās anglosakšu misionāri. Brēmenes Ādalberta plānos bija patriarchāts Hamburgā visām ziemeļu zemēm, no šī centra koordinējot un vadot misionēšanas darbu arī austrumu virzienā. Šī iecere sniedzās tik augstu un tālu, ka Romas kūrijai tā nebija pieņemama. Taču, kā Heusi atzīmē, 11. g. s. piecdesmitos gados Ādalberts, būdams arī aizbildnis mazgadīgajam Heinricham IV, no Brēmenes valdījis kā „īsts Ziemeļjūŗas ķēniņš", kuŗa garīgā pakļautībā — un vēl vairāk — bez Skandinavijas bija Orkniju salas, Islande, Grēnlande un Vinlande (normaņu atklātais Ziemeļamerikas krasts, ko vēlāk atkal aizmirsa). Arī vendu zemēs misijas darbs sekmējās; tajā Ādalberts bija sabiedrojies ar vendu hercogu Gotšalku, kas pūlējās pievērst kristīgai ticībai slavu tautiņas uz austrumiem no Oderas. Bet 1066. g. vendi Gotšalku nogalināja; tai pašā gadā Ādalbertam bija jāaiziet no sava amata. Par daudz baznīcā bija politikas, un politika par daudz sasaistījusies ar baznīcu. Kristus šo kādinājumu izturēja; Viņa ļaudīm Viņa baznīcā tas vienmēr nav pa spēkam.

Nenoliedzami tajā laikā tādās dimensijās plānots kristiānizēšanas darbs arī nebija iespējams bez zināmas sabiedrosanās ar laicīgo varu un politisku rīcību, kas no tās izrietēja. Bet — arī mūsu tik „apgaismotais" laikmets Dieva mērķus jauc ar cilvēku mērķiem: vai citādi Dieva vārdā sludinātu „revolūcijas teoloģiju" un nodarbotos ar politisku mesiānismu? Kādu spriedumu par to reiz dos nākotne, ja šis ūtopijas cilvēce pārdzīvos?

Brēmenes Ādalberta grandiozās ieceres nepiepildījās — patiesi, tās vairāk, laikam, izcēla cilvēka prātu, ne Dieva gribu — bet Ziemeļvācijas pilsētas, kam piederēja tik liela loma viņa plānos, tomēr ir iegājušas vēsturē, palikdamas tiklab kā krusta, tā ieroču nesēju priekšpostenis virzienā uz ziemeļiem un austrumiem, arī uz mūsu zemi.

Ir vienmēr iebilsts, ka kristietība pie mums atnākusi ar „uguni un zobenu", un mēs tiešām neesam tik naivi, lai nesaprastu, ka ne vienmēr tās sludinātāji vadījās tikai no ideāliem kristīgiem motīviem. Un tomēr šī runāšana ir patiesības simplificējums, jo vienmēr un visam, ko dara cilvēks, nāk līdz cilvēka kļūdas un nepilnības. Tas nav citādi arī Kristus baznīcā un draudzē, tas nav citādi nekur pasaulē. Beidzot, kas uz mums attiecas, no vēstures distances jo droši var tagad sacīt: ja simts gadus pēc Brēmenes Ādalberta nāves, 12. gadsimtam beidzoties, mūsu zemē pie Daugavas ietekas nebūtu izkāpis no kuģa Brēmenes Alberts, drīz tai pašā vietā savu atbalsta punktu būtu ierīkojuši austrumi. Vai tādā gadījumā šobaltdien mēs vēl kāds runātu latviski?

Dieva ceļi ir brīnišķīgi, un Viņš vēl var darīt labu arī tur, kur cilvēks izdarījis nelabi un nepareizi. Katrā ziņā, ja mums mūsu vēsture nav vienaldzīga, tās ietvaros jādod sava vieta arī Brēmenes Ādalbertam.

J. S.

LŪDZU KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas
raidījumu 17. gadagājumā
radio
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no
pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs
(vilnis 1270)
Informācija — tālr.
Toronto 261-4218.
Adrese: 106 Dorset Rd.
Scarboro, Ont. A. Lakšmanis

Dievkalpojumi

Kanadas baznīcās

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

27. augustā plkst. 6 vakarā — archibīskaps A. Lūsis.

3. septembrī plkst. 11 rītā — — archibīskaps A. Lūsis.

10. septembrī plkst. 11 rītā— Kapu Svētki Jorkas kapsētā.

17. septembrī, plkst. 11 rītā — archibīskaps A. Lūsis.

24. septembrī, plkst. 11 rītā — mācītājs M. Ozoliņš.

1. oktobrī, plkst. 11 rītā Pļaujas Svētku dievkalpojums — mācītājs Ā. Čops. Dievkalpojumam sekos draudzes pēcpusdiena.

8. oktobrī — Kopbaznīcas svētdiena. Mācītājs M. Ozoliņš.

15. oktobrī — plkst. 11 rītā — mācītājs Ā. Čops. Dievkalpojumam sekos filmas izrāde bērniem un Svētdienas skolas skolotāju un bērnu vecāku apspriede.

22. oktobrī, plkst. 11 — archibīskaps A. Lūsis. Svētdienas skolas darba atsākšana.

29. oktobrī, plkst. 11 rītā — Ticības atjaunošanas svētki. Archibīskaps A. Lūsis. Jauniešu grupas nodarbības (14—15 g. v.) plkst. 10 rītā. Svētdienas skola plkst. 10.30. Iesvētes mācība — pēc dievkalpojuma.

Jauniešiem, kas grib iesvētīties 1973. g. maijā, jāpiesakās līdz 22. oktobrim.

Sv. Jāņa draudzes Svētdienas skolas skolotāju apspriede notiks 14. septembrī plkst. 8 vakarā dievnama sanāksmju telpās.

Māc. Ā. Čops, 38 Balaby Cr., Don Mills, tālr. 449-4087; Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

Jūlija un augusta mēnešos mācītājs Andreja baznīcā būs nerēgulāri. Vajadzības gadījumā zvanīt: dzīvoklī 449-4087; Sidrabenē: 1-878-9016.

27. augustā pl. 11 dievkalpojums Sidrabenē. Piedalās draudzes koris A. Purva vadībā. Šis dievkalpojums notiek Sidrabenes lielsarīkojuma ietvaros.

10. septembrī pl. 11 Kapu svētki.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

Sestdien, 26. augustā, plkst. 7 vakarā dievkalpojums Sv. Barnabas baznīcā.

27. augustā plkst. 11 no rīta dievkalpojums Tālavā.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

27. aug. pl. 7 vakarā dievkalpojums baznīcā.

3. sept. dievkalpojums Tērvetē pl. 11 no rīta.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

27. augustā dievkalpojums baznīcā plkst. 8 vakarā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze, 18. Victoria Avenue South.

27. augustā pl. 5 pēcp. dievkalpojums.

Vai esi gatavs sastapties ar Dievu?

1956. gada 30. jūnijā divas pasažieŗu lidmašīnas pacēlās gaisā kādā Losandželosas lidlaukā ar 3 minūšu gaŗu starpbrīdi. Abas lidmašīnas ielidoja Ziemeļarizonas pērkona negaisa joslā un pazuda tumšajos mākoņos. Pēdējā informācija, kādu noraidīja viena no šīm lidmašīnām, bija trīs vārdi: We are going... (mēs lidojam), un pēc tam klusums. Izrādījās, ka abas lidmašīnas tumšajos mākoņos bija sadūrušās un 128 cilvēki aizgāja satikt savu Dievu.

Starp šiem 128 pasažieŗiem bija kāds 12 gadus vecs zēns, kas kādā kritienā bija pārlauzis abas kājas un tagad lidoja uz Čikagu veseļoties pie sava tēvoča. Viņš aizgāja satikties ar Dievu.

Tur bija kāda ģimene ar 2 meitiņām, 10 gadu un 6 gadu vecumā. Šī ģimene lidojusi uz Kanzas pilsētu, lai pastāstītu saviem draugiem, ko visu viņi bija redzējuši Disnejlandē. Visi četri aizgāja satikties ar Dievu.

Lidotāju kapteinis Džēms Vormaks (James Wormack) pirmais aizsniedza katastrofas vietu savā helikopterā. Viņš esot izteicies, **ka kritiens no 20.000 pēdu augstuma dodot pietiekami daudz acumirkļu pārdomāt visu savu dzīvi. Lidmašīnas katastrofu pārdzīvojuši cilvēki (kas ir rets brīnums) zina stāstīt, ka viņi redzējuši savu dzīvi kā kādā kaleidoskopiskā panorāmā. Lai nu šā vai tā, bet tādos gadījumos vairs nav laika nedz nožēlot, nedz ko izlabot.**

Mēs teiksim, šie piemēri neattiecas uz mums, mēs neesam lidojuši un nedomājam lidot, tādēļ mums tādas briesmas nedraud. Pareizi, bet bez kādām briesmām, gultā guļot, tu vari nepamosties jaunā rītā. Te nav svarīgi mūsu kauli, audi, asinis, kas rit asinsvados, bet runa ir par mūsu nemirstīgajām dvēselēm, tās dzīvos, un tās parādīsies Dieva priekšā.

Vai esi gatavs sastapties ar Dievu?

L. LUNSKY

OPTIĶIS

Atvērts no pl. 9.30—6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos.
470 College St., Toronto.
Tel. 921-3924

Daugavas Vanagu nams 125 BROADVIEW AVE. **Tel. 465-5225**

PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI

Daugavas Vanagu klubs

atvērts biedriem un viesiem
no pirmd. līdz piektd. **no pl. 12 dienā — 1 naktī,**
sestdienās no pl. 12 — 1 naktī,
svētdienās no pl. 12—9 vakarā

DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRA IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

Mums ir krājumā

METALLA NAUDAS KOLLEKCIJAS, VISĀDAS GODA ZĪMES (MEDAĻAS), SKAŅU PLATES UN GRĀMATAS.
Viss līdz 1941. gadam.

L. GOLDBERG,
2000 Antwerpen,
Belgielei 50. Belgium.

R.S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
Ātrās palīdzības mašīnas
jūsu rīcībā 24 stundas
221-1159

kas? kur? ko?

Town & Country R. E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

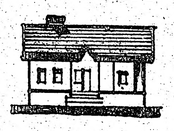

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246

Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

J. Babre — Gaisma no austrumiem	$4.00
A. Erss — Muižnieki, rom.	$5.00
L. Zariņa — Sārkanā migla	$8.50
A. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$2.50
A. Jansons — Koklēšana	$3.00
A. Eglītis — Es nepievienojos, romāns	$6.50
I. Grebzde — Meitene un puķes, romāns	$6.00
Latviešu karavīrs Otrā pasaules kara laikā, 2. d.	$11.00
J. Rainis — Uguns un nakts, daudzkrāsainām gleznu reprodukcijām	$7.00
A. Dziļums — Lai neaizmirstam (leģ. d. gr.)	$4.00
Prof. A. Spekke — Vecākie latvju tautas apģērba zīmējumi	$2.00
A. Platbārzdis — Latvijas nauda	$15.00
A. Voitkus — ČETRI SIMTI, rom.	$6.50
J. Jaunsudrabiņš — SIRMĀ GRĀMATA	$5.50
Latviešu kultūras dienas Austrālijā 1951—1970	$9.00
Janis Gailis — 30 daudzkrāsainas gleznu reprod.	$25.00
K. Hamsuns — Bads, rom.	$5.50
J. Lejiņš — Mana dzimtene	$7.50
P. Ērmanis — Pelēkā puķe, dzejoļi	$6.50
G. Grīslītis — Varavīksnes lokā, dzejoļi	$3.50
H. Biezais — Kristiānisms laikmetu maiņā	$3.50
K. Hamsuns — Vēstules Marijai	$5.80
E. M. Remarks — Ēnas paradīzē, rom.	$7.00
J. Zariņš — Kāvu gados, kara atm.	$6.50
U. Sepenens — Marku un viņa cilts, rom.	$6.50
A. Bērziņš — Tāls ir ceļš atpakaļ uz dzimteni	$7.00
A. Dziļums — Vienas vasaras zieds, rom.	$5.00
J. Rudzītis — Starp provinci un Eiropu	$6.50

Pasūtījumus adresējiet
Daugavas Vanagu grāmatnīcai
491 College Street, Toronto 174, Ont.
Telefons: 921-7121

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZIRĒ TELPAS
sarīkojumiem ● viesībām
● klāj viesību galdus ●
Tel. 922-2931

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
RONCESVALLES CHAPEL
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
YORK CHAPEL
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās

FOTOGRAFS

A. Liepiņš

Don Mills
449-2853
45 Valley Woods Rd.
STE. 39

piedāvā laipnus pakalpojumus, arī fotografējot aicinātāja dzīves vietā.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Miķelsone***

LASIET

KATRA LATVIEŠA LAIKRAKSTU
LATVIJA AMERIKĀ
KAS TAGAD IR PĀRVEIDOTS PAR VIENU NO LABĀKIEM LATVIEŠU LAIKRAKSTIEM BRĪVAJĀ PASAULĒ

PIEPRASIET

BRĪVEKSEMPLĀRU PA TĀLRUNI (416) 465-7902
VAI PA PASTU:
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD.
125 BROADVIEW AVE.
TORONTO 250, ONTARIO, CANADA.

PASŪTINIET LATVIJA AMERIKĀ UZ

☐ 3 mēnešiem $ 6.—
☐ 6 mēnešiem $11.50
☐ vienu gadu $21.—

M., Mrs., Miss. .....
Adrese .....

IETAUPIET $6.- (sešus dolarus)

Pasūtinot Latviju Amerikā diviem abonentiem ar vienu pasūtinājumu uz vienu gadu tikai par **$36.- dolariem.**

Mr. Mrs. Miss. ..... *Mr. Mrs. Miss.* .....
Adrese ..... *Adrese* .....

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.

Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televizijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.

Ātra apkalpe ■ Slēgts trešdienās ■ Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9 — 5 pēcp.

BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont., tālr. LE 1-3098

Kanadas lielākais un labākais speciāli
EIROPIEŠU DELIKATEŠU UN GAĻAS VEIKALS
tip-top MEATS
DELICATESSEN
plaša izvēle, visiabākā kvalitāte par mērenām cenām.
Katru nedēļu kaut kas sevišķs
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Ave. / Don Valley Parkway
(Queen Elizabeth un Highway 27)
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS

Uz spēles ir vairāk...

(Turpinājums no 1. lp.)

viņa oponentu. Niksona palikšanu Baltajā namā nākamos četrus gadus varot pārtraukt tikai pēkšņa nāve.

Zīmīgi runā arī par atentāta iespējām. Atentāti ir vieni no pēdējo gadu amerikāņu politiskās dzīves traģiskākiem pavadoņiem. Aizvadītajos trīs gados pret Niksonu esot plānoti vairāki atentāti. Daļa no šiem neīstenotiem atentātiem vienkārši noklusēta, daļa bijusi sensāciju kārās preses izpušķoti nenozīmīgi starpgadījumi, bet vairākos gadījumos prezidents tiešām bijis apdraudēts. Lai pieminam tikai Alabamas gubernātora Vollesa sašāvēja Bremnera atzīšanos, ka viņš šā gada pavasarī devies uz Otavu, lai nogalinātu tur prezidentu Niksonu, kas tajā laikā apspriedās ar Kanadas ministru prezidentu Trudo. Pieminams, ka Miami kongresa laikā miera un kārtības nodrošināšana vien izmaksās 2—3 milj. dolaru. Pat demokratu partijas kongress, kurā bija samērā maz demonstrantu, drošības iestādēm izmaksāja 2 milj. dolaru vai caurmērā 1000 dol. par katra demonstranta „paturēšanu acīs".

Dažādu novirzienu marksistu, pacifistu, radikāļu un vienkāršu dienas zagļu koalicija pieteica gan „simboliskas demonstrācijas" kongresa laikā, kuŗās varas darbiem nebūšot vietas, bet jāšaubās, vai pieminētā koalicija turēs vārdu. Jau kongresa priekšvakarā, kad Fonteneblo viesnīcā sāka pulcēties prominentākie republikāņi, demonstrantu bars uzbrukā delegātiem un viņu pavadoņēm, sadedzināja viesnīcas priekšā ASV karogu, spļāva uz gaŗāmbraucošām republikāņu automašīnām un piekāva arī vairākus bezpartejiskus skatītājus. Kārtības sargi ar šiem „miermīlīgajiem demonstrantiem" galā vieni netika, un bija jāpieaicina papildspēki. Runā, ka lielāko pārsteigumu demonstranti gribot sagādāt laikā, kad kongresā akceptēšanas runu teiks prezidents Niksons.

Demokratu partijas vēlēšanu platformas autors šogad ir senātors Mekgāverns. Visiem jau zināms viņa solījums kapitulēt Vietnamā 90 dienās pēc Niksona izspiešanas no Baltā nama. Senātors Mekgaverns paredzējis Saigonā radīt koalicijas valdību ar komūnistiem. Tāpēc nav brīnums, ka Hanoja visas savas cerības liek uz viņu. Mekgaverns Vietnamas konflikta atrisināšanu diendienā turpina tikai sarežģīt.

Prezidenta Niksona uzticības vīra Kisingera negaidītais ceļojums uz Saigonu deva vielu spekulācijai, ka līdz republikāņu partijas kongresam Niksonam izdosies pielikt punktu Vietnamas karam. Jāšaubās, vai šai spekulācijai ir pamats. Niksons ir turējis vārdu. Gandrīz pusmiljona amerikāņu karavīru ir atstājuši Vietnamu un tajā pašā laikā Saigona nebūt nav padota Hanojas žēlastībai. Amerikāņu gaisa spēki ir faktiski salauzuši Hanojas militārā mugurkaula potenciāli.

Lielu brēku presē sacēla Lindona Džonsona administrācijas loceklis Ramzijs Klarks, apgalvojot, ka Hanojas apmeklējumā viņš konstatējis amerikāņu lidmašīnu nodarīto postu Ziemeļvietnamas apūdeņošanas aizsprostiem. Te jāpiezīmē, ka šajā mēnesī, atceroties Otra pasaules kaŗa drāmatiskos notikumus, Savienoto Valstu ziemeļu kaimiņu zemē Kanadā godināja vecos kaŗa lidotājus, kas izpostīja vāciešu ūdensceļu aizsprostus Rūrā un Vestfālē. Kā gan lai izskaidro, ka tanī pašā laikā amerikāņu lidotājus, kas varbūt bez nolūka ir nodarījuši zaudējumus dažiem komūnistu aizsprostiem Hanojas tuvumā, nodēvē par kaŗa noziedzniekiem, pie tam visu vainu uzveļot uz prezidenta Niksona pleciem?

Priekšā stāvošajā vēlēšanu kampaņā, kā jau visās politiskās kampaņās, šķīdīs dubļi, baltie cimdi būs novilkti un kā republikāņiem, tā arī demokratiem pie rokas būs darvas pods, ar kuŗu notriept savu pretinieku. Ka tas tā, to liecina republikāņu partijas kongresa priekšvakarā publicētā deklarācija: „Demokratu partiju 1972. gadā ir sagrābusi radikāļu kliķe, kuŗai neinteresē mūsu valsts pagātne un kas var sagādāt mums drūmas nākotnes izredzes. Tādēļ mēs aicinām draugus arī no citiem politiskiem nogrupējumiem pievienoties mūsu koalicijai kopīgam progresam. Mēs kopīgi noraidīsim jaunā kreisā spārna ieteiktās aplamības. Mēs aicinām turpināt celt mūsu valsts labklājību un spēku, pamatojoties uz pārbaudītiem prezidenta Niksona sasniegumiem."

Savienoto Valstu satversmē sava nozīme ir prezidentam, sava tautas vietnieku namam un sava senātam. Nākamajos pāris mēnešos neizšķirsies tikai tas vien, vai prezidents Niksons paliks Baltajā namā vēl nākamos četrus gadus, bet ne mazāk svarīgs ir fakts, kuŗai partijai būs vairākums tautas vietnieku namā un senātā. Ja Niksons novembrī uzvarēs ar milzu balsu vairākumu, tad var gadīties, ka abās likumdošanas iestādēs republikāņi no mazākuma pārvērtīsies par vairākuma partiju. Ja tas tā notiktu, tad nākamie četri gadi būs Niksona īstie valdīšanas gadi. Patlaban, kā zināms, kā senātā, tā tautas vietnieku namā demokratiem ir vairākums.

Priekšā stāvošajās vēlēšanās neizšķirsies tikai Vietnamas liktenis. Uz spēles ir daudz kas svarīgāks, un tas ir ne vairāk, ne mazāk — vai Savienotās Valstis paliks brīvās pasaules vadītājas priekšpulka pozicijā, vai arī pielaidīs šī gadsimta lielāko politisko kļūdu un iekāps līdz kaklam kopā ar Mekgaverunu izolācionisma purvā. Tas, par ko skaistos vārdos šodien runā Mekgaverns, nav ne reformas, ne ūtopijas. Tas ir nepārprotams tuvredzīga izolācionisma evaņģelijs.

Labi, ka vēlēšanās brīvā valstī beidzamo vārdu saka tauta. Un tautas balss esot Dieva balss.

Aleksandrs Ķegumnieks

Kanadas ārlietu ministrs Šārps Pekingā

Kanadas ārlietu ministrs Šārps 10 dienu Ķīnas apmeklējumā 21. augustā Pekingā atklāja Kanadas tirdzniecības izstādi, pārējo laiku pavadot sarunās ar Ķīnas vadītājiem. Ārlietu ministru viņa ceļojumā pavada 23 kanadiešu žurnālisti. Pirmā pieturas vieta bija Dienvidķīnas pilsēta Kantona, iebraucot pa dzelzceļu no Hongkongas. Kantonas apgabalam ir ciešas saites ar Kanadu. Pirms 100 gadiem no šī apgabala izceļoja vairāk nekā 100.000 ķīniešu — kūliju ar savām ģimenēm, kas bija nodarbināti pie pirmā transkontinentālā dzelzceļa izbūves rietumu krastā. No turienes dekādes laikā ķīnieši izklīda pa visām Kanadas lielākām pilsētām, kā Toronto un Montreālu, nodibinot savas kolonijas.

No Kantonas ārlietu ministrs Šārps izlidoja uz Ķīnas galvaspilsētu Pekingu, kur satikās sarunās ar Ķīnas ārlietu ministru Čipengfeju, tajās pašās telpās, kur pirms mēneša ASV prezidents Niksons iesāka sarunas ar premjērministru Čuenlaju. Ārlietu viceministrs Čiaokuanhua norādīja, ka Šārps pārgulējis tajā pašā gultā, valdības oficiālā viesu namā, kur Apv. nāciju ģenerālsekretārs Valdheims, kas pirms dažām dienām pabeidza savu 5 dienu apmeklējumu Ķīnā.

Abu valstu ārlietu ministru galvenais apspriežu temats bija vispārēja atbruņošanās. Kanadas ārlietu ministrs Šārps ierosināja Ķīnu pievienoties pārējām valstīm atomieroču izmēģinājumu apturēšanā, bet ķīnieši ieinteresēti visu valstu atbruņošanās konferences sasaukšanai. Ķīnieši izteicās, ka viņu mērķis ir atbrīvošanās no visiem atomieročiem; tie nepiekrīt, ka atomieroči atrastos tikai divu lielvalstu, ASV un Pad. savienības, rokās. Indoķīnas kaŗa jautājumā Šārps norādīja uz Kanadas līdzdalību internacionālā kontrolkomisijā (ICC), ko ķīnieši neatrada par lietderīgu, atkārtojot savu uzskatu, ka kaŗa nokārtojums būs vienīgi iespējams, ja ASV atvilks visus savus spēkus no Indoķīnas un pārtrauks atbalstīt Saigonas, Phnompenas un Vientianas režīmu.

No visiem apspriestiem starptautiskās politikas jautājumiem viseksplozīvākais bija Korejas jautājums, jo abi parti pagātnē bija iejaukti Korejas kaŗā pretējās pusēs.

Abas apspriežu valstis apskatīja savstarpējās attieksmes pēc diplomātisko attieksmju nodibināšanās pirms 2 gadiem un sagaida studentu un viziturū apmaiņu apmeklējumu palielināšanos, kā arī gaisa satiksmes līgumu noslēgšanu, lai veicinātu kontaktus abu valstu iedzīvotāju starpā.

Sarunās neapsprieda abu valstu tirdznieciskās attieksmes, jo ķīniešu tirdzniecības misija tirdzniecības ministra Paisiangkuo vadībā atrodas 10 dienu apmeklējumā Kanadā. Sarunās ar Kanadas tirdzniecības ministru Pepinu ķīniešu ministrs izteicis vēlēšanos palielināt kviešu iepirkumu Kanadā. Šogad Kanada pārdevusi ķīniešiem gandrīz 150 milj. bušeļu kviešu par 250 milj. dol., noslēgts arī līgums par papildus 30 milj. bušeļu kviešu eksportu nākamam gadam.

Apmēram 225 kanadiešu firmas izstādījušas savus ražojumus divu nedēļu ilgajā tirdzniecības izstādē Pekingā, kas ir viena no lielākajām Ķīnā. Starp izstādītiem eksponātiem atrodas smagās mašīnas, traktori, zemesracēji un citas smagās rūpniecības mašīnas, kā arī 56.000 mārc. smaga dzelzceļu lokomotīve no Montrealas lokomotīvju fabrikas. Kanadieši vēlas vairāk novirzīt savu eksportu uz Ķīnu, kas līdz šim bijis galvenokārt kvieši.

Pekingas pārstāvji 17. augustā paziņoja, ka ministru prezidents Trudo varētu apmeklēt Ķīnu „tuvākā nākotnē". Trudo izteicies avīžniekiem, ka sagatavošanās nākamām valsts vēlēšanām viņam neatļauj tuvākā nākotnē Ķīnu apmeklēt, bet ceļojums varētu notikt pēc vēlēšanām. Trudo 5 gadu termiņš izbeidzas nākamgada jūlijā. Politiskie novērotāji domā, ka vēlēšanas varētu notikt vēl šāgada 23. vai 30. oktobrī.

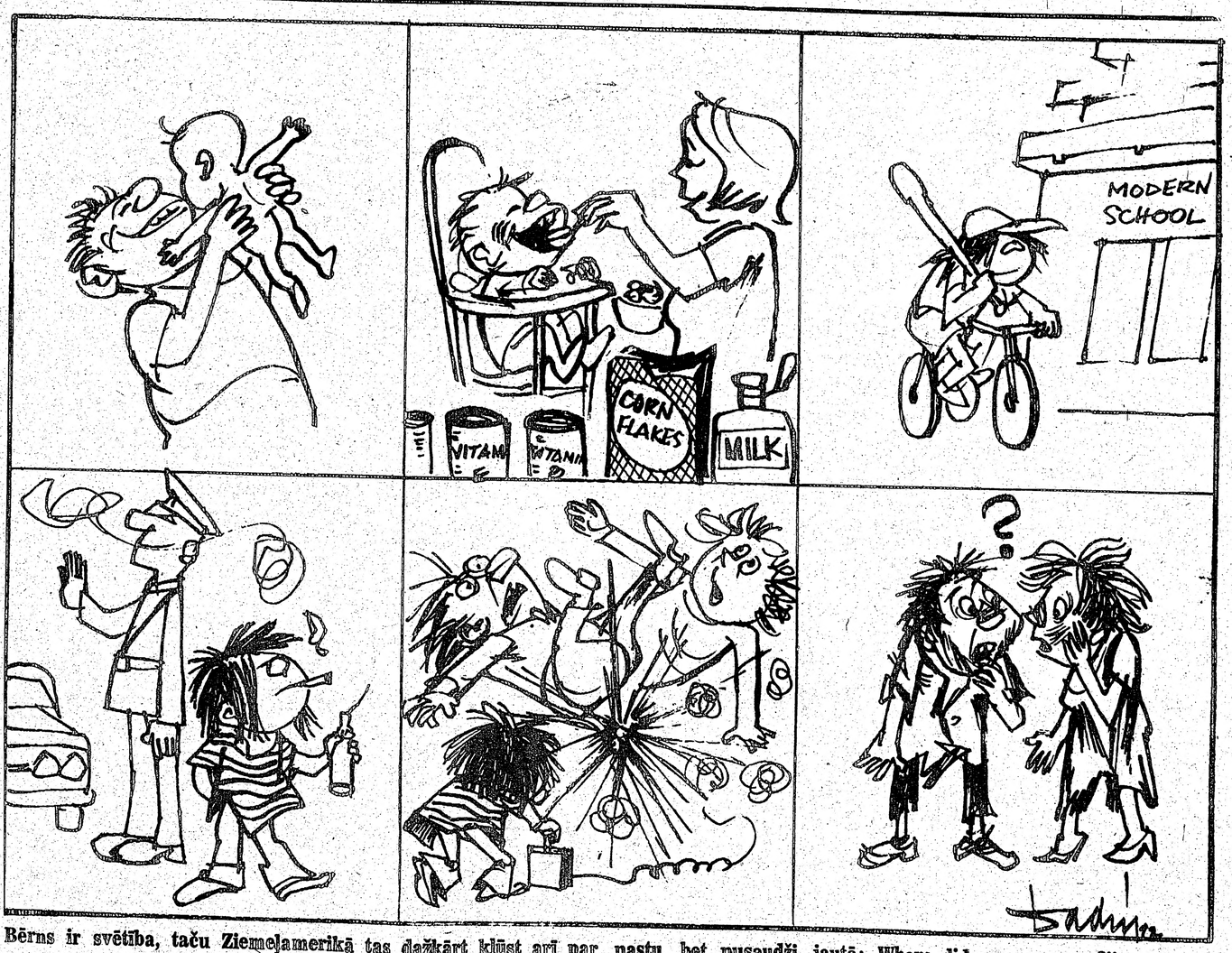

Bērns ir svētība, taču Ziemeļamerikā tas dažkārt kļūst arī par nastu, bet pusaudži jautā: „Where did we go wrong?"

Dadža zīmējums